

ARGIA

UPN-ALLI

Agintarien borroka
Nafarroako eskuinean

PABLO CABEZA

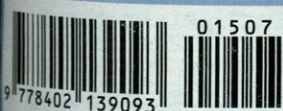
Demokratek erabaki
dute herri honek
bihotzik ez izatea»

ARABA-BIZKAIKO TXAPELKETA

Kanporaketetako
oholtza gaineko
dardara

LEKEITIOKO ZINEMALDIA

Zilarrezko Antzarrak
euskarazko irudiek
hegan egin dezaten

«GOENKALE»

GOIA JOTAKO KALEA

DURANGOKO AZOKA MAHAIZ - MAHAI

ANOETAKO
BELODROMOAN.

SARRERAK

OHIZKO LEKUETAN SALGAI

AURREZ: 1000 pzta.

40 libera.

EGUN BEREAN: 1200 pzta.

52 libera.

HAURRAK: 300 pzta.

12 libera.

Festa

530etan: MAIDER eta ALAITZ • AIRE AHIZPAK • TUMBADITO, SALSATUDEA • PAULAZPAK • MIKEL MARKEZ • PEKATA MINUTA.
8etan: JABI MUGURUZA • INAKI EIZMENDI • GONDENARPEL QUARTET • BERTOLARIK • BYTER ARAPE • ANDRA MAR • KORALA.
Bertan: **BARAN** • **BEAP** • **LINTEN** • **TAUN**

6. Politika kronika. PELLO ZUBIRIA.

8. UPN zatiketara daramate buruzagien arteko borrokek. J.L. SANTACILIA.

12. Asteazken. XABIER LETONA

14. Europa Bosniako garren beldur. XABIER LETONA.

16. Abenduak akueduktua. XABIER LETONA.

18. Ekainera arte gutxienez luzatuko da «Goenkale». Goia jotako kalea. MAITE ARTOLA.

22. Pablo Cabeza: «Demokratek erabaki dute herri honek bihotzik ez izatea». IMANOL UBEDA.

27. Durangoko Liburu eta Disko Azoka, kulturazaleen topaleku. AINHOA GERRA.

44. Kultura kronika. J.J. PETRIKORENA.

47. Bertso onenak, datozenak. PATXI GAZTELUMENDI.

50. Lekeitioko Euskal Zinema eta Bideo Bilerak Zilarrezko Antzarrak banatuko ditu. Euskarazko irudien hegaldia. J.J. PETRIKORENA.

52. Maris Sirmas, Letoniako Dzintars abesbatzaren zuzendaria: «Euskal Herria amatezko herrialdea da guretzat». JOXEMI SAIZAR.

54. Kultura agenda.

56. Argitalpenak.

58. Aukeran.

64. Denborapasa.

66. Benta-Berri, zer gertatuko litzateke...? JAVIER OLAVERRI.

POLITIKA: Bart arratsekoa ez izanagatik ere, udazken honetan astindu du liskarraren haizeak UPN alderdia. Airean da oraindik erauntsiak lurreratuko duen hostoa Juan Cruz Alli edo Aizpuneko gidatutako aurkako tesia defenditzen dutenena izango denentz. Alderdiko barne aparatua kontrolatzeko sesio latzean, aspaldidanik datozen haizeak aztertu ditugu. /8

GOENKALE: ETBn orain arte agertu diren euskarazko produkzioen artean arrakasta handiena lortu du «Goenkale»-k. Bai aktore zein Pausokako produktorearen iritziz, gidoilariak bete bete asmatu dute pertsonaien aukeraketan zein hizkuntza aldetik erabilitako esapideetan. Lasatarren gorabeherak hurbiletik jarraitzekotan, Miramon-Arralderaino joan gara salto batean eta mikroa eskuan Boga Boga jatetxea eta gainerakoetan jakinmin osoz sartu. Geuk ere ia kapitulua osatzekotan. /18

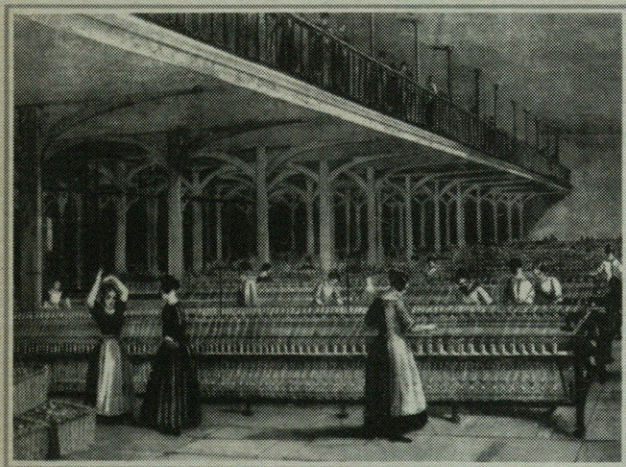
DURANGOKO AZOKA: Euskarazko liburu eta diskoen munduak, bere ardatzari eutsiz urtean behin osatzen duen bira txiki honetan, egunik argitsuenak Durangoko Azokaren ingurukoak izan ohi ditu. Bertan, argitaletxe eta disketxeen mahaiak aldenik alde zabaldu eta azken nobedadeak pilatzen dira. Guzti honen berri duzue 16 orrialdeetan zehar. /27

PENTSAMENDU GARAIKIDEA

INDUSTRI IRAULTZA (I)

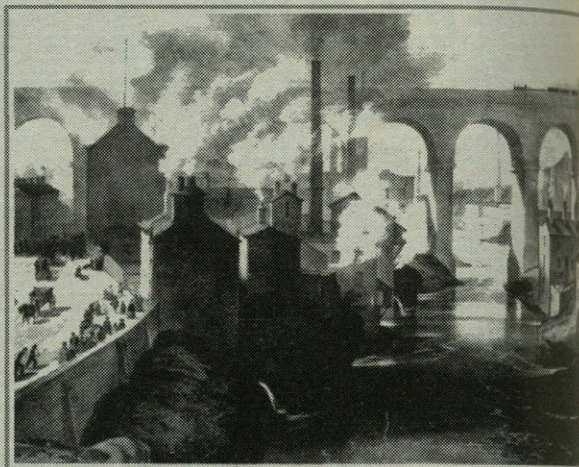
D. S. Landes eta beste

PENTSAMENDU GARAIKIDEA

INDUSTRI IRAULTZA (II)

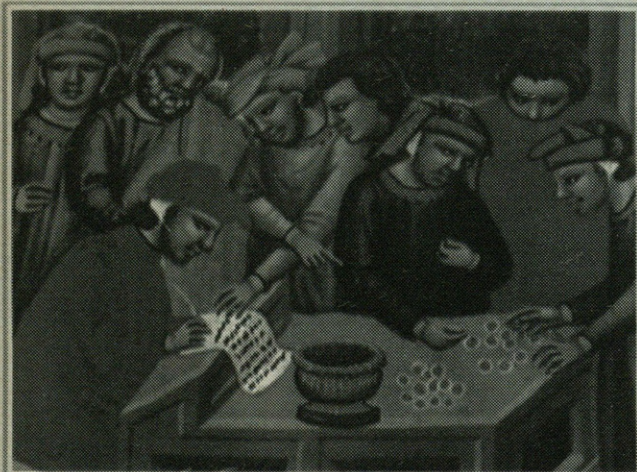
D. S. Landes eta beste

PENTSAMENDU GARAIKIDEA

ERDI AROKO HISTORIARAKO BERROGEITA HAMAR HITZ NAGUSI

Pierre Bonnassie

LIBURU BAT LAGUN BAT

DURANGOKO AZOKAN

HIRE ZAI

GAIK ARGITALDARI

Euskadiko Kutxa, nondik nora lotsagabe?

KONTURATU al zarete bolada honetan Mondragon C.C. taldeak daraman euskararen baztertze sistematikoaz? Bere kutxak duela gutxi irudia aldatu du eta, irudiarekin batera, euskararekiko jarrera ere aldatu du. Bere bulegoetan, publizitatean eta abarretan gaztelaniazko testua nabarmenago dago idatzia euskarazkoa baino, askotan azken hau lupa batez ikusi edota aurkitu behar dela (txekek kasu). Bere aseguru-etxeak Orereta herrian ireki berri duen bulegoaren publizitatea gaztelania hutsez egin du. Bere merkatuetan gaztelania da nagusi, euskara ia ez da inon ikusten. Adibideak gero eta gehiago dira.

MCC taldearentzat euskara arazo folkloriko bihurtu dela gero eta garbiago dago. Euskarazko eta euskara bultzatzeko kanpainetan parte hartu eta sustatzen duela esango badu ere, hori bere irudi publizitarioari eusteko aitzakia hutsa besterik ez da. Eguneroko bizitza arruntan bezeroekiko harremanetan uneoro erakutsi behar da euskararekiko begirunea. MCC lotsagabea euskaldun motz eta gaztelania zale bihurtu zaigu, euskarazko hanka erakutsita, gaztelaniazko otsoak jan gaitzan.

Eskutitz honetatik, Euskal Herrian Euskaraz herri-erakundeari MCC taldearen aurkako salaketa-kanpaina gogorra bidera dezala eskatu nahi nioke. Bettan parte hartzeko prest nago, baita, sinbolikoa izan arren, nire dirua kutxa gaztelaniazale horretatik ateratzeko ere. Hasteko

nire txeekeetan, neure sinaduraz gain, nire salaketa doakio.

**SANTI ANGUILO
ORERETA (GIPUZKOA)**

Non dira ikasle euskaldunen eskubideak?

BARAKALDON gertatzen ari denaz mintzatzeraz noakizue; baina jakin badakit, Bilbon eta Gateizen eta... ere gertatzen ari dela berdintsu. OHO euskaraz egin, euskaraz ikasten jarraitzeko gai izan eta nahi izan, baina beraien herrian aukerarik ez dagoelako, beste herri batetara joan behar edo *derrigorrez* A eredura pasatu behar. Nahiz eta Buesa jaunak, A eredua askatsunez aukeratzen dutela, esan.

Barakaldon, Ertaintako 1. mailan euskaraz 105 plaza dira (3 lerro Beurko Institutuan) Hezkuntza Sailak eskaintzen dituenak; guztiak BBBkoak dira. Zer egin behar dute, graduadoa atera ez dutelako edo nahiz eta atera, IEE (REM) edo LH euskaraz aukeratzen dutenak? Zenbat milaka ote dira Hego Euskal Herrian? Irakasle funtzionarioek euskara menperatuko balute hau gertatuko ote litzateke?

Sei urte hauetan sarritan joan dira gurasoak Hezkuntza Ordezkaritzara. Bai IEE, bai LH desagertzeaz omen dagoelako eta 14 urtetik aurrera derrigorrezkoa ez

delako, ez omen dute ez IEE ezta ere LH euskaraz zabaltzeko asmorik.

Erreformak aurrera darrai. 1996-97 ikasturtean, DBH (Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza), 1-16 urte alegia, ezarrita egongo omen da. Eta orduan, derrigorrezkoa izanen da 16 urte arte.

400 neska-mutiletik gora izango dira Barakaldon, DBH euskaraz egiteko gai eta nahi izango dutenak.

Ertaintako funtzionarioen euskalduntzea zeharo geldo doa eta LHkoebna ez dakit badoan ere. Zergatik derrigortu nahi dituzte A eredura sar daitezen? Ez ote dituzte gurasoak desanimatu nahi, eta eskolaurrean ere A eredua aukera dezaten bultzatu?

85-86ko matrikula datuak aztertu besterik ez daukate. Beraz, 10 urte izan dituzte neurriak hartzeko. Eskolaurre eta OHOn eskal lerroak zabaltzeko borroka egin dugun bezala, orain, Ertaintan euskal lerroak zabal ditzaten mobilizatu beharko dugu? Argi dago, EAJ-PSOE eskueetan ezin dugula utzi euskal herritarrontzat hain garrantzitsua den eskubidea.

**JOXE GOIKOETXEA
BARAKALDO (BIZKAIA)**

JABEA: ZERUKO ARGIA, S.A.L.
ZUZENDARIA: Joxe Mari Irazusta.

HELBIDEAK

GIPUZKOA: Zirkuitu ibilbidea, 1 eta 2 pabiloiak. 20160 Lasarte-Oria.

Tlf: 37 15 45. Faxa: 36 10 48.

BIZKAIA: Zaballburu 2, 1. ezkerre. 48003 Bilbo.

Tlf: 410 34 34. Faxa: 410 37 15.

NAFARROA: Iratxeko Monastegia 70, 3. ezkerre.

31011 Iruñea.

Tlf: 17 80 78. Faxa: 17 80 77.

IPARRALDEA: Harrobiko Etxea, 64122 Urruña.

Fax-Tlf: 47 17 10

LEGE GORDAILUA: NA 80-1963.

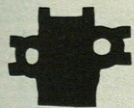
ISSN: 0213-909X.

BATZORDE PAREKIDEA:

72562 E.

INPRIMATEGIA ETA FOTOMEKANIKA:

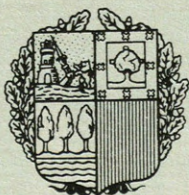
Antza, S.A.L.

kutxa fundazioa

fundación kutxa

- gipuzkoa donostia kutxaren
- gizarte-ekintza
- obra social
- de la caja gipuzkoa san sebastián

Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailak
diruz lagundutako aldizkaria

Gipuzkoako Foru Diputazioa

Kultura eta Turismo Departamendua

Aldizkari honek Nafarroako Gobernuaren
laguntza jaso du

Zer emon biar yako... irtenbideari?

ALAITASUNERAKO motibo gutxi utzi digu ETaren eta EBBren agiriek. Ezker Abertzalearen eta EAJren arteko tentsioaren beroak lehen ere -1978ko urrian eginiko «usoen manifestaldi» hartatik zenbat holako ez da gertatu? -jazo direla pentsatzeak kontsolamendu murrizta damaio edonori. Oraingoan, definizioetan ere HB-KAS eta EAJ bata bestea areriotzat edukitzetik etsaitzat edukitzera pasa dira. Elkarri lehen baino meatxu gogorragoak egin dizkiote. Ertzaintza EAJk patrimonializatzen duela eta, beste egoera politiko batean lehertuko litzatekeen polemika bera, EA eta PSEko buruzagien intsinuazio sotil batzuetan geratu dira.

Ajuriaeneako hitzarmenaren garairik gogorreneko itxurak hartu ditu euskal politikagintzak, edo EAEkoak behintzat. Azken hilabeteotan bizi zen lasaitze giroak pentsarazi zezakeen

hurbilago ote zegoen euskal politika-gintza normalizaziotik. Loiuko tiroketak esnatu gintuen guztiok, eta ondoren iritsi den ekaitz dialektikoak erakutsi du zein urrun gelditzen den oraindik «bi alderdi abertzale eta bi alderdi espainol» definitu izan den koadro politiko normalizatua.

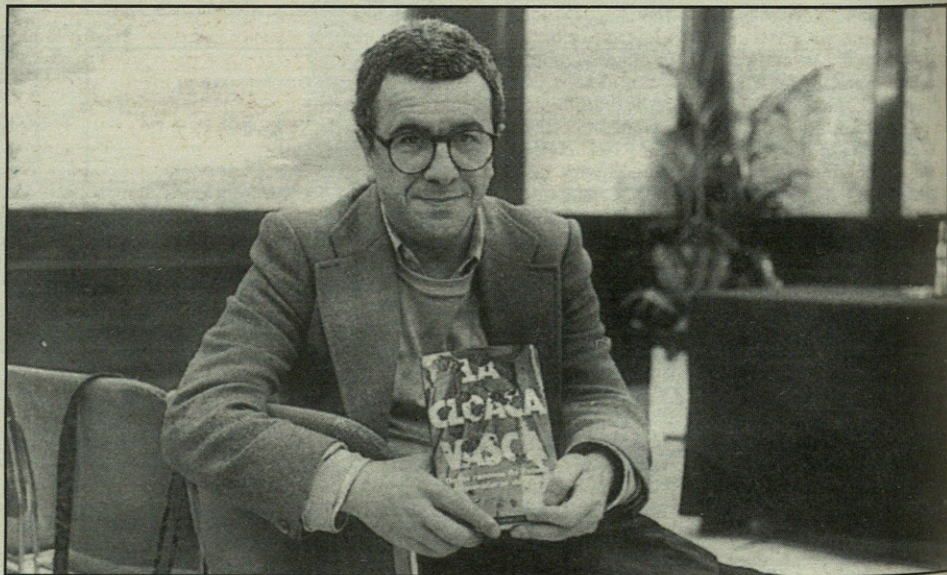
URTEAK pasa ahala nabarmenago ageri da Algerren galdutako aukera haren garrantzia. Era berean, zein gutxi ziren elkarriketa hartan benetako apostu bat egiteko alde zeudena. Ordura arte elkarriketa haietan interesatuak zeuden hiru aldeek -Madril, EAJ eta ETaren inguruko mundua- zabaldu zituzten espektatibetan aurrikusten zutena baino etekin xumeagoa ekarri zezatekeen nonbait. Hiruretatik bakar batentzako ere ez zen hango fruitua nahi bezain erakarga-

ria... Eta orduko frakasoak hiruretatik biri behintzat espero baino ordain garratzagoa dakarkie orain.

Aspaldi esan zuen armada espainiarreko sona handiko estrategia batek nahiago zuela terrorismoa Euskal Herriaren autodeterminazioa baino. «Nori interesatzen zaio hilketa?» galdera klasikoak gurean erantzun garbia du, be-

Ortzik ETari
«komando autonomoen
bidea» ez dezala jarraitu
eskatu dio, eta EAJri «ETA
eta HBri umiliaturik ez
gelditzeko aukera» eman
diezaiaela.

Hiru hilabete Carabanchelgo espetxean eman ondoren aske utzi du Pepe Rei «Egin»-eko kazetaria Madrilgo Audiencia Nacionalak, Reiren osasun egoeran eta Justiziari ihes egingo ez dion segurtasunean oinarraituta. «Egin»-eko ikerketa taldeko buruak espetxetik irtetean bere egoera pertsonalaz gain Loiuko tiroketaren ondoren atxilotutako Koldo Carmona etakidearen egoera fisiko eta morala ere salatu zituen.

raz. Nazio Askapen Mugimendu izateko ilusioz sortu zena enkistatzea noren ametsa den ezaguna da. Bi mahaikide euskaldunek borroka armatuaz nahi adina eztabaida dezaketek baina beti egongo dira ados honetan: Euskal Herriari ez zaiola enfrontamendu hau enkistatzerik komeni.

Konbentzimendu horretatik egingo diote kasu, agian, Pako Letamendia Ortizk bie egin dien deiari: ETari «komando autonomoen bidea» ez dezala jarraitu eskatu die eta EAJri «ETA eta HBri ohorez bukatzeko aukera» eman diezaiela. Seguru nahi duenak honetan ere nabardurez eztabaida lezakeela, baina ulertu nahi duenak zabal birtza belarriak.

BORROKAK eta borrokak daude, gatazkak eta gatazkak. Sektakerietatik aparte ibili nahi duenak nabarmenduko du, adibidez, «Ertzaintza ez da Herriarena» izenarekin sortu den taldea Europan legalitatean homologatuta dagoen mugimendu bat baino gehiagorekin parekatuko litzatekeela.

Arazoa bestean datza, enfrontamendu armatuan: gudu zibilaren atarian ipintzen gaituenean. Horri bilatu behar zaio irtenbidea, eta azkar, irtenbide honetan gainerako eztabaida guztiak hipotekatu gabe. Mezu hori ematen asmatu du Setien gotziainak, balizko bitartekariak.

Hiru mahaikideek oinarritzko puntu batzuetan bederen ados jarri beharko dute. Hasteko, norbere indarraren eta arerio edo etsaienaren arteko erlazioan. Eta gero, norberak haina besteak konponbide batean eduki dezaketenez interesaz. Negoziaketetan adituek diote etsaien posizioen urruntasuna baino okerragoa dela bakoitzak bestearen posizioaz duen irudia.

«Eusko Gudariak» kantatu da Irabalbeitiaren hiletan bezala Goikoe-txearenaren urtebetetzean. Lauaxetaren «dana emon biar yako maite dan Azkatasunari» aldarrikatu dute guztiak. Zerbait eman behar al zaio behar den irtenbideari?

PELLO ZUBIRIA

GORDETZEKOAK

RAFAEL VERARI BURUZKO ZURRUMURRUAK EGIAZTATU

Zurumurrak bazebiltzan Madrilgo politika mundutxoan, Rafael Vera Segurtasunerako Estatu Idazkari ohia berrikitan Mexikon ibili delako. Horrek ETArekiko inolako elkarriketarekin zerikusirik ez duela adierazi du Juan Alberto Bellochek itun antiterroristako alderdien aurrean. Baina «El Mundo» egunkariak plazaratutako berriak argitu du osorik ez bada ere zerbait egia bazela: Rafael Vera eta Txiki Benegasekin bilduak ziren Jose Luis Elkoro, Karmelo Landa eta Rafa Diez HBko buruzagiak.

EZPALAK

bere bi sozioekin. Abiada hartzen ari den negoziaketa honetan, oztopoak ere zehaztu dira. Euskararen normalizazio legea baino gehiago, sail eta sailburuen kopurua, lehendakariordetza bat nahi izatea eta udal hauteskundeetarako akordioan datzate gaioak.

BERGARA ALDUNDIAN ORTUONDO ALKATE

DATORREN udaberriko hauteskundeetara begira izen eta zerrendak zurumurraren lekua hartzen hasi dira. Goiztarrek izaki, Bizkaiko jeltxideek erabaki dituzte iadanik beren aldun nagusia eta Bilboko alkatea izango diren gizonak.

Funtziotan den Jaurlaritzan Garraio eta Azpiegitura sailburu den Josu Bergara -zenbaiten ustez EBBk gobernuan zeukan konfidantzazko gizona- egongo da Alberto Praderak orain arte edukitako lekuan. Eta Josu Ortuondok beste lau urtez jarraituko du Bilboko alkate. Hau hautatzerakoan, kandidatura batzordean ez zuen kontrako boto bakar bat ere jaso baina 31 batzordekideetatik 5ek nahiago izan zuen abstenitu.

HIRUKO GOBERNURA JAUREGIRI TIRAKA

GASTEIZKO Jaurlaritza berria osatzeko hiruko formula hautatuta, EAJ eta EAren arteko akordioak bide luzea eginga du dagoeneko. Biek dute adostasunera iristeko gogoia, eta orain arteko liskarrak -baita egunotan hainbeste itzuli-mitzuli ematen ari den Donostiako alkatez EAK galdu izana ere- ahazteketan dabilta.

Gorabehera handiagoak daude Ramon Jauregirekin. Ahalegin handiak egin ondoren bere alderdiaren adostasuna erdietsita, negoziatzen hasia da

UPN zatiketara daramate buruzagien arteko borrokek

Zer gertatzen da UPN-n, Nafarroako Foru Komunitatean agintzen duen alderdian? Boterea euren esku izan eta hurrengo maiatzeko hauteskundeetan botere hori areagotu dezaketelarik, alderdi barruko liskar horiek ulertzen ez dituzten hainbat herritarrek egiten duten galdera da berau. Hala ere, egia da UPNk ematen dituen ezustekoak handiagoak direla Nafarroatik at herrialde bertan baino.

UPN-KO barne arazoak ulertzeko, ezin da guztia barruko liskar pertsonalera sinplifikatu, ezta botere borrokara ere. Muineko arazo bat, alderdiko agintarien arteko konfiantza eza da. *«Egon diren bando aldaketek errezelatzen geroa sortarazi dute, etengabeko zangotrabekin. Gainera, UPN-n guztia jakiten da, ez dakigu arazoak sukaldean konpontzen. Hemen nork bere aldetik egiten du gerra»*, diote UPNko zenbait agintari sonatuk.

Aitzindari argigarriak

KONSTITUZIOA onartu eta gero sortu zenetik, UPNk bilakaera nabarmena eza-gutu du. Batipat Nafarroa EAEn sartzeko zeuden aukerez Konstituzioak zituen zenbait xedapenekin ados ez egoteagatik sortu zen

UPN. Jesus Aizpunek, UPNko sortzailea eta egungo lehendakariak, horregatik utzi zuen UCD eta alderdi foralista gisa sortu UPN. Helburua: gainontzeko euskal probintziekin batzeko edozein aukera ezerezte. Mezu populista eta zain forala -nafarrengan beti present egon da, ezin baita Nafarroaren tradizio karlista ahortzi- alderdi berriak nafar gizartearen indarra hartzeko baliagarri izan ziren.

Demokraziaren hastapenetan abertzaletasunak Nafarroan hartutako jarrerak eta eginiko lanak horretara lagundu zuen, oharkabean izanik ere. EAJ, EA eta HBko buruek hemen egin lana ez zela egokia izan onartu izan dute maiz. Areago: Nafarroako adibidea egun Araban gertatzen ari denarentzako baliagarri izan ote den planteatzen ari dira.

UPN finkatuz eta handituz joan da apurka, oposizioan. Urte guztietan inertzia hutsez funtzionatu du UPNk: instituzioetan oposizio moderatu bat mantenduz hasieran, sozialistekin hizarmenen bidez erantzukizunak hartuz ondoren. Bi alderdien arteko kointzidentzia aurrekontuei buruzkoa soilik ez, Nafarroaren kontzeptuari, ezker abertzalearekin mantendu beharreko harremanei eta borroka armatuaren aurkako politikari zegokiena ere bazen.

Juan Cruz Allik sekula ez du eragin handiegirik izan UPN-n, betidanik Nafarroako lehendakaritzarako hautagaia izan arren. 87an ho-

rretan huts eginda, 91ko hauteskundeak heltzear ziren. Eskuindarren artean botoa oso sakabanatua zegoen eta batasunik ezean, ezinezkoa zen PSOE gainditzea.

Allik, Sanz eta UPNko beste zenbait bururekin batera, PPrekin bateratzea planteatu zuen, Aizpun alderdiko presidentearen eta Gurrea idazkariaren oposizioa izan arren. Batzar nagusi batean batzea onartuta, zalantzen ostean -inork ez zekien urtetan elkarren aurka egondako Del Burgo eta Aizpunen arteko harremana nolakoa izan zitekeen-, denborak agerian utzi du Alliren jokaldi hura maisulana izan zela.

UPNk Nafarroako lehendakaritza eskuratu zuen, eta PP desagertu egin zen Nafarroan. Batzearen alde ez zeuden aurka baza bat jokatu du Allik hurrengo hilabetetan: batzea gauzatu ez balitz, maiatzeko hautes-

Gurrea eta Otano ados daude Alliren irudia hondatu eta PSN-UPN koalizioa prestatzeko

Juan Cruz Allik sekula ez du eragin handiegirik izan UPN-n, nahiz eta Nafarroako lehendakartzarako bere alderdian betiko hautagaia izan den. (Argazkia: Joxe Lacalle).

kundeetan PPk UPNk baino boto gehiago lortuko zukeen seguruenik, Aznarren igoera ikusita batipat.

Boterea lortutakoan hasi ziren UPNren arazoak. Lehendakari berriak borroka armatuari, negoziazioari, presoen eskubideei, bergizarteratzeari eta abarri buruz egin deklarazioek, Alli presidentziatik botatzeko operazioa sortarazi dute. Operazio honetan, besteren artean, Gurrea eta Del Burgo ageri dira. Alli kendu eta Miguel Sanz lehendakari jartzeko asmoa zuten. Operazioak zialisten laguntza zuten.

Hau izan zen inflexio puntua, hortik aurrera Alliren eta alderdiko sektore

kontserbadoreenen arteko harremanak hoztuz. Badi-rudi gobernu berriaren presidentziaren osaketarako Sanzek Alliri emaniko ezeztaren arrazoiek ez zutela hau gehiegi komentzitu. Une horretan hasi ziren errezelo guztiak, eurodiputatua hautatzeko auzira arte gauzatu ez ziren arren.

Eta gaur Juan Cruz Alli egoera honen aurrean dago: Del Burgo bere horretan segitzen duen bitartean, Sanz eta Jaime ez dira lehengo berak. Azken kongresuan lortutako guztiak, beretzat ez du baliorik. Alderdiaren aparatua bereganatu ezinean dabil. Boterea galdu du azken hilabeteotan. Allik badaki boto-ema-

Karlistak eta liberalak

ITXURAZ, UPNko liskar-rak gai eta arazo pertsonalengatik jaio dira, baina muinean bada sustrai ideologikoa. Alde bate-tik, batzuek alderdiari kontzeptu moderno eta hiritarragoa erantsi nahi diote, eta Juan Cruz Alli lehendakariak, berriz, kontzeptu herrikoia-goa defenditzen du.

Bestetik, azken kongresuan erabaki programatikoak hartu arren, Allik borroka armatuari akabera emateko ETAre-kin izan beharreko elkar-rizketei, bergizartera-tzeari, presoen eskubi-deei eta abarrei buruz eginiko adierazpenek parez pare egiten dute tupust Aizpun edota Del Burgo bezalako beste agintarien planteamen-duekin.

Zenbait itunen bitartez Euskal Autonomi Elkar-tera gerturatzeak, alder-diko sektore kontserba-doreenetan hainbat erre-zelo sortarazi ditu, eta zenbaitek EAJ alderdia-ren «urpekontzi» gisa de-finitu du. Gogoratu behar da azken kongresuan Allik alderdiari eman nahi zion nazionalista kutsua ez zela onartu, Nafarroa nazionalitate zaharrena dela argudia-tuz.

Bestalde, Allik berak harremanak estutu zituen Jordi Pujol Generalitate-ko lehendakariarekin, eta Euskal Autonomi El-kartearekin eta Akitania-rekin Pirinio Atlantiarren komunitatean sartzeko

erabakia hartu zuen alde batetik, eta Pirinioar Lu-rraldeen komunitatean sartzekoa bestetik.

UPNren barruan bi joera nabari dira, antze-koak diruditen arren oso ezberdinak direnak: ba-tetik, espainiar liberala, Aizpun eta Del Burgo di-ra joera honen defendi-tzaile nagusiak; eta joera karlista bestetik, non Alli eta alderdiaren beste zenbait sortzaile koka-tzen diren. Gezurra di-rudien arren, Nafarroa bezalako komunitate baten kontzepzio oso ez-berdinak dira bi joera ho-riek.

Ikus daitekeenez, UPN barruan nahaste handia dago: karisma handia izan arren, alderdian ze-resan handirik ez duen gobernuko presidente bat, atzealdetik emanda-ko labankada franko, baina batez ere, barruko mugimendu eta trapu zi-kin guztiak agerian di-tuen alderdi bat suma daiteke. Horrek guztiak, ez ohizko alderdi bihur-tzen du UPN. Maiatza bi-tartean Allik badu joka-tzeke duen bazarik es-kuan, eta horien artean ez da zatiketa baztertu behar.

Ez dira ulertzekoak al-derdi barruko liskarrak, horien ondorioz duen boterea ahulduta ikus baitezake UPNk. Baina egia da ez dagoela aurka egin diezaiokeen alder-dirik, sozialistek kasik indar guztia galdu egin baitute.

Nafarroako botere faktikoak

UPN alderdiaren barruan sortu diren liskar horien ondorioz, Nafarroako Foru Komunitatean sortu den krisian, zenbait botere 'faktiko'k eragin handia izan dute.

Alde batetik, Juan Cruz Allik Nafarroako Gobernu Komertzio Ganbararen eta enpresarien laguntza duela dirudi. Hala ere, eta hala aitortu dute alderdi politiko guztiek, azken urteotan «Diario de Navarra» egunkariak Nafarroako politikaren jardueran sekulako garrantzia izan du.

«Diario de Navarra'tik jarduera politikoa mar-katu izan da Urralbururen gobernu sozialistetan, eta orain ere borretan saiatu da, baina Alli oso bestelakoa atera zaie». Askoren ahotsan dagoen adierazpena da honako hau.

«Diario de Navarra» eta Aizpun eta Del Burgo ezinhobe konpontzen dira, Alli buru duen sektorearen aurrean. Berau gobernu lehendakari zara heldu zenetik, «Diario de Navarra»-k enfrentamendu posizioa mantendu du.

UPNko agintariek alderdiko politikaren jarduera Zaragozako errepidetik markatzen dela aitortu izan dute.

Gabriel Urralbururen garaian aurrekontuei buruz UPN eta PSOE alderdiek lorturiko akordioak, «Diario de Navarra»-k bultzatu zituen. Miguel Sanz gobernu lehendakariordearen ere defenditu zuen Juan Cruz Alliren sektoretik aldendu zenean, eta Iruñeko alkate den Alfredo Jaimek ere laguntza bera jasotzen du.

Ezin da ahanzi «Diario

de Navarra»-k liberal gisa definitu izan duela bere burua historikoki, beste egunkari batzuek joera karlista hautatzen zuten bitartean. Iragan igandean, azaroaren 20an, azaldutako editorialean, UPN-n baitan zatiketa izatearen aurkako jarrera azaldu zuen.

Ostera, «Diario de Noticias» egunkari berriak argi eta garbi defenditzen du Alli presidentea. Hau guztiarekin, hauteskunde kanpaina hasia dela antzeman daiteke. Une honetan UPN barruko sektore desberdinen arteko nor-gehiagokak aurrera jarraitzen du, eta bai batak zein besteak une bakoitzean zer egingo duten aztertzen dute.

Eta hau guztia gertatzen den bitartean ez dirudi instituzioetan geldiuenerik izango denik, oposizioko zenbait alderdik hala uste duten arren.

Gurrea eta Del Burgo aurka dituela, eta Sanzek eta Jaimek bizkarra eman ondoren, Alli bakarrik geratu da. (Arg.: J. Lacalle).

leen eta alderdiko baseen artean karisma handia duela, baina egiturak ez ditu kontrolpean. Eta alderdiaren berregituraketa planteatu du. «Egungo baldintzetara egokitu behar du: biria bazi da baserrien gainetik, gobernu erantzukizuna dugu, eta pentsamoldea birritartu egin behar dugu».

Foiletoi honen azken atala, ezaguna den zerbaiten errepikapena da: UPN-PSN hitzarmena, hasieran Alliren irudia zultzeko eta ondoren koalizio gobernu osatzeko. Egun batzuk lehenago HBk salatu zuen. Allik badaki uda eta udazken honetan bere giblean bilerak izan direla, Rafael Gurrea

UPNko idazkariak, Otano sozialisten idazkariari proposatu ziola plan hori, egutegi eta guzti. PSOEko sektore ezkertiarrenak honen aurka ageri dira, UPNko aurrerakoienak legez.

Ez da ulertzen UPNk PSNrekin akordioa lortzeko azaldu duen behar hori. PPko zenbait iturrik Madril jakitera eman dutenez, UPNrekin lorturiko akordioa ez lukete errepikatuko. Allik baina, dagoen egoeran egonik ere, harreman onak mantentzen ditu Aznarrekin.

J.L. SANTACILIA

ARGIA

ASTERO ETXEAN

ARGIAKO HARPIDEDUN IZAN ZAITEZ

ARGIA etxean hartzeak abantaila guztiak ditu.
Zenbaki guztiak jasoko dituzu, kalean baino %20 merkeago.
Euskal Kulturaren Urtekaria etxera iritsiko zaizu.
ARGIAzaleen elkarteko partaide izango zara.
ARGIAren eskaintza berezietan parte hartu ahal izango duzu.

ETA ARGIAREN 75. URTEURRENA OSPATZEKO
KONPAKTO EDO LIBURU BAT DOHAINIK ZURETZAKO
AUKERA EZAZU 6 OPARIOTAKO BAT

BITTOR AIAPE
Bittor Aiape

**LAJA eta
LANDAKANDA**
Gure Oroitgarri

**TXIRRI; MIRRI,
TXIRIBITON**
Jolasean, ze
arraio!

**JOXE
AZURMENDI**
Espainolak eta
euskaldunak

**BERNARDO
ATXAGA**
Gizona bere
bakardadean

ITXARO BORDA
Bakean utzi arte

ARGIAKO HARPIDEDUN IZAN NAHI DUT
marka ipini diodan oparia eskuratuz

HARPIDETZA TXARTELA		(943) 37 15 45		FAXA: (943) 36 10 48	
IZENA _____	1. DEITURA _____				
2. DEITURA _____	HELBIDEA _____				
TFNOA _____	HERRIA _____				
POSTA KODEA _____	HERRIALDEA _____				
BANKU EDO AURREZKI KUTXA _____	SUKURTSAL ZKIA _____				
SUKURTSAL HELBIDEA _____	KONTU KORRONTEA/LIBRETA _____				
Entitatea	Sukurtsala	K.D	Kontu zenbakia		
ARGIA: Zirkuitu ibilbidea 1 eta 2		LASARTE-ORIA 20160			

HARPIDETZA SARIAK
(BEZ barne)
Hego Euskal Herria
11.600 pzt
Ipar Euskal Herria
685 libera
Espainia 11.600 pzt
Beste Atzerriak
15.100 pzt
Airez 23.850 pzt

H I R U M U N D U

■ NBE-AK IPARRA
GALDUTA BOSNIAN

SERBIARREK guztiz hartu ala ez, argi zeuden gauza ugari oraindik garbiago geratu dira Bihacen aurkako azken eraso honekin. Bat, indar doinu eta itxurakeriak aparte, orain arteko NATO- ren aire erasoek ezer gutxirako balio izan dute. Bi, NBEak, aspalditik frogatzen ari den moduan, ezin ditu bere aginduak betearazi. Hiru, Serbiako errepublikaren laguntza barik, Bosniako serbiarrek ezin izango lukete tamaina honetako eraso bat egin.

Nazioarteko indarren ezintasuna nabaria da eta deskoordinazioa ere bai, Michel Rose Nazio Batuen Erakundeko indarren general britainiarrak aire erasoaren eraginkortasuna ukatzen duen bitartean, NATOko hegazkinak atzera eta aurrera ari dira.

■ PALESTINARREN
ARTEKO GERRA

IASSER ARAFAT-EN kale garaia iragan dira jada. Hamabostetik gora hildako emaitzarekin, Palestinako poliziak Hamasen aurka egindako erasoaren ondoren, buruzagi palestinarrak bere indarra kalean erakutsi gura izan zuen. Pozik eta indartsu agertu zen egindako mobilizazioen ondoren.

Burumakur, oster, Hamas taldekoek, egun bakar batean Gazan mobilizatutako ehundik gora milaka palestinarrak ikusi ondoren. Israeldarrak, Arafat islamisten errepresiora bultzatuz eta Hamasek errepresioaren bideak gatazka areagotu egingo duela iragarritz. Itxura guztien arabera, palestinarren arteko enfrontamendu gogorragoen hasiera besterik ez da. Palestinarren arteko gerra.

■ MAJOR BERRIRO
EGOERA LARRIAN

EUROPAKO aurrekontuak aurrera ateratzeko ahalegin horretan, John Majorrek berriro egin du topo Alderdi Kontserbatzailean dituen arerio sutsuenekin, funtsean Europako Batasunaren aurkako korrontea osatzen dutenekin. Indarbako gizontzat jo da etengabe John Major, baina behin eta berriz ateratzen da gainera datozkion ekaitz guztietatik. Inkesten arabera, herritarren ikuspuntutik xarma eta erakasgarritasun gabeko agintaria izanda ere, etorkizunera gizon eraginkor moduan pasatuko da.

Thatcherren ondorengoa; Erresuma Batua, Maastricht medio, EBra indarrez sartu zuen gizona da; eta Ipar Irlandako auziari aterabidea eman diezaiokeena ere izan liteke.

Algeriako erregimenaren oposizio guztia bildu zen iragan astean Erroman, Ben Bella Algeriako lehendakariatik hasi, FLNko idazkari nagusiarekin jarraitu eta Anuar Hadam FISeko atzerri mailako buruzagiraino. Gero eta argiago dago Algeriako erregimen militarrek herria hondamendira daramala. Gerra garaitezina da erregimena zein islamistentzat. Zenbat bilera beharko dira Erroman, negoziazioei ekiteko?

**Jainkoaren
laguntzarekin**

DUELA urtebete honez gero, Silvio Berlusconi, Europako telebista pribatuaren jaun-txoa, Italiako eskuinaren bo-tere gizon gisa azaltzen hasi zen.

Oraindik zurrumurruek zi-ren nagusi baina, apurka, gi-zon-telebista honek boterea eskuratzeko zituen aukerak atera zituen atzamar artetik. Europan inork gutxi egin du-en moduan, hilabete batzutan sortutako indar politikoare-kin, hauteskundeak irabazi eta neofazizta eta Umberto Bossiren legistekin gobernu-a osatu zuen. Erabateko ge-hiengoarekin, baina koalizio borroka gogorrekin, batez ere Bossirekin.

Martxoan hauteskundeak irabazi zituenetik eta gober-nua osatu zuenetik, Berlus-conik etengabe gainean izan ditu gobernu haustura eta zentsura mozioa. Gobernu-a-reakin buruhauste gutxi ez ba-zuen, sindikatuek bere eko-nomi erreformaren aurka ja-rerra gogorra erakutsi dute, zenbait puntu negoziazio mahaira eramatera behartuz.

Eta jokaldia biribiltzeko, Esku Garbien epaileek, ustel-keria salaketak direla medio, deklaratzera deitu dute. Be-harko du, bai, Berlusconi ahotik kentzen ez duen Jain-koaren laguntza.

MUNDUA EZ DA BIRIBILA

Algeriako islamisten matxinada

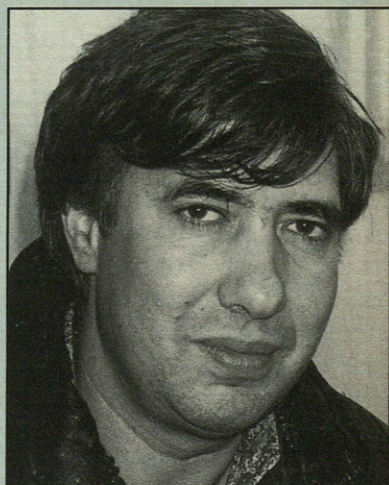

ALGERIA dardarka dabil. Independentzia garaitik 32 urte iragan ondoren, Nazional Askapenerako gerraren antzerako zerbait berriz ikusten dugu. Jakina, egungo istiluak FLNek plazaratutako sozialismo islamiarraren porrota adierazten du. Hogeitamar urte hauetan burgesia berri bat osatu da, bertako jendeen arteko diferentzia sozialak zeharo sakondu dira, pobrezia eta langabezia ikaragarri hedatu dira, kanpo-zorra ja-zanezina bihurtu da eta aintzinako metropoliarekiko duen dependentzia eko-nomikoa, politikoa eta kulturala, nabaria da.

GUZTIZ okzidentalizatuta eta fran-tsestuta dagoen burgesia berri horren aurka, ustelkeriaren eta ezberdintasun sozialen aurka, zapalkuntza kulturala-ren aurka, eta aberriaren alde, mugi-mendu islamiarra sortu da. Berak altxa-tu duen bandera, berak egindako erre-i-bindikazioak, berak bideratutako sen-timenduak, eta berak erabilitako me-todoak, orain dela 40 urte abertzaleek eraman zutenen antzerakoak dira. Mu-gimendu islamiarra, mendebaldeko ka-pitalismoaren aurka, eta bertako ma-kroidentitatearen aldeko oihu gisa ikusi behar dugu, zeinak, gainera, egun da-goan zapalkuntza politiko eta soziala-ren aurkako energiak bideratzen di-tuen.

Orain dela bi urte, 1988ko urrian matxinatu egin zen. Geroztik, gober-nuak errepresioa soilik erabili du, eta 1992an, FISek hauteskunde demokrati-koak irabazi zituenean, armadak, estatu kolpe konstituzionala eginez, islamia-rren aurkako gerra aldarrikatu eta hauteskunde prozesua ezabatu zuen. Hori gertatu zenetik gaur arte, historia errepikatuz, islamistek ekintza armatuak an-tolatzen dituzte, eta gobernuak gero eta errepresio haundiagoarekin (antzineko frantsesek bezala) erantzuten du. Eta egoera, gero eta jasanezinago, gero eta bueltaezinago bihurtzen ari da.

BAINA islamiarrek badituzte muga nabariak. Lehena, zapalkuntzaren aurka doan mugimendua izanez, ez daukate gizartea eraldatzeko inolako egitaraurik, ezta herriari proposatzeko berrikuntzarik ere. Bigarrena, mugimendu islamistak sekula ezagutu ez duen, historikoki zapalduarik egon delako, emakumeen opo-sizio bortitza aurkitzen du; eta hirugarrena, islamistek, nazionalismo arabiarra-reakin larregi loturik egonez gero, Kabilian berebere mugimendu nazionala-reakin topo egin dute.

ANTXON MENDIZABAL
EHUko ekonomia irakaslea

Europa Bosniako suaren garrekin erretzeko beldur

Balkanetako gerra infernuko suen atarira heldu da azken asteetan. Bosnia eta Kroaziako serbiarrek Bihaceko lurralde-irla-serbiarrez inguratuta baitago-hartzen badute, barrura sartuko da.

Bosniako serbiarrek Bihac guztiz hartzen badute, arestian legez errefuxiatu mugimendu handiak ikusiko ditugu Europako leku desberdinetarantz.

BALKANETAKO xake taulako mugimenduak interpretatzea gero eta gaitzagoa bihurtzen da eta gaur beltz dena bihar zuri bihur liteke, kroaziar eta musulmanen arteko aliantza eta federazioa horren erakusle.

Aliantza horrek ahalmen du zuen duela lau asteko musulman eta kroaziarren Bosniako serbiarren aurka-ko eraso 'arrakastatsua'. Gerraren norabidea aldatzen ari zela azpimarratu zen orduan, Radovan Karadzic eta Ratko Mladicen gizonak,

Slobodan Milosevic Serbiako lehendakariaren laguntza barik, jadanik nekatuta eta tankeak mugitzeko errekin barik zeudela argudiatuz.

Aste pare bat besterik ez da behar izan azterketa horien okerraz ohartzeko. *Armijako* V. Taldeak eta HVOko (Kroaziar Defentsa Kontseilua) indarrek hartutako 400 km²ak egun gutxi batzuetan berreskuratu zituzten bosniar-serbiarrek. Orduan ere aipatu zen, serbiarren lehenbiziko lerroak

deuseztu zirela, baina serbiarren benetako indarrak atzean zeudela. Ramiz Drevic, *Armijako* VI. taldeko buruzagiaren berbak zehatzagoak dira: «*Dudakovic jeneralak akats txiki batzuk egin zituen eraso borretan, garrantzitsuena, V. Taldeak*

Kroaziako serbiarren musulmanen aurkako gerra zuzena berria da

artileria sendo barik berreskuratutako lurraldeak mantendu abal izango zituela. Orain, Bihacen inguratuta dauden *Armijako* 15.000 soldadu inguru, ezin larriago dau- de Bosniako serbiarrei aurre egin ezinik.

Gerraren orain- go epe honetan, berriak ez izana- gatik ere, zenbait osagai erabateko indarrez eta modu garbian agertu dira taularen gainera.

Hauen artean esangura- tsuena Kroaziako Krajina lurraldeetako serbiarren partehartze zuzena —aire bonbaketekin— Bihaceko musulmanen aurka.

Horrez gain, petrolio eta armen hornikuntzan lagun- tza handia eskaini diete bosniar-serbiarrei. Kontuan hartu behar da Serbiak NBE- ren enbargua bizi duela eta honek larrialdi ekonomiko handia ekarri diola. Baina Kroaziako serbiarrek ez dute ekonomi enbargurik bizi —armena bai— eta pe-

troloia eta beste erabateko material ugari pasatzen dira Krajina eta Eslavoniako lurraldeetatik Bosniako serbiarren gainantz.

NATOn ordua

BESTE bi gertakizun berri ere agertu dira jokoan, bata Estatu Batuek duela bi aste iragarri zuten, musulmanen arma enbargua zaintzeari utziko ziotela alegia; bestea, NATOn partehartze militarren areagotzea. NATOk aurretik ere egin izan ditu aire erasoak, baina bere sinisgarritasuna oso kolokan eduki izan du, etengabe erasoak iragarri eta oso gutxitan gauzatu dituelako. Norabide argia hartu barik, NATOk urrats garrantzitsua eman zuen Kroaziako Udbinako erasoarekin: 40 hegazkinekin, Krajina serbiarren aurkako erasoak erakundeak historian egindako handiena izan zen.

Gerora beste eraso bat ere egin zuen. Baina gerran gehiago murgilduz, Unproforreko 20.000 inguru kasko urdin egoera larrian geratuko lirateke bosniar-serbiar indarren aurrean. Bosniako serbiarrek, aldiz, Bihaceko lurraldeari berau hartzeko moduko eraso egingo baliote, NATOk ezinbestez partehartu beharko luke,

Bihaceko lurraldeari eraso egitean, Bosniako serbiarrek, oraingoan Kroaziako Krajina serbiarren laguntza izan dute.

Bihac, NBek 1993ko ekainean bere babespean jarritako sei lurraldeetako bat da eta. Alternatiba gerratik aldegitia litzateke, kasko urdinak atera, laguntza humanitarioa eten, eta bertako indarrak ahal moduan konpon daitezela utzi.

Estatu Batuek zeresan handia izango lukete orduan, musulmanak armaz ondo hornitu ezik, serbiarrek Serbia Handia eraikitzeke amets horretatik oso

gertu geratuko liratekeela. Bill Clintonek lehendakariak, dena den, Kongresuko zenbait kideri aurkeztu die jada Bosniarako aurrikusten dituen hiru bideen funtsa: bata «aukera astuna» deitutakoa, musulmanak tanke, artilleria eta bestelako armez hornitzea alegia, guztira 600.000 pezeta (25.000 milioi libera inguru) armetan; bigarrena «aukera ahula», gerra material arina eskainiko lukeena (65.000 pezeta);

eta hirugarrenean, musulmanei arma enbargua altxatuko lieke baina EEBBek ez lukete ezer jarriko.

Gerra Europako ingurune guztira zabaltzeko arriskua hor dago. Gaitza, baina posiblea. Europako mende honetako bi gerra handiek Balkanekin lotura estua izan dute eta, hirugarrenez, amesgaiztoa errealitate bihurtu liteke.

XABIER LETONA

Euskal Herria, 60. hamarkada. Pertsonaiak: liburu argitaratzailea, zentsorea...

emon *biar* yako

INIGO ARANBARRIren nobela, SUSA literatur argitaletxeak plazaratu berria

Abenduko 'akueduktua'

Hego Euskal Herrian populazioa zubiz zubi abiatuko da aurtengo abenduan. Abenduak 6 asteartea jai, Espainiako Konstituzioaren Eguna; 8a, osteguna, Ama Birjinaren Eguna. Pozik batzuk, haserre besteak, ekonomian benetan nola eragiten duen inork ez badaki ere, zubien auzia berriro ageri da mahai gainean.

ABENDUAREN bigarren asteko jaiegunak lotuz, Hego Euskal Herriko herritar askok bederatzi eguneko 'oporrak' lortuko dituzte. Nafarrek 10 egun izan ditzakete, abenduaren 3a, ostirala, San Frantzisko Xabier da eta, Nafarroako Eguna. Baina iruindarrek oraindik gehiago daukate, azaroaren 29an San Saturnino baita, herriaren patroia, eta izango da asteburu hori ere zubi moduan har dezakeenik.

Enpresari sektoreak —badira salbuespenak, turismoa esaterako— protestatu egin ohi du horrenbeste zubi dela eta, hazkunde ekonomikoari eragiten ei dio. Sindikatuek eta beste enpresari askok, osteratzen, ezetz, lanorduak hitzarmenean urte osorako hitzartuta daudela eta, beraz, ez duela eraginik, eta izatekotan, onerako eragina.

Espainiako Gobernuak bederatzi festa-egun berak jartzen ditu, estatu mailakoak dira horiek. Beste hiru festa elkarte autonomoen esku daude, eta beste bi udalen esku, hauek ere estatu mailako beste bederatzien ezaugarri berberekin. Gobernu zentralak jarrita-

koen artean, bost laikoak dira (urriaren 1a, Urteberri eguna; Maiatzaren Lehena, Langilearen Eguna; urriak 12, Festa Nazionala; abenduaren 6a, Konstituzioaren Eguna; eta abenduaren 25a, Gabon Eguna) eta beste lau erlijiosoak (Ostiral Santua; abuztuaren 15a, Andramaria; azaroaren 1a, Domu Santu eguna; eta abenduaren 8a, Ama Birjinaren eguna). Azken lau hauek, Vatikanorekin adostutako jaiegunak dira eta aldatzeko berriro berarekin egin beharko litzateke berba.

Aurten abendua nola zertorren ikusita, Espainiako CEOE enpresarien elkar-

teak, esate batera, jai horietako bat aldatzeko eskakizuna egin zion gobernuari, baina gobernuak zeuden bezala utzi zituen festok. Langileen Estatutuak gobernuari tresna garrantzitsua ematen dio, eta berorren arabera lanegun arteko festak astehelen hurbilenera eramán ditzake. Gobernuak eliza katolikoarekin akordiorik ez duela lortu argudiatu izan du baina antza, ahalegin berezirik ere ez du egin alda zedin. Confebasken ustez, *«arrazoizkoena Konstituzioaren Eguna ostiralera eramatea litzateke, horrela herri guztiari kostu gutxiago ekarriko lioke»*.

Bitxikeriak bitxikeria, jaiegunen eztabaida PSOEko guerrista eta herritzaileen arteko eztabaidagai bihurtu da. Gobernuak bost festa nazionaletakoren bat aldatu gura zuen baina gerristek ezetz, aldatzekotan lehenbizi erlijiosoak aldatu behar zirela.

Sektoreen arabera

CEOE-REN datuen arabera, lanik eginbako egunetan 300.000 pezeta inguru (12.500 bat libera) galtzen dira. Zubien aurkako guztiek datu horri heltzen diote

Turismoaren sektorea da zubiei etekin handiena ateratzen diena, eta abenduko honetan areago oraindik.

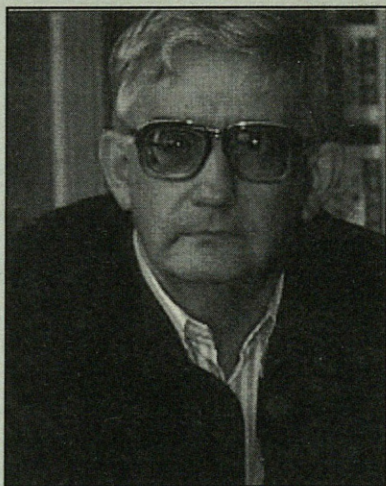
ekonomian dakarren galera azpimarratzeko. Gero atera da, oster, CEOek kalkulu hori greba egun baten galdutako dirua zela. Horrez gain, sindikatuen ustez, ez da galdutako eguna, ekoizpena lan-hitzarmena sinatutako urteko lan orduen arabera ateratzen da eta.

Presioak alde guztietatik datoz, etekina edo kaltea jasaten den arabera. Zenbait unetan eztabaidak txiste tankera ere hartu izan du: 1993an, esaterako, Joaquín Leguina Madrileko Autonomi Elkarteko lehendakaria, urtarilaren 6ko festa, maiatzaren 2ra eramaten saiatu zen. Almazan handien protestek geldiarazi zuten erabakia... PPko Belaunaldi Berriek —txisteak egiteko asmo gutxiarekin— Leguina, «Neron Berria» moduan izendatu zuten.

Zubiko aste horietan mesederik handiena turismoko sektoreak ateratzen du, bederatzi egunekin, abenduko zubi bonetan Aste Santuko antzerako opor egunak ateratzen baitira. Kaltetuen artean merkataritza, hiri bandietako taberna, kafetegi eta jatetxeak besteak beste, hots, eguneroko langilearen poltsikotik bizi dena: horrelako asteetan obizko % 30 besterik ez dute jasotzen hauetako askok. Hiri bandietako taxiak antzera daude, baina 'gautabernek' ez dute berdin pentsatuko. Energian aurreztu egiten da baina industria erritmoa galdu eta absentismoa handitzen ei da. Denetarako iritziak

Sindikatuak arabera, zubiek ez dute ekoizpenean eragiten, lanorduak urte osorako hitzartzen dira eta

DIRUAREN HOTSA

Marcial Ucin erabakia

MARCIAL Ucin Taldeak altzairutegi berria Baionan jartzeko hartu duen erabakia oso notizia txarra da, batez ere Lezoko zonarentzat, berau baitzen altzairutegia jartzeko beste aukera. Proiektua oso garrantzitsua da, bere baitan 12.000 pezetako inbertsioa eta, 175 lanpostu zuzen eta askoz gehiago zeharkakoak daramatzalako.

Erabakiak, beste askoren artean, gutxienez bi gogoeta dakartzkigu. Lehenbizikoa, inbertsioak erakartzeko ditugun ahalmenei buruzkoa eta bigarrena izaten ari diren zenbait erreakzioen gainean.

Marcial Ucin inbertsioak moduko ko-

daude.

Auzia aisialdia eta lanaren arteko borroka gisa aurkeztu gura dute batzuk, European horrelako zubirik ez dagoela argudiatuz. Egia da, jaiegunak asteburura hurbiltzeko joera dago European, eta egon ere jai gu-

txiako daude, 14 festa egun dituzten Espainia eta Portugal dira jaiegun solte gehien dituzten estatuak; Danimarka, Finlandia eta Italiak erdia besterik ez dute.

Langileagoak al dira, orduan, European? Ez behintzat lan-hitzarmeneko eguneko lan orduei begira, ezta urtean egindako lan orduei dagokionez. Portugal urtean langileko ordu gehien dauzkan estatuetakoa da

penei buruzkoan, etorkizunean ahalik eta lehiakorrena izatea topatzen dutenak, kostuek eragin erabakiorra dute; eta, maila txikiagoan, lehenbiziko egoitza jartzeko laguntza publikoek ere eragiten dute.

TXATARREK eragin handia dute eraikuntza-altzairua lortzeko kostuetan, guztiaren % 50 izaten da, hauetatik % 30 energiari dagokio eta beste horrenbeste esku-lanari. Beste % 30 gainerako eragileen artean banatzen da. Eta lehenbiziko bietan, jakina denez, gaur egungo egoera, eta seguruenik etorkizuneko ere, Baionaren aldekoa da nabarmen.

Gehitu behar da, dena den, Baionak eskaintzen duen azpiegiturarekin lehiazetik oso urruti gaudela. Eta ezin da beste modu batera izan, inbertsioak erakartzeko bide horretan, gure kide komunitarioek hamarkada ugari baitaramatzate euren arteko nahiz beste batzuekin lehiari. Gu, oster, espainiar ohizko protekzionismoaren barruan mugitu gara, autarkiaren mende ez zenean. Oso urte gutxi daramagu haiekin gutxieneko baldintzetan lehiazeko moduan prestatzen, eta gainera, behar bezala asmatu gabe.

GARRANTZI handiko beste eragile bat eraikuntza-altzairuzko produktuen inportatzailea den merkatu frantziarrean egotea da.

Marcial Ucin erabakiaren aurrean politiko gehienek izan dituzten erreakzioak, gutxienez, bitxiak dira, ez baita bidezkoa bulego publikotik inbertsorea okertu egin dela esatea, honek bere dirua —diru asko gainera— arriskuan jartzen duenean.

Biderik egokiena, inbertsoreentzat Batasun-kide onenen baldintzak lortu arte, hobetzen jarraitzea da. Gainerakoa, gure egungo errealtatea desitxuratzten duen suzko jokua da.

Carmelo Urdangarin

Ekonomia analista

(1.890 ordu) eta baita Espainia ere (1.780); hala ere, ekonomikoki txiki geratzen dira, esate batera, Danimarka (1.695 ordu), Alemania (1.639) edo Frantziarekin erkatuz gero (1.763). Lan orduetan baino beste eragile batzuetan topatu beharko da, beraz, Europako estatu oparoen eraginkortasuna.

XABIER LETONA

Ekainera arte gutxienez luzatuko da «Goenkale»

GOIA JOTAKO KALEA

EAEn euskaldunok gehien ikusten ditugun telesailen artean bigarren postua lortu du. Ez da giro izango «Goenkale»n!, ekainera arte luzatuko baitira Lasatarren arteko liskarretatik abiatutako saltsak. Egunero izaten dituzte grabazioak Miramongo Arralden, eta bertara hurbildu gara gu ere.

HAMAIKETAKOAREN garairako heldu gara Miramona. Hura bai zalaparta! Jangelara hurbildu bezain laster, nor ikusiko eta Maria Luisa eta Joxe Mari edota, hobe esanda, Kontxu Odriozola eta Mikel Garmendia mokadu baten atarian. «*Hau da komeria, lan erritmo honekin non gabil-tzan ere ez dakigu*», dio Kontxuk.

Goizeko zortzietan hasten dira grabazioak, eta arratsaldeko hiruretan amaitu. Freskotasuna eta gaurkotatunaren ordaina izatearren, egunero atal bat grabatzeko erronka hartu zuen Pausoka produktorak eta lan astuna da hori aktoreentzat. «*Entseiatzeko betarik ere ez dugu ia. Bi minututan jabetu behar duzu beste aktorearen aldar-teaz eta azkenean gezurretan zabil-tzala sentipena izaten du-zu*», azaldu du Mikel Garmendiak. Kontxuren iritziz ere hori da gogorra: «*Sukaldeko bizkuntzan esan obi denez, beste irakintxo bat eskertu genuke*».

Edonola ere, «Goenkale»k bereganatu arrakastak animoak igotzen dizkiete guztiei ere. EAEn euskaldunek

Don Luisengandik hasi eta tximosoarenganaino, pertsonaia ugari elkartu dira Maria Luisa eta Joxe Mariren etxean. (Argazkilaria: Alberto Elozegi).

Anjel Lertxundi: «Tekla ezberdinak jotzeko apustua egin dugu»

Zein irizpide erabili zenuten gaien aukeraketan egitean?

Gaurko arazoak plazartzea eta jendearen galdegai bihurtzea. Abendutik ekainera bitarte telesailari beste kolore bat ematen ahalagindu beharko dugu. Ez genuke gai eta tratamenduaren errutinan erori nahi.

Orain arteko euskal produkzioetatik ezberdina da «Goenkale».

ETBn jarraipen argumetala duen lehen telesaila da, eta kapitulu bakoitza, gainera, bloke bat da. Te-

kla desberdinak jotzeko apostua egin genuen; umore, trama... jenero desberdinen arteko nahasketa egin nahi genuen.

Telesaila hasi baino lehenago, atzerriko teoriko batzuek porrota iragarri ziguten, jeneroaren arauak errespetatzen ez genituelako. Guk, berriz, ez genuen uste tekla bakar bat ukituta asmatuko genuenik eta azkenik ondo irten zaigu.

Zein zailtasun topatu dituzue hizkuntza aldetik?

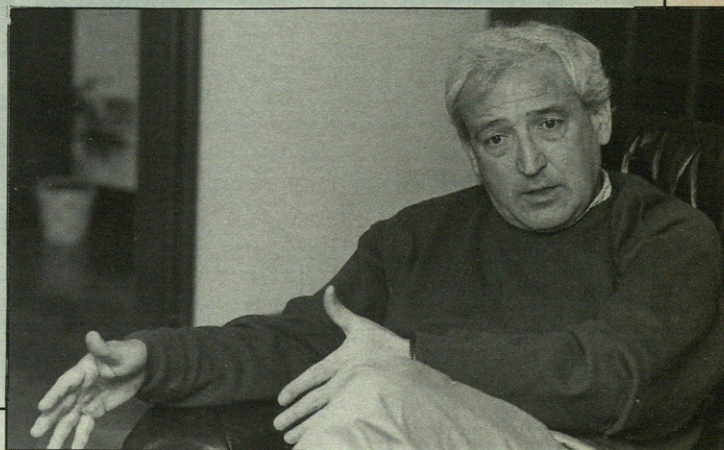
egiten zaizkio. *Esapideak euskara jatorrez heltzen direnez identifikazioa erraztu egiten da. Jende askok ezin du erantzun zergatik duen gustuko 'Goenkale', baina irentsi egiten du besterik gabe.*

Jadanik ez dira plater hostak sentitzen, atsedena amaitu den seinale. Gonbidatuak ipintzen duen gela batera sartu gara. Xabierrek eta Leirek jelsia-eszena bat entseiatzen zuten bertan. «Goenkale»n argia da gazteen protagonismoa. Mikel Arregi Pausokako produktorearen hitzetan, gazteen presentziak freskotasuna ematen dio telesailari. ETBk kaleratutako datuen arabera, bestalde, ETBk 16 eta 20 urte bitarteko gazteengana egunero heltzea lortu du telesail honi esker.

Xabierrek eta Leirek amaitu dute eszena, baina euskara arduradunak ateratako akatsak entzutea dagokie orain. Izan ere, ez da makala «Goenkale»ko lan

Argot guztiak euskaraz eskaintzeko erronka egin genuen hasieratik, espresibitatea geure hizkuntzaz eraikitzea posible zela

erakutsi asmoz. Normalean, espresibitatea beste hizkuntzen morrontzan eraiki ohi da, baina geurean topatu behar dugu.

Anjel Lertxundi idazlea izan da «Goenkale»-ko gidoilarietako bat. (Argazkia: Leire Arzuaga).

ikusten dituzten telesailen artean bigarren postuan dago, ikusleen % 13 bilduz. «Goenkale» egitea pentsatu zenean, 65 atalez osatzea zuen buruan ETBk. Zenbakiak ikusirik, hala ere, telesaila gutxienek ekainera arte luzatzea erabaki dute. *Jende askok ez zuen gudan sinesen. Nola ba! Gu, euskal kultura eta hizkuntza zaintzeko gara soilik. Baina gisa honetako produkzioak egiteko gai garela erakutsi dugu*, gogoratu du ironiaz Mikel Garmendiak.

Testuak giltza

ERABILITAKO hizkuntza eta pertsonaiak ikusleengandik gertu egoteak, arrakastan zeresan handia dutelakoan dira Boga Boga tabernako senar-emazte Mikel eta Kontxu. Bikotearen aburuz, testuak dira abiapuntua eta ondoren, idatzitakoa grazia pixka batez esatea dagokie aktoreei. *Makina bat bi-koizketa egin da euskaraz, baina jendeari arrotzak*

GURE PRINTZPIOEKIKO LEIAL

PROFESIONALITASUNA, ESPERIENTZIA ETA ARRETA.

Z A I N G A I T U Z U

10°
URTEURRENA

TALLERES OLA

Olabarrena Auzoa, z/g. Tfnoak: 76 33 44 / 45 / 46. **BERGARA** (Gipuzkoa)
Erakusketa **ARRASATEN**: Loramendi, 2. Tfnoak: 79 05 86
DEBA ARRO. LEINTZ BAILARA ETA GOIERRI GARAIako kontzesionario
OPEL BANATZAILE OFIZIALEK ESPERIENTZIAGATIK ONENAK.

PAUL ZUBILLAGA
(Xabier)

«Lan egiteko modua da zailena, oso entseiu gutxi egiten baititugu. Hala ere, 'Goenkale'ren arrakastak animo asko ematen dizkigu. Ez da ahanzi behar, talde osoarena dela arrakasta eta ez aktoreena soilik.

Ohartzerako, zure bizi-tzaren zati bihurtzen da telesaila. Ez da zazpi asteetan filmatzen den filmea edota laburmetraia. Egun guztiak ez dira berdinak baina orokorrean oso giro jatorra topatu dut.

Teknikoki foiletoia izan arren, gaien tratamendu aldetik zein interpretazio aldetik, beste herrialdeetako telesailarekin alderatuta desberdina da».

MARIA LUZARRAGA
(Mertxe)

«Ni antzerkitik nator eta haren aldean erritmo bizia du honek. Horretaz gain, bizkaitarra izanik, kosta egiten zait batuaz hitz egitea. Era guztitara esperientzia itzela da, hemen ikasten ez duena tentela da. Giro hotzagoa espero nuen baina ederki moldatzen gara elkarrekin.

Gidoiak oso onak dira eta aktoreen artean asko profesionalak. Gaiei dagokienez, bestalde, ez dira parodia bat, kalean gerta dakizukeen zerbaiz baizik.

Ospea? Hori da gutxien gustatzen zaidana. Hasieran gustura hartzen duzu, baina gero astuna da. Osperik ezean, ordea, ez dago lana egiterik».

JOXE MARI BERASATEGI
(Txapas)

«Nire kasua zertxobait espeziala izan zen, hasiera batean ez baitzegoen nire pertsonaia marraztuta. Poliki-poliki martxa hartuz joan naiz eta orain gogorrena testuak ondo ikasi eta naturaltasunez jokatzea lortzea da. Gidoilariak abildade handia erakutsi dute eta guk horien parera iritsi beharra dugu.

Oso gustura etortzen naiz lanera. Lortu behar da, ordea, telesaillean gero eta gehiago lardaskatu eta in-teregarritasuna bilatzea.

Ezaguna izatearen kontu horretan, hurrek ematen didate beldur handiena; ez dira inolaz ere lotsatzen. Baina tira, arrastoa sartzan ditut nola hala».

MIREN GOJENOLA
(Amaia)

«Egun batetik bestera grabatzea ez da batere erraza eta gainera, nik aurrez oso lan gutxi egin dut telebis-tan. Kameran aurrean nola mugitu behar dudana ikas-teko oso esperientzia aberatsa izan da.

Maiz, ez zara gustura gelditzen egindako lanarekin... Nik beti topatzen dut akatsik nire lanean.

Hasieran audientzia maila baju xamar ibili arren, hamabostgarren kapitulutik aurrera indar handia hartu zuen. Gaiak oso gertukoak dira eta horrek arrakasta izaten laguntzen du. Uste dut gazteen presentziak ere freskotasuna ematen diola telesailari».

taldea: 30 aktore inguru, bederatzi gidoilari, hiru erre-alizazio talde, platoan egoten den zuzendaria, kamerak, argi lanak egiten dituen laguna, jantziak presatzen dituen beste bat, atrezzoaz arduratzen dena, bi euskara arduradun eta produkzioaren aritzen diren bostak.

Azpiegitura pertsonala alde batera utzi gabe, produkzioaren lanik handiena sistematikoki egunero orduer-

diko atala grabatzeko era asmatzea izan dela adierazi du Mikel Arregik. «Udan burutu zen bori guztia eta urritik aurrera, dinamikak agintzen duena betetzea besterik ez da izan. Horretarako, noski, ezinbestekoa deritzot tentsio minimo baten pean jarduteari».

Kalean gora eta behera, ohartzerako, makilaje gelan ginen. Ispiluaren aurrean, berriz, aurpegi ezaguna: Loli

Astoreka (Begoña medikua). «Dagoeneko nik Begoña eraman ordez, berak narama ni. Pertsonaiaren profila lantzen igarotzen dira lehen egunak baina

gero testuak barneratzea da gogorrena. Ikas garaietara itzuli naiz berriz».

Bederatzi gidoilari aritzen dira aktoreek eskuartearen dituzten folioak betetzen; hari

«Jende askok ez zuen gudan sinesten, ez baikaituzte aktoretzat hartzen, baina gisa honetako produkzioak egiteko gai garela erakutsi dugu»

MIKEL GARMENDIA

Egunero atal bat grabatu behar denez, entseiatzeko betarik gabe ibili ohi dira aktoreak. (Argazkilaria: Alberto Elozegi).

narratibo nagusiak idaztea dela, gidoak bateratu eta azken orrazkera ematen... Dagoeneko prest dira 66. ataletik 70.era bitartekoak. Izan ere, astero bost kapituluko gidoiak iristen dira produkzioz. Mikel Arregiren ustez, «gidoietan bete betean asmatu da. Euskara aldetiko aberastasunaz gain, pertsonaiak sinetsgarriak dira eta erraz iristen dira jendearengana».

Bat-batean, Maria Luisa eta Ane (Martinen eta Begoñaren alaba) pasiloan sekuentzia bat errepasatzen ari direla ohartu gara. «Hemen ez dago talentu handirik eta txikirik; zenbat eta gehiago egin orduan eta hobe. Eraginkortasuna eskatzen dute, eta darabilgun estuasunak erakusten du hori. Telebistan ez dago pertsonaia gozatzeko astirik», jakinarazi digu Kontuk.

«ISILIK» ipintzen duen gelara sartzea besterik ez zitzaigun falta eta bi bider pentsatu gabe, ireki egin dugu atea. Platoan, Boga Boga, Maria Luisa eta Joxe Mariren etxea eta bideo denda elkarren ondoan ikusi ditugu. Aurrerantzean, beste eszenatoki bat ere izango du «Goenkale»k, kale bat alegia.

Grabazioa amaitu ostean, posprodukzioaren txanda dator: kareta, musika eta efektuak sartzeko ordua. Mikel Arregik esan bezala, «grabazio garaian sekuentziak nahiko ordenatuak joan arren, gero bereizi egin behar da ona eta txarraren artean».

Datozen egunetan pertsonaiei zer gertatuko zaien jakinminez amaitu dugu bisita. Hori gehiegi aurreratzeari dela erantzun digute eta beraz, akabo fandangoa!

MAITE ARTOLA

T.S. ELIOT idazleak esan zuen: «Urte guzti huetan aurkitu dudun poetarik onena da W.H. AUDEN»

W.H. Auden POEMAK

euskaratzailea:
Juanjo Olasagarre

SUSA literatura argitaletxea. 20160 Lasarte. % 37 15 45

«Demokratek erabaki dute herri honek bihotzik ez izatea»

Hamar urte beteko ditu urtarrilean «Egin»ek ostiralero argitaratzen duen «Bat, bi, hiru...» gehigarriak. Argitalpen hau bertako taldeen erreferentzia bilakatu da. Pablo Cabeza dugu asmakizunaren buru, eta inork baino hobeto ezagutzen du Euskal Herrian egindako rock musikaren historia. Kazetari, kritikari, irrati lokutore, argazkilari, margolari... Pablo Cabezak baditu milaka aurpegi.

«Bat, bi, hiru...» al da Euskal Herriko taldeen «berrogei nagusiak»?

Ez, «berrogei nagusiak» asmakizun komertziala delako. Gazteei zuzenduriko ideia alienantea da soilik. Eskema baliagarria izan daiteke, baina ez orain bideratua dagoen moduan.

Egia da, bestalde, «Bat, bi, hiru...»n toki nagusia talde ezagunenek edo diskodunek betetzen dutela, baina horrela izan ez dadin saiatu arren, ez da posible. «Bat, bi, hiru...» jasotzen duen «Gaztegin» gehigarri osoa behar nuke, toki bat izan behar harko luketen talde zerrenda amaitezinari irtenbidea emateko. Nire kezka bertako industria txikia -disketxeak, kontzertuak, aretoak, gaztetxeak, fanzineak...- eusten duen guztia laguntzea da. Hori guztia gabe atzera itzuliko ginatke. Garrantzitsuagoa da diske-

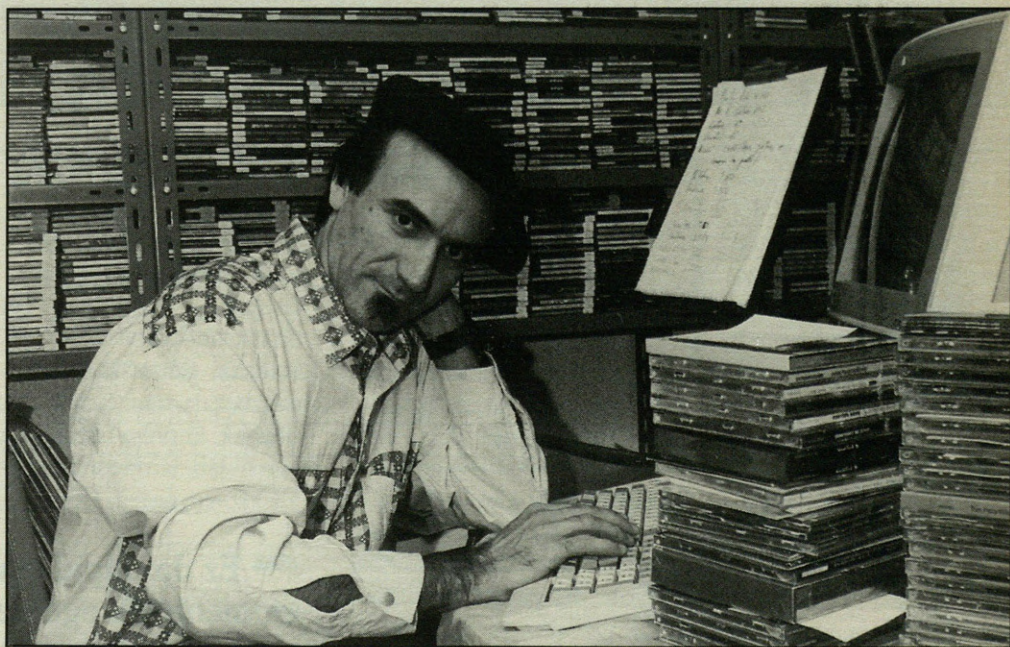
txe bat talde bat baino. Kanpoko edo bertako musikaz baliatuz arriskatzen den enpresari txiki bat egotea, talde bakar baten bizitza

baino. Beharrezkoagoa da grabaketa estudio bat maketa bakan bat baino.

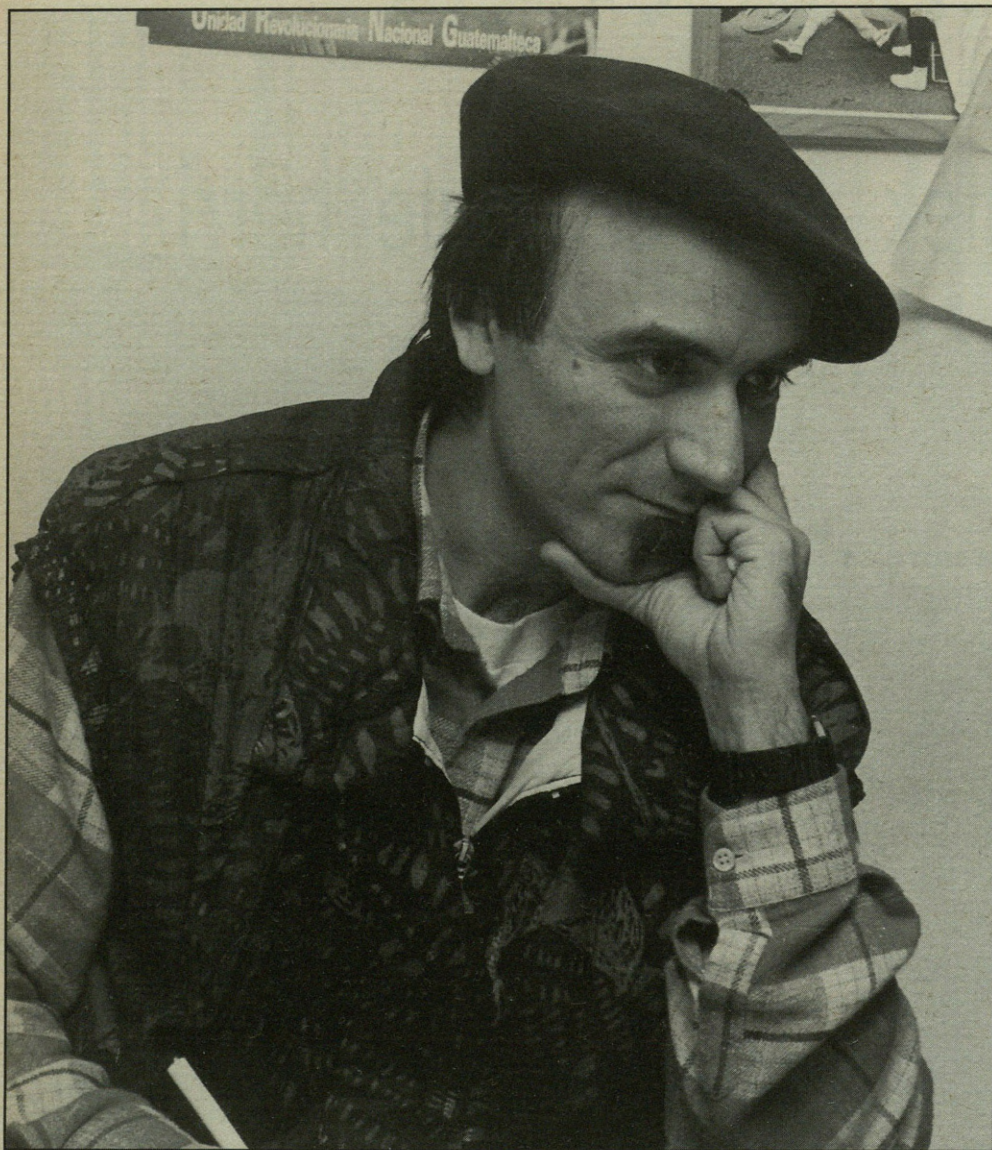
Urteotan zehar musika azpiegiturak bilakaera

izan du. Orain behar bada gauzak hobe egiten dira, baldintza tekniko eta ekonomikoak hobetu egin dira eta ondorioz kalitate handiagoa dago. Ez duzu uste atzean utzi direla hasierako izpiritu eta freskotasuna? eta taldeak enpresa butsa bihurtzen ari direla?

Denboraren poderioz sistematik elikatu eta heldu egiten zaitu: hazi egin nahi duzu, lehen baino gehiago zarela

«Nire kezka bertako industria txikia -disketxeak, kontzertuak, aretoak, gaztetxeak, fanzineak...- eusten duen guztia laguntzea da». (Argazkia: Alberto Elozegi).

«Bat, bi, hiru...» ez da orain 10 urte bezain freskoa. Serioagoak gara. Baina nola ez zara serioa izango sistemak behin eta berriro zapuzten zaituenean?». (Argazkia: Alberto Elósegui).

erakutsi nahi duzu. Era berean egonezina sortzen da, aukera berriak aurkitzen dituzu... Denak, oro har, freskotasuna ahultzen du pixkanaka. «Bat, bi, hiru...» ez da orain hamar urte bezain freskoa. Harrotasun apur bat galdu dugu, lotsagabekeria. Serioagoak gara. Baina nola ez zara serioa izango sistemak behin eta berriro zapuzten zaituenean, zure ideiak apurtzen dituenean? Nola ez gara serioagoak izango itxurakeria, zikoizkeria eta norberekeria... mendebaldeko gizartearen helburuak direnean?

Bai, taldeak lehen baino nabarmenago dira enpresa. Bizitzak erakusten dizu lehenago edo beranduago dirurik gabe ez duzula duintasunik, eta pertsona bat duintasunik gabe ez da ezer. Taldeak gainerako pertsonak bezala dira, baina musikariak. Enpresa bat dira eta beren lan jarduera merka-

tuak bezala beren ideiek gindatzen dute. Utopia, gauzen ontasunaren eza sentitzen dut. Ados egoteko moduko gauza gehiegi falta dira. Ez da porrota, baina sistemaren alperra zitala da. Izpiritua eta izpiritualtasuna falta dira, baina gaur egun izpiritua iraupen laburra du, gorputzak irauten du eta oso inperfektoa da.

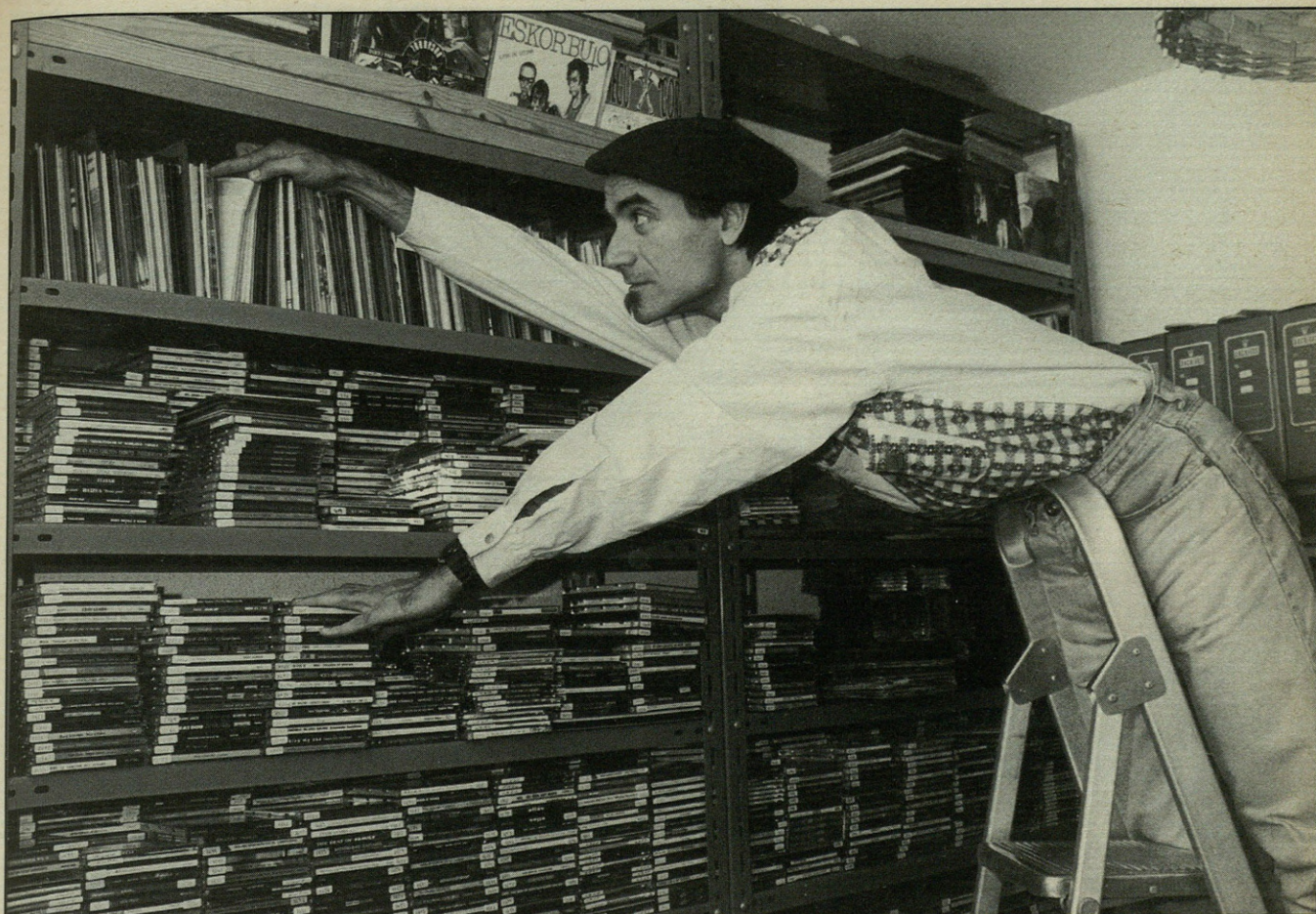
Benetako kritika egiten da Euskal herrian?

Hemen eta oraingoz denok amateurrak gara. Kritika gogorra industria finkoa, talde dirudunei buruz egin daiteke. BBHK ez die kritika gogorregirik egiten taldeei, maketei, fanzineei... baina koherentziaz dihardu. Bikaina denari edo ezaugarri onak erakusten dituenari loreak, erdipurdikoa denari aipamena edo informazioa. Bertako rock-and-rollak 15 urte besterik ez ditu. 25 urteko atzerapena daukagu. Dena asmo onak dira.

Ez da gupidagabeko kritika egiteko momentua. Kaltea askotan konponezina da, eta herri honek ez ditu sekulako aukerak eskaintzen. Imajinatzen duzu grabaketa estudio bati kritika gogorra egin eta bere etorkizuna pikutara bidaltzea? Edo disketxe bati, edo talde bati? Kritikarik gabe asperaldia sor daiteke. Oreka bilatzen dugu.

Duela hamar urte gaztetxe eta irrati libreen boom-a hasi zen. Mugimendu bonek beberakada nabarmena izan du.

«Ez da gupidagabeko kritika egiteko momenturik egokiena; kaltea askotan konponezina izan daiteke, eta herri honek ez ditu sekulako aukerak eskaintzen»

Bizitza ziklo bat da: sortu, hedatu eta hil edo lotan geratzen da. Denbora pasatu ahala berpiztu daiteke, forma berarekin edo gizartea edo pentsamenduaren bilakaeraz eragindako egitura hartuz. Gaztetxeak ez daude sasoi onean, baina denborak esango digu berkokatze epe logikoa den edo ohitura aldaketa.

Ezer ez da izango lehen zen bezala, batez ere musika alorrari dagokionez heldutasuna lortzen ari delako, nahiz eta baliabide gutxi izan, eta taldeen ugaritasunak emanaldiak antolatzen dituzten taberna gehiago eskatuko dituztelako agian, eta ondorioz ohitura aldaketa dago. Espero dezagun batzuek eta besteek borrokan jarrai dezaten. Kontzientzia ez bada lo geratzen

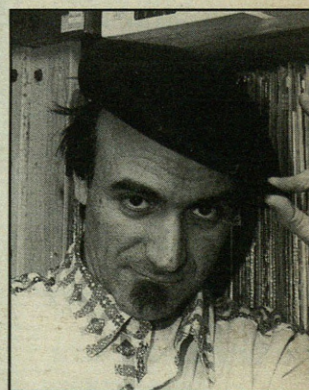
musika garapenaren alde lan egiten jarraituko dute. Baina ez dezagun ahaztu beren existentzia toki askotatik mehatxatua dagoela. **Noraino iritsiko da intsumisia?**

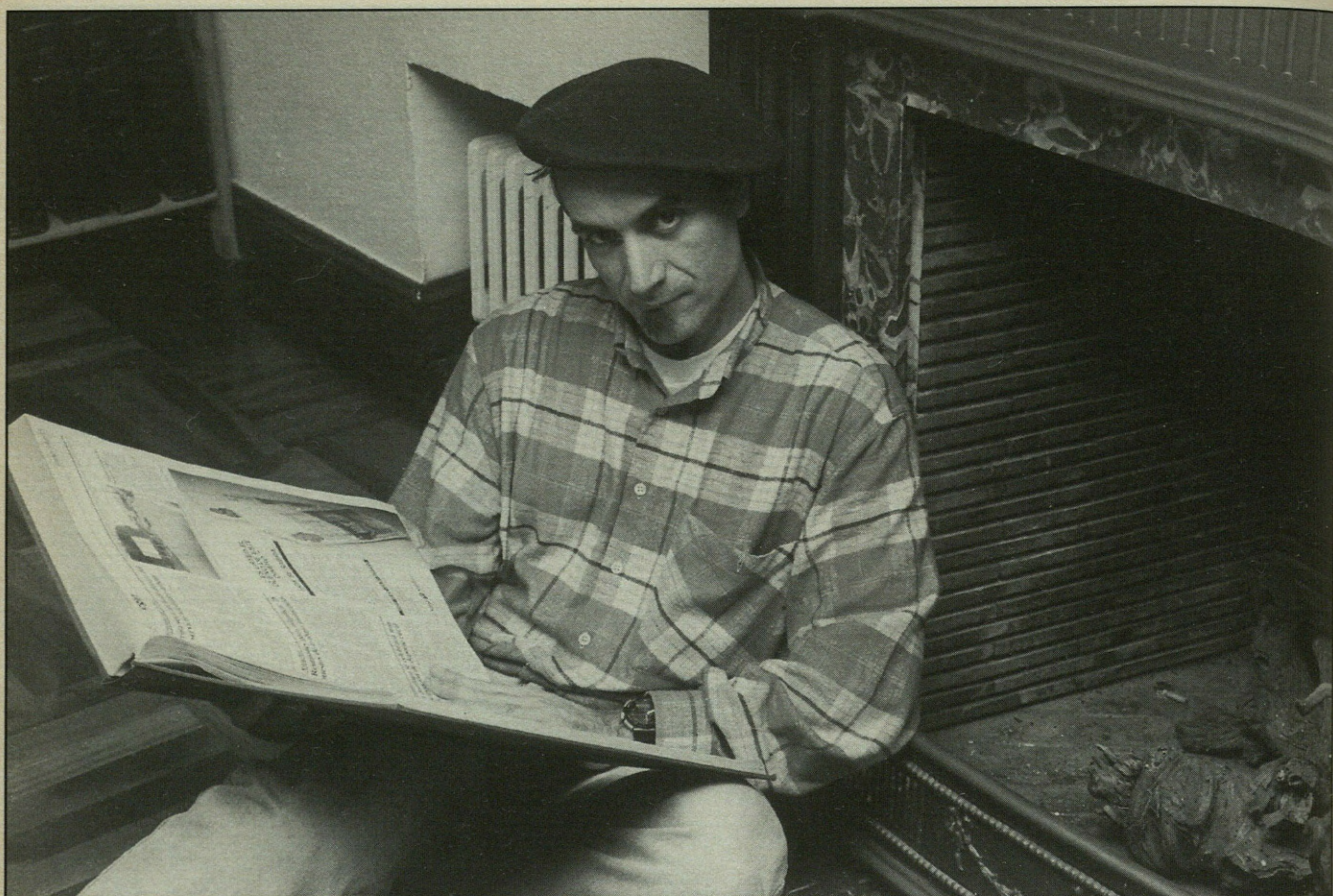
Militarrak ezin ditut jasan. Espero dut intsumisioak hazten jarrai dezan. Egia da sistema planteatuta dagoen bezala norbaitek jantzi behar duela uniforme, baina nahi duenak jantzi dezala

«Militarrak ezin ditut jasan; espero dut intsumisioak gehiago hazten jarrai dezan». (Argazkia: Alberto Elosegia).

NORTASUN AGIRIA

37 urte ditu ● Ekonomia ikasketak hasi eta laugarren mailan utzi zituen ● Elektronika, argazkigintza, kazetaritza eta informatika arloetan ere ikasketak egin ditu ● Preferente mailan aritu izan da futbolari gisa ● Bi urte daramatza irrati saiorik egin gabe ● ● Bere diskotekak 10.000 inguru ale gordetzen ditu, eta beste hainbeste aldizkari, fantzine eta paper ● Musika argazkiak egiten ditu, eta irudiak ordenadorez lantzen ditu denborapasa gisa ● Pentax markako bi argazki kamera eta Nikon bat ditu

«Ez da aldaketarik egongo EAEko gobernuan. Espainiako Gobernuan PPK PSOE ordezkaria dezanean ere ez. Ideologiak eta printzipioak ez dira ia existitzen. Demokrazia hau amarrua da, ados ez daudenak jaten ditu, eta komeni zaiona bereganatzen du».
(Argazkia: Alberto Elozegi).

eta ordain dezatela. Utopiak atsegin ditut, baina nire alde pragmatikoak esaten dit mugek, gorrotoek eta norberakiek beti beharko dutela uniformen bat.

Pepe Reik 90 egunetik gora egin ditu espetxean, askatu duten arte.

Boterearen zantpagailua gero eta indartsuagoa da, nahiz eta itxuraz soilik izan. Pepe espetxean egon izanak inkisizioa ekartzen dit burura.

Zein izango da EAEko gobernuaren doinu berria? Erritmo aldaketarik egongo da edo melodia berarekin jarraituko al du?

Ez da aldaketarik egongo. Espainiako Gobernuan PPK PSOE ordezkaria dezanean ere ez. Ideologiak eta printzipioak ez dira ia existitzen. Demokrazia hau amarrua da, ados ez daudenak jaten

« Bertako rock-and-rollak 15 urte besterik ez ditu, 25 urteko atzerapena daukagu »

ditu, komeni zaiona bereganatzen du eta etengabe erosten ditu animak. Bete-kada iritsiko da, baina bitartean, askatasunean sinesten dutenek, oraindik balore eskala umila, zintzoa dutenek gorriak ikusiko dituzte.

Nola ikusten duzu euskal arazoa 2000. urtean?

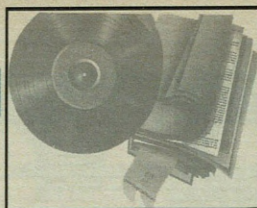
2000. urtea hor dago. Orain dela hamar urte bezala gaudela eta hemendik hamar urtera duela hogeitaz bezala egongo gara. Kontua ez da arazoia nork daukan ikustea, ez da kontua herri bat

bera den bezala izaten uztea, bere inguruarekin armonian. Demokratek erabaki dute zein den patuaren bidea, hautestontziak dira tresna. Demokratek erabaki dute herri honek ez izatea ez bihotzik ez sentimendurik.

Athletic al da Euskadiko selekzioa?

Futbola atsegin dut baina ezin ditut futbolariak jasan. Denek nahi dute dirudunak izan. Ni ez naute ordezkatzeko herri bezala, ez Athletic, ez Real, ez Osasuna, ez Alaves, ez selekzioaren batetik. Nire herria hamaika dirudunek ordu t'erdiz guri adarra jotzea baino zerbait serioagoa da. Futbolak insumituak behar ditu, insumitu asko. Antzeko zerbait esango nizuke rock izarren inguruan.

IMANOL UBEDA

KULTURZALEEN TOPALEKU

DOSIER HONETAN:

DATU OROKORRAK.

Euskal kultura 180
erakusmahaietan.
(28-29 orr.)

LIBURUAK.

Haur literatur urtea.
(30-33 orr.)

DISKOAK.

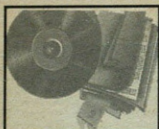
Musika aukera zabala.
(34-37 orr.)

GAINERAKO EUSKARRIAK.

CD-ROM iraultza
Durangora heldu da
(38-39 orr.)

JOSE LUIS LIZUNDIA GEREDIAGA ELKARTEKO

SORTZAILEA. «Espazio
fisikoak ezin du
Durangoko Azokaren
hedapen kulturala
gelditu».
(40-42 orr.)

▲ DATU OROKORRAK

EUSKAL KULTURA 180 ERAKUSMAHAITAN

Abenduaren 7an hasi eta 11 bitartean, Durangoko Azoka euskal kulturaren topagune bilakatuko da. Azken euskal disko eta liburuak hango 180 erakusmahaitan ikusi ahal izango dira. Nobedadeen aurkezpenez gain, ekitaldi berezi ugari egingo dira. Hala ere, leku faltak dakarren arazoa ezin izan dute oraindik konpondu.

XXIX. Euskal Liburu eta Dis-ko Azoka abenduaren 7tik 11ra bitarte egingo da Durangoko ohizko lekuan, Azoka plazan eta ondoko

kalean. Ohiturari jarraiki, Durangaldeko Gerediaga Elkarteak Azoka antolatze-ko ardura bere gain hartu du.

Abenduaren 7an hasi eta 11ra bitartean, argitaletxe eta disketxeen azken nobedadeak aurkezteko leku preziatua bilakatuko da Durango. Hau dela eta, argitaldoriez gain, Euskal Herriko jende ugari inguratuko da Azokara, zein nobedade dauden ikusi eta erakusmahaien inguruan euskal giroan eta euskal kultura oinarri izanik ibiltzeko.

Azken urteetan Durangoko Azokak lau egun irauten zituen, baina aurren, bost eguneko Azoka antolatu dute. Irabazi den eguna ira-

kasleei egun bat eskaintzeko erabiliko dute antolatzaileek.

Aurreko urteetan Azokara joaten den jendearen eskakizunei erantzunez, antolatzailerik beste aldaketa bat ere egin dute. Ordutegiari dagokio. Azoka egun guztian zehar egongo da zabalik, hau da, goizeko 10.30etatik iluntzeko 9etara.

180 erakusmahai izango ditu aurtengo Euskal Liburu eta Disko Azokak. Iaz baino bederatzi gutxiago. Euskal Herriko administrazio ezberdinez gain, Euskaltzaindia, Durangoko Arte eta Historia Museoa, bi aurrezki kutxa, 22 argitaletxe komertzial, 27 kultur talde, kultur erakunde, kolektibo... 5 liburu banatzaile, 8 disketxe, disko banatzaile bat, 13 egunkari eta aldizkari eta hiru unibertsitate izango dira bertan.

Azokan egingo diren ekitaldi berezien artean, olerki emanaldiak, bertso saioak, hitzaldiak eta beste zenbait ekintza izango dira. Abenduaren 8, 9 eta 10ean, liburu eta disko berrien aurkezpenak egingo dira egunean

Euskal Argitalpenen Katalogo Orokorra

JOAN den urtean bezala eta urte batzuetako ohitura berreskuratzuz, aurren ere Euskal Argitalpenen Katalogo Orokorra kaleratuko da Durangon. Liburu bakoitzari buruz, titulua, egilea edo eta itzul-tzailearen izena, neurriak, orrialde kopurua eta prezioa biltzen dira katalogo honetan.

Iaz, 1.993. urtean zehar argitaratu ziren liburu eta diskoak bakarrik biltzen zituen katalogoa kaleratu zuten Bilbao Bizkaia Kutzaren laguntzarekin. Aurren, berriaz, lehenagoko Azokatan argitaratzen zuten

moduan, gaur egun merkatuan salgai dauden, bai euskaraz idatzitakoak eta baita euskarari buruz edo euskal gaiei buruz erdaraz idatzitakoak ere, liburu guztiak biltzen dituen katalogoa kaletatuko nahi izan dute.

Gerediaga Elkarteak arduradunek liburutegia, liburutegi eta abarrentzat katalogoa beharrezkoa dela eta, Azokako atal hori errekuiperatu behar dela uste dute, eta hori da Euskal Argitalpenen Katalogo Orokorra kaleratzeko ohitura berreskuratzeko duten arrazoiak.

180 erakusmahai izango dira aurten Azokan, iragan urtean baino bederatzi gutxiago. (Argazkia: Kepa).

zehir. Ekitaldi bereziei dagokienez: abenduaren 7an, Umeentzako Olerki emanaldia, Inkieta taldearen «Paya-S.O.S.» antzerki lana eta Sarrera ekitaldia egingo dira.

8an, «Kultur erakundeak, zertarako...» gaiari buruzko berriketaldia, Araba eta Bizkaiko bertsolari txapelketaren finalerako txartelak joan eta Bernardo Atxaga eta Ruper Ordorikak «Os-

truka» ikuskizuna eskainiko dute.

Leku aldaketa

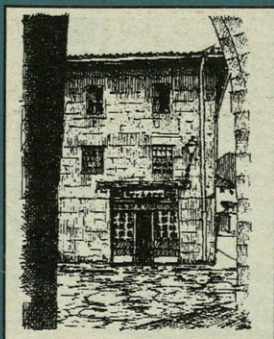
ABENDUAREN 9an hiru olerki emanaldi egingo dira; 10ean, «Herri argitalpenen etorkizuna» gaiari buruzko berriketaldia, Kriskitin dantza taldearen saioa eta Jon eta Aitor Sarasuaren bertso saioa izango da; abenduaren 11n, azkenik, Durango in-

primategien omenezko oroigarriaren inaugurazioa eta Iurretako Mikel Deuna taldearen «Gorulari dantza».

Durangoko Azokak azken urteotan daukan arazo garrantzitsuenetarikoa batek oraindik hor dirau. Beste leku handiago batera mugitu beharra dago, baina ez da lan erraza. Gerediagak ezin du bere esku hartu leku aldaketa hau, Euskal Herriko

Administrazio ezberdinen laguntza izatea guztiz beharrezkoa da. Bilbora edo beste norabaita mugitzea proposatu duenik ere badago, baina ez dirudi bidezkoa. Azoka beste herri batera eramateak bere nortasuna atzentea lezarke.

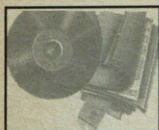
Dirutan, 21.530.000 pezetakoa (900.000 libera) izango da Durangoko Azo-

BERBARO TABERNA

Pintxoak Bokadiloak
eta
giro alaia

Santa Ana Plaza ● DURANGO

▲ LIBURUAK

HAUR LITERATUR URTEA

Euskaraz idatziriko azken liburugintza ekoizpenak Durangon bilduko dira bost egunetan zehar. Aipagarria da aurten haur literaturgintzan izan den ekoizpen izugarria; Euskal Herrian gaztetxoenei zuzenduta idazten edo itzultzen diren liburuak gero eta gehiago baitira. Eleberriekin, berriz, guztiz aurkakoa gertatzen da, bi baino ez dira aurkeztuko. Eta poesiari dagokionez, kontuan hartzeko ekoizpena izan da, lau baitira Azokan topatu ahal izango diren poesia liburuak.

GUTXI irakurtzen dela esan ohi da, baina ikusi beharra dago Durangoko Azokak liburugintza inguruan urtero mugitzen duen jendetza. Udan liburu dexente argitaratu badira ere, argitaletxeak Durangoko Azokaren zain egoten dira liburuak kale-ratzeko.

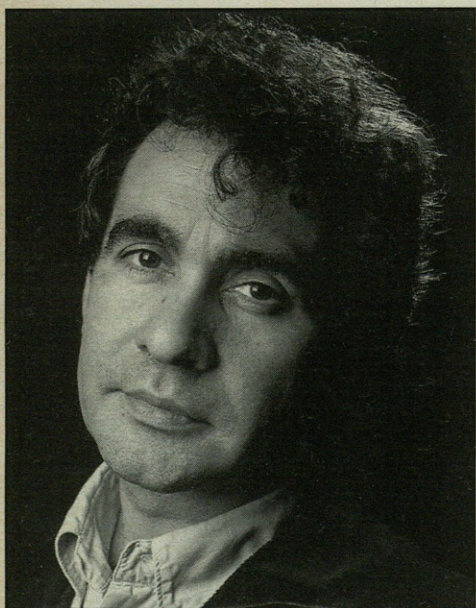
Argitaldarien zein nobedade aurkeztuko duten aztertu dugu, bai argitaletxe euskaldunak, bai euskaraz edo Euskal Herriari buruzko liburuak argitaratuko dituz-

ten kanpoko argitaletxeak ere. Liburu zerrenda ikusi ondoren, aipagarria da haurrei edo gaztetxoenei zuzenduriko gero eta liburu gehiago topa daitezkeela edonon, baita Durangoko Azokan ere. Lehen helduentzako idazten zuten zenbait idazle, gaztetxoentzat idazten hasi dira, besteak beste, Joan Mari Irigoien eta Felipe Juaristi.

Poesiak ere lekutxoia izango du Durangoko Azokan. Lau poesia liburu iritsiko dira Durangora Erein, Pamiela eta Alberdania argitaletxeen eskutik. Ereinek, poesia eta prosa nahasten dituen Harkaitz Canoren «Paulov-en txakurrak» liburua azalduko du azokan.

Gaztetxoek gustura

BERROGEI bat titulu eramango ditu Elkarrek. Guztiak ez dira berriak izango, hauetako batzuk jadanik aurkeztu baititu. Bidaia liburuak, ipuin liburuak, artikulak sortak, saiakerak... Denetarik egongo bada ere, gaztetxoek gustuko zerbaite topatzeko aukera ezin hobe izango dute Elkar argitaletxearen erakusmahian. Liburu gehienak euskaraz izango badira ere, Pi-

«Zeruak» eta «Sholak badu lehoien berri», Bernardo Atxagak bi liburu eramango ditu Durangora, eta «Nerea eta biok» bere hirugarren eleberria Laura Mintegik. (Ezkerreko argazkia: Mark Kohn. Eskuineko argazkia: Xouse Simal).

rinioei buruzko liburu bana izango dira gaztelaniaz eta frantsesez.

Erein etxeak ere, liburu ugari kaleratuko ditu, hogeita bat alegia. Hauen artean aipagarri dira besteak beste, «Sei lagun, sei sekretu» Jabier Muguruzaren lehen liburua, Ramon Saizarbitorriaren «Ene Jesus» eleberriarren berralgitalpena eta 1.994ko Euskadi Saria irabazi duen Amaia Iturbideren «Gelak eta Zelaiak» poesia liburua. Poesia gutxi argitaratzen da, baina Ereinek poesiaren aldeko apustua egin eta aipatutakoaz gain, Jon Iriberriren «Sagarren hausterrea» argitaratuko du Durangon. Bertako eta itzulitako obrak, haur, gazte eta helduentzat, denetarik izango da Erein argitaletxearen erakusmahaiian. Aipagarria da argitaletxe honek, lehen aldikoz euskaraz idatziriko poltsiko liburu sail bat jarriko duela kalean.

Saiakera elebidunak

TXALAPARTAK, Laura Mintegiren «Nerea eta biok» eleberria, Jose Luis Alvarez Enparantza «Txillardegiren «Euskal Herria helburu» saiakera autobiografikoa eta Pilar Iparragirrek moldatu duen «Felix Likiniano. Ezina

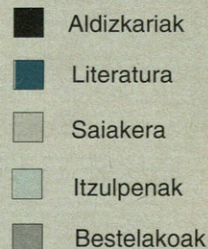
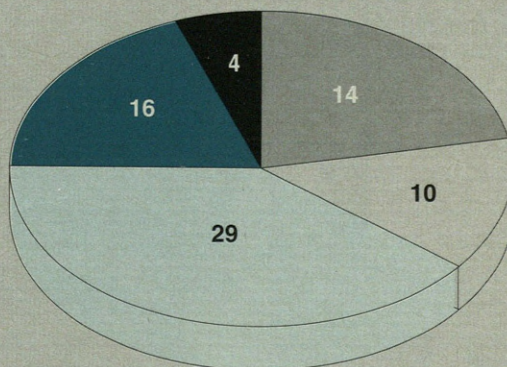
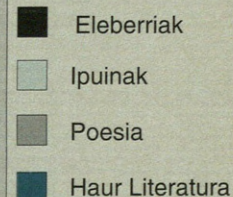
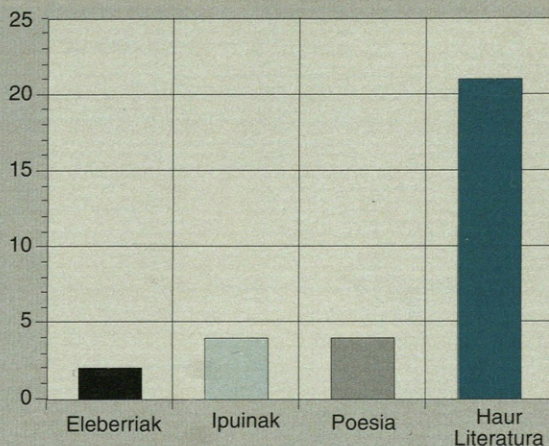
ekinez egina» saiakera argitaratuko ditu euskaraz. Pilar Iparragirreren saiakera gaztelaraz ere argitaratuko da. Haur literaturan ere izango du zer aurkeztu Txalapartak: Xabier Agurrutzaen «Pike

eta Pitito» eta Gilles Perraulten «Zergatik gerrak», alegia.

Susa argitaletxeak ere ez du kale egingo euskal kulturaren topalekuan. Hiru liburu eramango ditu argitaletxe honek: Iñigo Aranba-

rriren «Emon biar yako» izenburua duen lehen nobela, Juan Luis Zabalaen «Sakoneta» ipuin liburua eta Juanjo Olasagarrek itzuli duen W.H. Audenen «Poemak» liburua.

LITERATURA NOBEDADEAK

AZOKAN AURKEZTUKO DUTE: NOBEDADEA

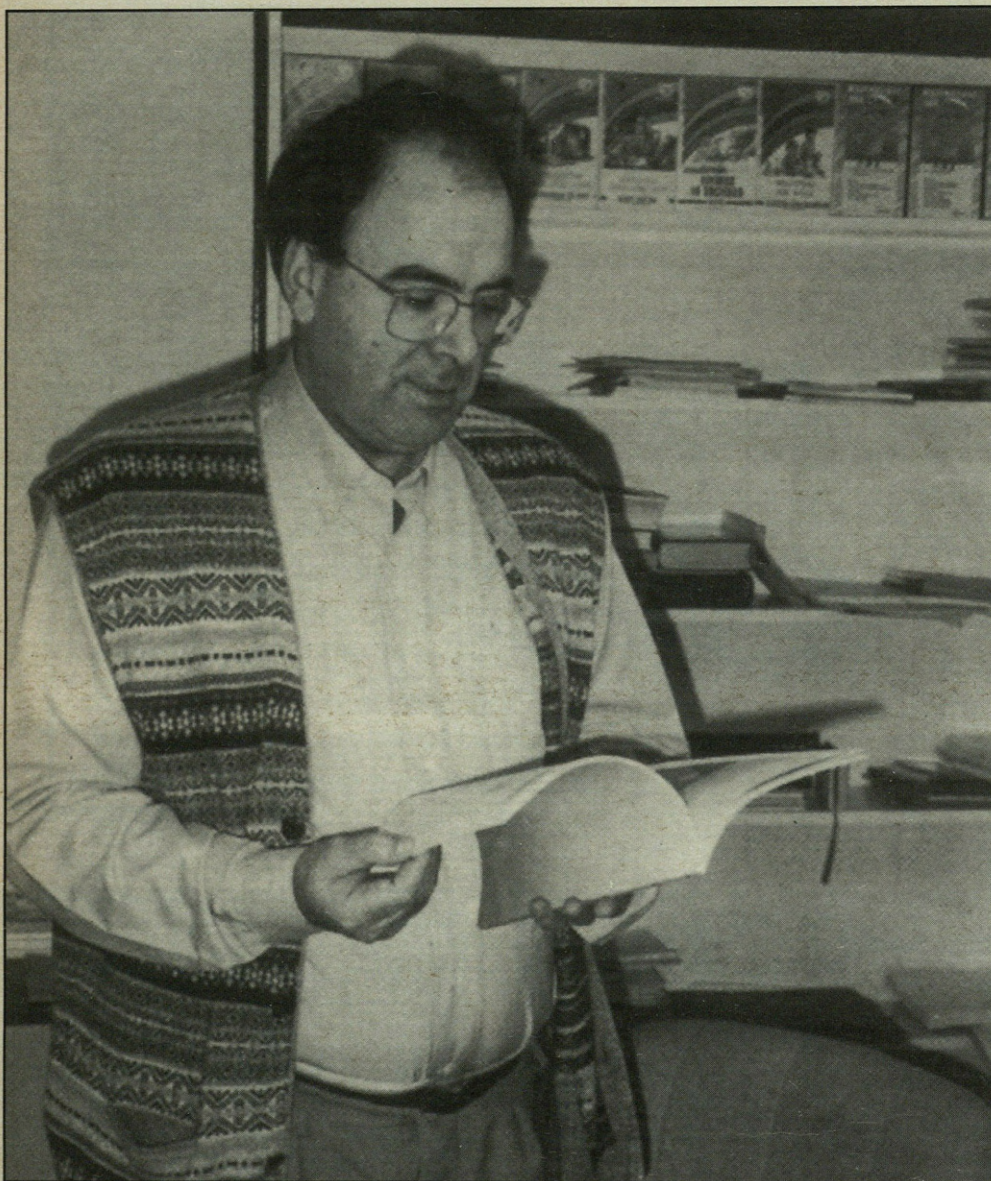
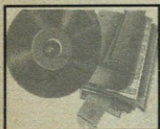
MARK LEGASSE

EUSKALDUN ANARKISTA BATEN HISTORIA

ELEBITAN (GAZTELERA/EUSKARA)

★ NAZIO ARAZOA ★ OSASUNA
★ ANTIIMPERIALISMOA ★ LITERATURA
★ ANARKISMOA ★ ENTSEGUA ★ IAN
★ HIRIAK ★ ANTIMILITARISMO
★ MARXISMOA ★ ERRESISTENTZIA
★ FEMINISMOA ★ GAZTERIA ★ LEGEA
★ KOMUNIKAZIOA ★ EKOLOGIA
★ KASKETAK ★ KULTUR ESPRESIOAK
★ HISTORIA ★ SEXUALITATEA ★

likiliburudenda
FELIX LIKINIANO KULTUR ELKARRIA
Iturribide 66 48006 Bilbo Tel/Fax 94/438892

Fermin Iraolagoitiak gidadzen duen Ibaizabal argitaldaria, bizkaieraz eta euskara batuaz eramango ditu liburu gehienak Durangoko Azokara. Titulu ugari topatu ahal izango dira argitaletxe honen erakusmahaian.

Pamielak ia denetarik izango du bere mahai gainean. Haur literaturari dagokionez, lau liburu eramango ditu argitaletxe honen. Azken urteotan ezer gutxi idatzi duen Tere Irastorza poetaren «Manual devotio gabekoa» plazaratuko du Pamielak.

Alberdaniak, Juan Kruz Igerabideren «Gauetz zoo

batean» ipuin liburua, Pedro Axular saria irabazi duen Jon Suduperen «Ilustrazioaren bidetik argi berri bila Frankfurten» saiakera eta Carlos

Martinez Gorriaran eta Imanol Agirrek idatzitako XX. mendeko euskal arteari buruzko idazlana.

Igelak hiru liburu kalera-tuko ditu abenduaren zazpian hasiko den euskal azokan: Xabier Olarrak itzuli duen «Ballantraetako premua», Susana Prebostek itzulitako «Bahitua. David Balfourren abenturak» eta Kenneth Fearingen «Erloju handia», Lurdes Argiñanok itzulia.

Aurkeztuko dituen hiru itzulpenen artean, aipagarria da Robert Louis Stevenson idazlearen heriotzaren ehungarren urtea betetzen den honetan, bere bi liburu eskainiko dituela Igela argitaletxe nafarrak.

Elhuyar Kurtur Elkarteak ere nobedadeak izango ditu Durangoko erakusmahaian. Matematika, fisika, teknologia, musika... izango dira liburu hauen gaiak. Elhuyar taldeak egin duen Euskal Hiztegi Modernoa ere azokan izango da.

Gaiak etxeak, bost liburu aurkeztuko ditu Durangon: Sandra Ott-en «Artzain komunitate euskalduna», Sarda taldeak idatziriko «Piriniotako sumendiak, hartzak, mendi gidariak eta beste ha-maika istorio», D.S. Landesen «Industri Iruaultza I eta II» eta Pierre Bonnassiek egin-dako «Erdi Aroko historia-

■ Lau poesia liburu iritsiko dira Durangora Jon Iriberrri, Amaia Iturbide, Tere Irastorza eta Juan Kruz Igerabide idazleen eskutik

Durango ez da Frankfurt

ADISKIDE ditudan editoreak -horrelakorik badaitekeen bitartean ezin normaltasun osorik aipa- aztoratorik dabilta zeharo. Teoriak teoria eta iritziak iritzi, ezinbesteko erreferentzia ezezik primerako saltokia baita Durangoko Azoka.

Gaingan dugu aurten goa, eta urtero bezala hasiak gara aldeko eta kontrako kontuak entzuten eta irakurtzen. Sisifo zaharra bezala, beti harri bera, beti mendi berean, beti betikoan.

Aldeko kontuak alde batera utzirik, uste dut kontrako kontuen artean nagusia -erdarazko produktuen presentzia gero eta nabarmenagoarenaz batera- azokaren gehiegizko merkatarizazioarena dela.

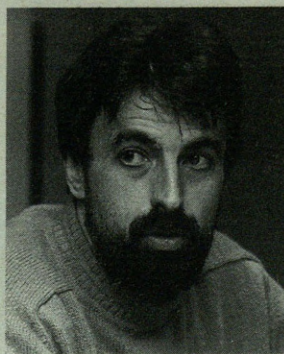
Harrigarria zait, oso, azoka baten azoka izaeraz harritze hori, eta erderaren

presentzia gero eta zabalagoa hortixe etor badaiteke ere, normalkuntza bidean emaniko aurrerapausutzat jo behar da merkatarizazio prozesua.

Prozesu horrek, profesionaltze horrek baditu gainera bere mugak, eta ez nolanahikoak. Durango ez da Frankfurt. Ezta beharrik ere. Eta hemen -euskarren lurraldean, diot- profesional izatea eta Alemanian profesional izatea ez da berdin.

Ez liburugintzan, ez bestezein alorretan ere. Azoka, kasu, herri ekimenez sortua da, eta horretan du gaur egun oraindik bere oinarria.

Kilometroak, Ibilaldia, Araba Euskaraz, Nafarroa Oinez, Herri Urrats... gisa horretakoetatik gertuago dago Frankfurtetik baino. Topaleku da Durangoko Azoka, beste ezer baino areago.

Joxerra Garzia
Euskal Idazleen
Elkartearen lehendakaria

Elkar ikusiz zerbait bagarelako ustea urte bererako bederen sendotzen digu errito urterokoa. Herri guztiek behar dituzte gisa horretako ispilu sinbolikoak, baina herri txiki, txikertu, ez-normalak areago, izatearen eta ez-izatearen arteko muga meheago izaten delako halakoetan.

Ni behintzat horrexek erakutzen nau, dohaneko libururen bat edo beste es-

kuratzeko itxaropenak ere bere garrantzia duen arren. Ez-normala izateak baditu bere alde onak ere: editoreak lagun izatea ez baita mauka makala, orain arte behintzat.

Aurtengo honetan, gainera, Euskal Herriko II. Poesia Eguna egingo da, Azokaren egitarauaren barnean. Abenduaren 7an haurrek izango dute -urtean behin kalterik egingo ez dielakoan- poesia poeten ahotik entzuteko aukera. Abenduaren 9an, berriz, hiru ekinaldi izango dira, zein bere giroan.

Horretan eta horrelakoetan erakusten dute Gerediagakoek euskal kulturaren eragile izateko ari direla oroz gainetik. Euskal Idazleen Elkartearen izenean bihoakie gure esker ona, aurtengo Poesia Egunari aterpe ematean azaldu duten borondate borondatetsuarengatik.

rako 50 hitz nagusi itzulpen lana.

Ibaizabalek duen ezaugarri nagusia liburuak bizkaieraz eta euskara batuan argitaratzea da. Hau dela eta, argitaletxe honek Durangora eramango dituen liburu gehienak bai euskara batuan, baita bizkaieraz ere topa daitezke. «Zentzumenak» bildumako 10 titulu berri aurkeztuko ditu, «Zure sentimenduak» saileko 8, «Ortzi eta kukumea»ko 8, «Zorionak»eko 6, «Gaztaro»ko 6, «Klasikoak» bildumako 2, «Bizian gora»ko 1 eta «Literatura Unibertsala» saileko 11 liburu.

Bilboko Mensajero argi-

taletxeak, aldiz, bi titulu berri bakarrik eramango ditu Durangora, Koldo Mitxelena eginiko Orotariko Euskal Hiztegiaren zaspigarren alea alde batetik, eta Berpizkunde garaiko Euskal Herriari buruzkoa bestetik. Lehena euskaraz izango da, eta erdaraz bigarrena.

Desclee de Brouwer argitaldaria haur eta gazte literatura landuko du Durangon. Liburuak ordeztuak aurkeztuko ditu Bilboko argitaletxe honek. Besteak beste, Kuban Sari Nagusia irabazi duen Enrique Perez Diazen «Lagun amestua» eta Midas Dekkers Greenpeaceko kideak ida-

tziriko «Bailearen lakua» aurkeztuko dira. Halaber, Orotariko Euskal Hiztegiaren VII. alea agertuko du.

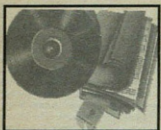
Santillana-Alfaguara argitaletxeak ere haur eta gazte literatura izango du bere

erakusmahaietan. Zortzi urtez gorakoentzako hamaika liburu eramango ditu Durangora. Guztiak itzulpenak dira eta aipagarria da, hamaika liburu hauetatik, ia erdia R. Dahl idazlearenak direla ■

gaur
express
mezulariak

- Hiri barruko zerbitzuak
- Nazionala 10 ordu
- Nazioarteko zerbitzuak
- 3.500 kg arteko kamioi zerbitzuak

Donostia: 47 24 38 — Tolosa: 65 19 96 — Beasain: 88 89 38

▲ DISKOAK

MUSIKA AUKERA ZABALA

Urteroko deialdiari erantzunez, diskogintza ere Durangon izango da abenduaren 7tik 11ra. Diske-txeen eskutik, estilo anitzeko musika bilduko da mahaitan: rocka, jazz, filmeetako musika, trikitixa...

ZORTZI disketxe bilduko ditu XXIX. Durangoko Disko eta Liburu Azokak, joan den urtean baino bat gutxiago.

Hala ere, aurtengo disko ekoizpena kontuan hartze-koa da, bai kopuru aldetik -23 disko aurkeztuko dira-, baita musika estilo anitz izango direlako ere. Disko konpainiez gain, banatzaile batek ere erakusmahaia izango du azokan abenduaren 7tik 11ra bitarte.

Estilo ugari biltzen dira Lin Ton Taun-en kantuetan. «Nola esan dek?» izenburua daraman diskoa aurkeztuko du talde honek Durangon.(Argazkia: Javier Gomez).

Euskal rock talde gazteek Azokan plazaratuko dutena begiratzuz gero, iragan urtean lehen diskoa atera zuten lau taldek aurtengo biga-

rren iraupen luzeko diskoa kaleratuko dutela ikus daiteke. Ama Say taldearen «Say Ama», Lin Ton Taunen «Nola esan dek?», Bizkar Hezurra-

ren «Bildurraren kultura» eta Sorotan Beleren «Mundu hegian» aurkeztuko dira Durangon. Talde hauek aurtengo izan duten oihartzuna, aurkeztear duten disko berriaz konfirmatu edo areagotu egin daiteke.

Ez ohizko proposamenak

BESTE bi talde, Bap! eta EH Sukarra, Esan Ozenki etxearen eskutik grabatu duten hirugarren diskoa aurkeztekotan daude. «Lehertzeko garaia» da Bap! taldearen diskoaren izenburua, eta Fermin Muguruza konpainiako kideak esan bezala, «taldea inoiz baino sendoago dago».

Ohizkoa ez den proposamen bat plazaratuko du Emak Bakia Baitak. Hiru Truku hirukote berriak, «Mendebaldeko euskal baladak» lehen diskoa argitaratuko du. Ruper Ordorika, Bixente Martinez eta Joseba Tapiak osatzen duten hirukoteak, bizkaieraz abestutako kantu zaharrak grabatu ditu, kantu lirikoak; nahasketak Londresen eginez.

Gaztetxoenean ere Durangon euren gustuko diskoak

erosteko aukera izango du-te. IZ zigiluaren eskutik, «Allakuidaos» Txirri, Mirri eta Txiribiton pailazoen azken grabaketa iritsiko da, eta diskoa ezezik izenburu ber-dineko bideoa ere salgai egongo da.

Nahiz eta Durangoko Azokan filmeren bateko musika gordetzen duen dis-
korik aurkezteko ohitura handirik ez izan, aurten hala izango da. Pascal Gaigneren «El sol del menbrillo» diskoa aurkeztuko baitu NO-CD, musika berriak bultzatzen dituen disketxeak. Izenburu berdineko filmearen musika barneratzen da aipaturiko lanean.

Aurreko urtetan Duran-
gora nobedadeak eramaten dituen Oihukak, antzinako LP batzuk disko konpakto formatoan aurkeztu behar ditu, baina hauez gain, no-
bedaderik ez.

Badirudi Elkarrek bakar-
ka aritzen diren kantarien aldeko apustua egin duela, Benito Lertxundiren «Hunki-
dura kuttunak» diskoaz gain, Jabier Muguruzak eta Juan Carlos Perezek bakarlari gi-
sa argitaratu berri dituzten lehen diskoak eramango

daititu Durangora. «Atlantic River» eta «Boza Barruan» di-
ra aipatu lanen izenburuak.

Hau guztia ikusita, zen-
bait galdera planteatzen di-
ra; kantautorea izatea edo bakarka abestea modan jarri ote da? Zehazki, zer da kan-
tautore izatea?

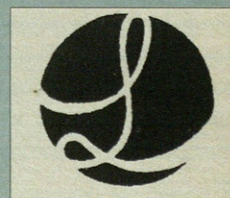
Kantari bezala urte batzuk daramatzan eta zenbait ma-
keta grabatu dituen Andoni Tolosaren ustez, «Euskal He-
rrian abeslari mundua as-
paldiko eraginen bizka-

23 DISKO

IZENBURUA	TALDEA	DISKETXEA
«Say Ama»	Ama Say	Esan Ozenki
«Lehertzeko garaia»	BAP!	Esan Ozenki
«Laberntoan galduta»	EH Sukarra	Esan Ozenki
«Nola esan dek?»	LinTon Taun	Esan Ozenki
«Bilduma 1991-94»	13 talderen bilduma	Esan Ozenki
«Ez gara galdu»	Balerdi Balerdi	Gor
-----	Jesus Mari eta Noizbehinka	Gor
«Allakuidaous»	Txirri, Mirri eta Txiribiton	IZ
«Le Basque»	Jose Inazio Ansorena	IZ
«Bildurraren kultura»	Bizkar Hezurra	IZ
«Tturruttak»	Tturruttak	IZ
«Tximeletak sabelean»	Andoni Egaña	IZ
«Mendebaldeko euskal baladak»	Hiru Truku	Emak Bakia Baita
«Gizaki Standard 7534 zebakiduna»	Hor Konpon	Elkar
«Hunkidura kuttunak II»	Benito Lertxundi	Elkar
«Herriko dantzak»	Batzuk	Elkar
«Mundu hegian»	Sorotan Bele	Elkar
«Boza barruan»	Jabier Muguruza	Elkar
«Atlantic River»	J.C. Perez	Elkar
«Trikiti pieza berriak»	Batzuk	Elkar
«Ziklo 1»	Jazzle	Elkar
«Martin Musika eskolako ikasleak»	Batzuk	Elkar
«El sol del membrillo»	Pascal Gaigne	NO-CD

LABAYRU IKASTEGIA

Durangoko Liburu eta Disko Azokan

ARGITARAPEN BERRIAK:

Askoren artean

"Nire musika liburu" 1, 2 eta 3

Adolfo Arejita-Igone Etxebarria-Jaione Ibarra
"Mendebaldeko Euskal Baladen Antologia"

Juan Manuel Etxebarria

"Gorbeia inguruko Etno-Ipuin eta Esandak"

"Idatz & Mintz"

Literatura Aldizkaria

Seve Calleja

"Haur Literatura Euskaraz"

KIKILU

Hamburguesa etxea

DURANGO AZOKARAKO MENU BEREZIA

1go ESPAGETTIK
MENESTRA
KIKILU ENSALADA
2go LEGATZA
XERRA PATATEKIN
OILASKOA
ETA POSTREA

Goienkale, 17
Tlf. 681 03 54

DURANGO
(BIZKAIA)

Diskoak eta ardo gorriak

DURANGOKO Azoka gure Euskal Herriko kulturak sortzen dituen gauza berriak eza-gutzeko urtero antolatzen diguten 'zokoa' da. Baina hemen barruan ez dago tratutan ibiltzerik. Gure artistek euskararekin mugak gainditzeko dituzten arazoak direla eta, azoka defendatzeko oso prezio garestia ordaindu behar dela. Hau dela eta, gure azoka propioa antolatzen dugu.

Urtez urte, disketxeek gero eta lehenago kaleratzen dituzte produkzioak eta arrazoi hau dela medio, disko gehienak jadanik entzun dira. Itoiz taldeko abeslaria izandako J. Carlos Perez karismatikoaren lan ezinhobea eta hainbeste itxaron duena. Edo eta rock independentearen bi talde interesgarrien bildumak:

BAPen «Lehertzeko garaia» eta Ama Sayren «Say Ama».

Dena dela, espektatibak badaude. Gure disko salduenen artean egoteko belaunaldi berriek ideia eta freskotatuna dutela erakutsi zuten Lin Ton Taun eta Sorotan Belek. Bertako musika egungo rock edo folkarekin nahastuaz, «Nola esan dek?» eta «Mundu hegian» diskak aurkeztuko dituzte.

Hiru Trukuren diska sorpresa izango da. Ruper Ordo-rika, Joseba Tapia eta Bixente Martinezek kanta tradizionalak hartu, euren sentsibiltate bereziaz hornitu eta Londresen nahastu dituzte. Seguru harrera ona izango duela.

Bizkar Hezurra taldeak, eskenatoki askotan ibili ondoren, bere izena ezaguna izate

Sergio Cruzado
Egin Irratiko lokutorea

lortu du. Honek, «Bildurraren kultura» bere bigarren Lp-arekin lehen bultzada izaten lagunduko dio taldeari. EH Sukarra, Hor Konpon, Andoni Egaña, Jose Inazio Ansorena, Trikitixa berria, Esan Ozenki

konpainia, Benito Lertxundi, Jazzle edo Martin Musika eskola... Produktu guztiek kolorea emango diote euskal kulturari jai giroa nagusi izango den asteburu luze bati.

Krisiaz edo Basati disketxearen faltaz aurten ere hitz egingo da. Laguntza falta dela eta, edo prentsaurrekoetara komunikabide gutxi etortzen direlako kexu ibiliko gara. Baina guztiek batera, ardo gorri batzuk edango ditugu Durangoko tabernetan. Gorriaz tintatuko ditugu musuak eta gure artisten bertuteak goraiatuko ditugu. Beraiek merezi dituzten ardo eta larrosa egunak dira. Guk, Olentzeroren opariren bat aurreratzeko aukera probetxatuko dugu. Tratutan aritu gabe, noski.

rraan bizi da oraindik. Munduan gauza asko aldatu diren bitartean, kantautoreak beste eragin batzuk aitortu ditu. Hor dago pop edo rock musikaren eragina. Besteak beste, musika kakotxen arteko modernoagoen eraginak aitortu eta horrek bide ezberdinak urratzera bultzatu ditu».

Euskal Herrian, 70eko kantautore erdi protesta, erdi intimistaren ildoan jorratu

dela komentatu digu Tolo-sak: «Azken batean, orain ematen ari dena eboluzio logikoa da. Nolabait ere eragin horiek honera iritsi diren moduan, poliki poliki bainbat sentsibiltate ire-

kiagoak sortzen ari dira kantautore inguru horretan».

Arazo bat dago, kantautore termino bera definizioz zer den zehazki inork ez baitaki. Teorian, kantuak

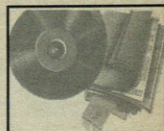
egin eta kantatzen duena da, baina arlo horretan asko sar daitezke. Juan Carlos Perezek adibidez, orain bere ispirazioa bere izenarekin sinatzen du, bere lanak bere izenarekin sinatzen ditu. Baina honek kantautore bihurtzen al du? «Nolabait bai, lan askoz ere pertsonalagoa egin du baina bere lanak ez du Jabier Muguruzak egin-dakoarekin zer ikusirik. Bakoitzak eragin ezberdi-

■ Sorotan Bele eta Lin Ton Taun taldeek, disko berriaren bitartez konfirmatu edo areagotu egin dezakete aurrekoarekin lortutako oihartzuna

hitz

LIBURUAK ETA DISKOAK

**Artekale, 14 - Tel.
(94) 681 07 76
48200 DURANGO**

nak ditu eta bide oso ezberdinak jarraitzen ditu», erantzun du Tolosak.

Beharbada euren burua ez dute kantautoretzat hartuko, baina egin duten lana kantautorearen zakuan sar daitekeela esan daiteke. Kantautore hitza oso anbiguo denez, ezin da aipaturikoa zehaztu.

Honek guztiak egun eskal kantagintzan aberastasun oparoagoa dagoela adierazten du. Edo poliki-poliki aberastasun handiagoa irabazten ari dela. «Egungo kantagintza arlo bori oso ondo ulertu du Jabier Muguruzak: askoz ere intimistagoa, leku txikia-goetara jo behar duena da, askoz ere arrakasta gutxiago du eta entzun ere gutxiago egiten da». Honela definitu du Tolosak Muguruzak egindako azken lana.

Andoni Tolosak gehitu digunez, «Jabier Muguruzak azaltzen zuen moduan, basieran berdin zuen kantautoreak nola abesten zuen, zer kantatzen zuen zen garrantzitsuena. Gero, erreforma garaian eskema boriek hautsi egin ziren eta

Joseba Tapia, Ruper Ordorika eta Bixente Martinezek osatzen duten Hiru Truku taldeak, «Mendebaldeko euskal baladak» diskoa aurkeztuko du Durangon. (Argazkia: E. Valverde).

inportantea ez zen zer kantatzen zuen, kantatzen zen bori asko lantzea, instrumentu asko sartzea, konponketa onak egitea baizik».

Tolosaren aburuz, «badi-rudi orain hirugarren fasea datorrela eta horretan bai zer kantatu, baita nola kantatu elkartuko direla». Kantautoreak, taldeak ez duen

beste erosotasuna dauka, oso musikari gutxiekin mugitzeko aukera, leku txikietan eta diru gutxiren truk, azken batean, kantaldia giro askoz ere intimistagoan burutuz.

Zerrendako gainerako diskoek erreparatuz, zenbait bilduma topa ditzakegu; jazz eta trikitixa lantzen du-

ten disko bana; Andoni Egaña bertsolari txapeldunaren lehen lana, Mixel Ducau musikariaren laguntzaz; Jose Inazio Ansorenaren txistu disko berria; eta Balerdi Balerdi, Jesus Mari eta Noizbehinka, Tturruttak eta Hor Konpon taldeen lehen iraupen luzeko diskoak ere ■

TINKOKETA

GRAN VIA, 24
48001 BILBO

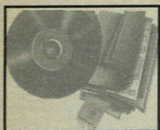
TLF. 94- 4248880
FAX: 94- 4246519

JUAN CARLOS IRIZAR
eta

SORAIA AGIRREGOIKOA

DISKA BERRIA

▲ GAINERAKO EUSKARRIAK

CD-ROM IRAULTZA DURANGORA HELDU DA

Durangoko Azokan batez ere liburu eta diskoak aurki baldin badaitezke ere, badaude gero eta garrantzi handiagoa hartzen ari diren beste zenbait euskarri. Hauen artean CD-ROMa (Compact Disk-Read Only Memory) da berrikuntzarik nagusiena. Aurten bakarra izango da, baina datorren urterako beste bi behintzat egingo dituztela ziurtatu dute Txalaparta eta Elkar argitaletxeek.

CD-ROMa Frankfurteko Feria Editorialeko izarra izan da. Garapena eta aurrerakuntza direla medio, CD-

ROMak liburu, diskete eta beste euskarri gehienak leku hartuko duela diote adituek.

CD-ROMa 12 zentimetroko diametroa eta 15 gramoko pisua duen disko optikoa da. 250.000 testu orrialde

baino gehiago, milaka irudi edo bideo eta audio orduak gorde ditzake. Ezaugarri hauek direla eta, informazioa biltzeko guztiz egokia da euskarri berri hau. CD-ROMa Elhuyar Kultur Elkarre eta argitaldarien eskutik helduko da Durangoko Azokara. Ez da salgai egongo baina euskarri berri honek dauzkan ezaugarri eta abantailak ikusteko aukera izango da.

Multimediaz Gipuzkoa ezagutu

GIPUZKOAKO informazioa lantzen da Elhuyarrek egin duen CD-ROMean, kultur arloko informazioa gehienbat. Salgai jarriko dute, baina lehen asmoa Donostiako Koldo Mitxelena Kulturunean erakustea da. Pantaila handi baten bidez, edonork erabilizke moduan izango da.

CD-ROM bat denez, produktu multimedia da eta bertan testua, irudiak eta soinua konbinatzen di-

ra. Bideoa sartzea ere posible da, baina honetan ez dute erabili.

Informazioari dagokionez, kontsulta asko egin daitezke; eskualde jakin batean sartu edo Gipuzkoa probintzia oro har hartuta. Datu base moduko aukerak eskaintzen dituzten atal batzuk ere badauzka, eta bilaketa konplexuak egin daitezke.

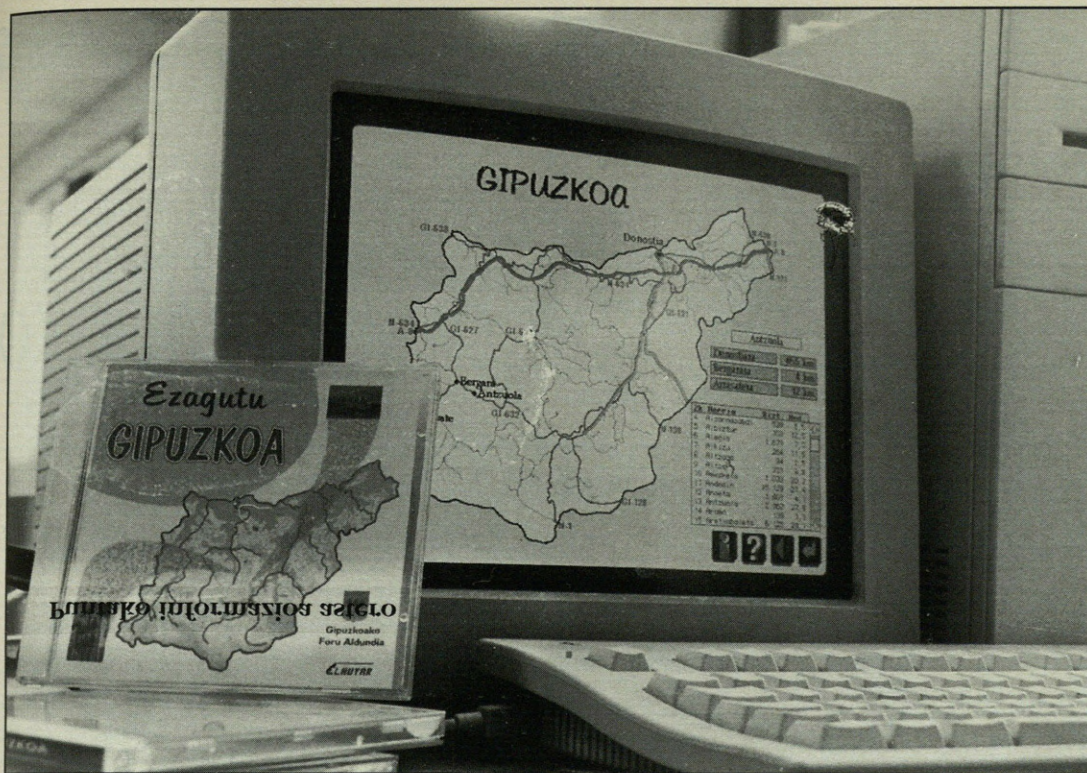
Kontsulta bat egiterakoan ez da testua bakarrik

lortzen. Pertsonaia bati buruzko kontsulta egitean, adibidez, bere bibliografia eta argazkia izan daitezke aurrean. Bertsolari edo kantaria bada, aldi berean musika ere egin daiteke. Hiru informazio mota hauek konbinatuz eginiko produktua da «Ezagutu Gipuzkoa» CD-ROMa.

Urtebete eman dute CD-ROM hau prestatzen. Lana bi zatitan banatu dute: alde batetik programa-

zioa egon da, eta bestetik, informazio bilketa handia. Elhuyarrek eginiko hiztegi enziklopediko txikian asko oinarritu dira, baina horretaz gain informazio bilketa dexente egin behar izan dute.

Honelako proiektuak disko gogorrean egin daitezke, baina informazio asko komertzializatzeko ez da erabilgarria. CD-ROMa da hori posible egiten duen euskarria.

Liburu eta diskoak ez dira Azokan aurkituko ditugun euskarri bakarrak. Elhuyarrek egindako CD-ROMa eta bideoak ikusteko aukera ere izango da. (Argazkia: Alberto Elozegi).

Azokara Elhuyarrek bakarrik eraman behar badu ere, beste euskal argitaletxe batzuk ere lan honetan dihardute. Txalaparta eta Elkarrek datorren urterako CD-ROMa egiteko proiektua dute esku artean.

Txalapartako Pernando Barrenak azaldu duenez: «CD-ROMarekin liburu elektronikoaren munduan sartzen gara. Honek daukan abantaila nagusia, lanean zehar nabigatzeko erraztasun handia ematen

duela da. Bideoak sekuentziak denbora errealean sartu daitezke, bilaketak gai edo pertsona konkretu baten inguruan egin daitezke, edo gertakari batzuk aukeratu eta ordenagailuak segidan plazaratzen dizkizu. Liburu batek baino askoz ere aukera gehiago ematen du».

Bideo oinarriak

IZ disketxearekin batera, ETBrekin telebistako programak egiten dituen Ikuskin etxeak Txirri, Mirri Txi-

ribiton pailazoen bi bideo eramango ditu.

Txalapartak ere bideo zintak izango ditu bere erakusmahaietan. Hala ere, bideoak lagungarri gisa atera dituzte, ez dituzte bakarka argitaratu. Bideoak «Euskadi eta Askatasuna» lan entziklopedikoaren material osagarri gisa argitaratu dira. Entziklopedia lan hau hiru euskarritan atera nahi dute, entziklopediaren zortzigarren tomoa eta 25 minutuko zortzi dokumentalen bideo

bilduma kaleratu dituzte. Lan entziklopediko hau CD-ROM formatoan kalera-tzea prestatzen ari dira orain.

Bideoaren aldeko apustua egiteko arrazoiak azaldu dizkigu Pernando Barrenak: «Ikusentzuteko materiala ezinbestekoa iruditu zitzaizgun hainbat lekukotasunen nolabaiteko gaurkotasuna eskaintzeko. Medio horrek ematen duen komunikatzeko erraztasun eta freskotasunagatik». ■

ARGIA
Puntako informazioa astero

X Durangoko Disko eta Liburuaren Azokan gaituzu.
X Hurbil zaitez guregana.
X 1000 pezetako erosketak egin ezkerro Asteburu bateko eta 2 personentzako bidai baten zozketan parte hartuko duzu ematen dizugun bonoarekin

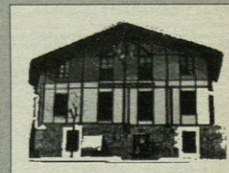
Bidaia: Bakeira Beret
Eskiatzeko aukera ezin hobea !

Zenbaki saritua 1.510.alean

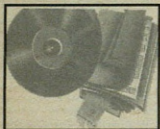
INTXAURRE herriko taberna

Berria!

Zatoz Herriko Taberna berrira
Lasai egoteko mahaiak
Egunkari eta aldizkariak

**Intxaurre 2
DURANGO**

▲ JOSE LUIS LIZUNDIA

«Espazio fisikoak ezin du Durangoko Azokaren kultur hedapena gelditu»

Durangaldeko Gerediaga Elkartea, 1965ean Durangoko Azoka antolatzen hasi zen. Jose Luis Lizundia, lehen Azoka antolatzen buru-belarri sarturik ibili zen Gerediaga Elkarteko hamaika sortzaileetariko bat da. Elkarte honetako kide izaten jarraitzen du, baina Azoka antolatzeko lana beste batzuen eskuetan utzi du. Orain Euskaltzaindian egiten du lan. Azoka antolatzean izan zituzten arazoez eta orain 29 urte Durangon bizi izan zen giroaz hitz egin du Lizundiak.

Durangoko leben azoka 1965ean egin zen, zein zen garai hartako giroa?

Euskal herrian liburu azokak ez zuen tradizioirik. Orduan, Gerediaga Elkarteko sortzaileok Euskal Liburu eta Diskoaren Azoka planteatu genuen elkarte horren lehen eginkizun bezala. Euskal kulturaren zegoen produkzioa erakutsiko zuen feria behar zela uste genuen. Euskaltzaleak hiruzpalau egunez bilduko ziren topaleku bat ere behar zen.

Azoka antolatzeko zein arazo izan zenituzten?

Baimenak lortzeko garaian eragozpen izugarriak izan genituen agintarien aldetik. Durangoko alkatearen konprentzioa izan genuen, eta honi esker gauzak erraztu egin ziren.

Nire aburuz, agintariak ustekabeen harrapatu genituelako lortu genuen Azoka antolatzea. Bi baimen behar ziren, Udaletik kanpokoa bata, eta Gobernu Zibilararena bestea. Beste tramitazio handirik gabe, idatzi gabeko alkatearen baimen batekin lortu zen Azoka egitea. Gobernu Zibilak izango zuen trazendentzia jakin izan balu, galera egingo zukeen.

Nola gogoratzen duzu lehen Azoka bura?

Hasierako urtean nahikoa izan zen martxa hartzea. Esate baterako, 1965eko azaroko zenbakian «Anaitasunak» berak hau esaten

zuen: «Azoka honek, Euskal Herriko kultur mundua barriturik utzi zuen gauza berri baten aurrean jarri zuen. Jai hau ez da izan gure herrietan antolatzen diren beste euskal jaien antzekoa. Azoka honek saskon jokatu gura izan du, euskal kultura adierazi, indartu eta zabaldu gura izan du».

Hasieran espreski baldintza bat jarri genuen; han egingo ziren emanaldiak beti lagungarriak izango ziren. Garrantzitsuena euskal liburu eta diskoak ziren.

Azoka dela medio, urtean

hiruzpalau egunetan Durango euskal kulturaren topagune bihurtzen da. Bertso txapelketak, ikastola bilkurak, euskal idazleen biltzarrrak... egin izan dira han. Euskal Herriko zenbait kultur erakunderi biltzeko aukera ematen die antolatzaileak.

Gerediaga Elkartea-renekimenez antolatu zen, baina zebazki noren ideia izan zen?

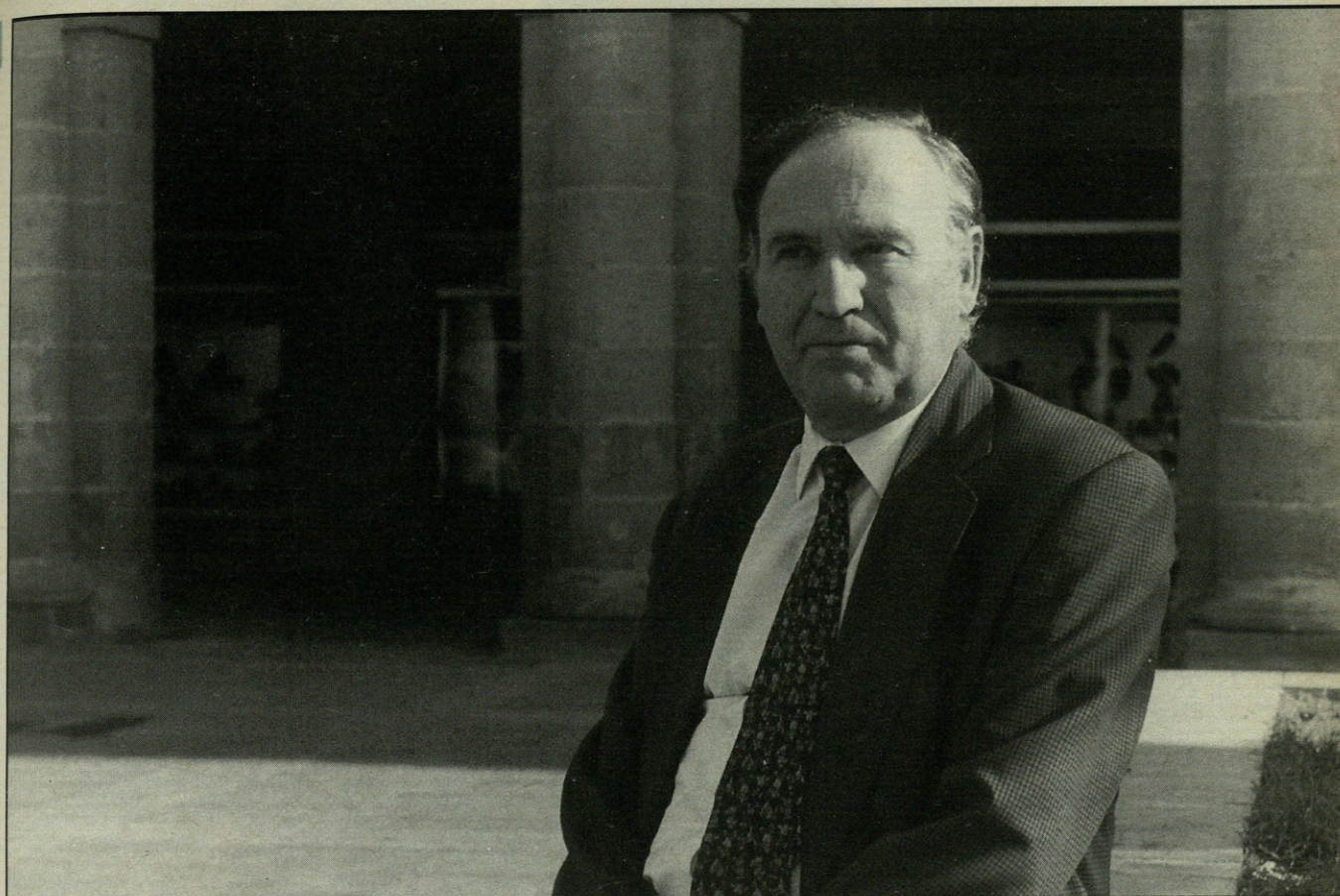
Talde sortzailean hamaika ginen eta talde honetako batek, Leopoldo Zugazak, zuzendaritzaren aurrean planteatu zuen Euskal Herrian liburu azokarik ez zegoela, eta egitera zergatik ez auzartu? Berea izan zen ideia.

Zein zen euskararen egoera lehen azoka antolatu zenutenean?

Garai hartan ez zegoen autonomia, euskara ez zen ofiziala. Prentsan ez zen euskararik erabiltzen, euskal aldizkari gutxi batzuk bakarrik zeuden. Liburu bidez, euskarak «Jalgi hadi plazara!» egin zuela esango nuke.

Nola deskribatuko zenuke lehen azoka?

«Agintariak ustekabeen harrapatu genituelako lortu genuen Durangoko lehen azoka antolatzea»

1.965ean Euskal Herrian zeuden euskaltzale guztiak han egon zirela uste dut. Topagune bat izateko modurik ez zutenek, agur eta kaixo baino zerbait gehiago esateko aukera izan zuten. Beraz, horrelako gauza berri baten loratzea izan zen. Agintari frankistek ezezik, guk ere ezustea izan genuen azokaren arrakastarekin.

Basamortu baten oasis bat izan zela esan daiteke, hiruzpalau egunetako oasis mugatu bat.

Zein tokitan egin zen?

Andra Mariako elizpean egiten zen, baina 1974. urtean, Gobernu Zibilak ez zigun han egiten utzi. Aldatu beharra izan genuen eta Azoka plazara joan ginen. Zorionez, kokaleku hobe

baita. Gobernu Zibilak galaraztea nahi zuen eta toki hobe aurkitzea lortu zuen.

Normalean azoka handiak hiriburuetan egiten dira, baina Durangok mantendu egin du. Zergatik gertatu da hau?

Hiru arrazoi egon daitezkeela uste dut. Lehen aizea, lehenik. Hiriburuak arduratu ere egin ez zirenean,

«Hasieratik espreski baldintza bat jarri genuen; han egingo ziren emanaldiak lagungarriak izango ziren, garrantzitsuena euskal liburu eta diskoak ziren». (Argazkia: Xabier Letona).

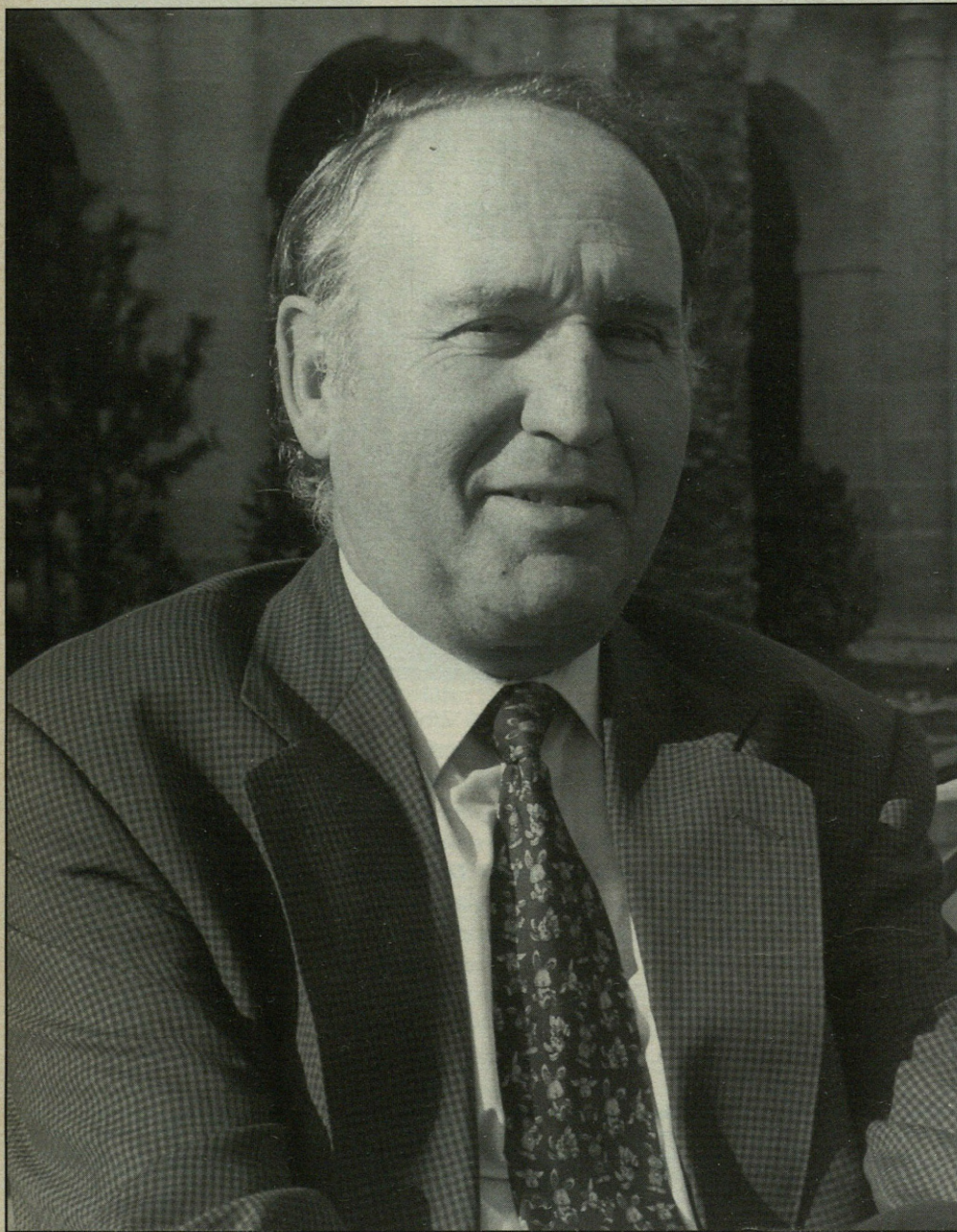

ARGITALPEN BERRIAK

GAZTARO BILDUMA

- 1.- DROGARIK EZ!
- 2.- RENATOK PIANO A JOTZEN DU. INGELESA IKASTEN DU ETA ETABAR ETABAR, ETABAR...

Pasiotarrak - 48290 ● EUBA ☎ 6308036 FAX: 6308028

«Durangoko Azokak egun dagoen lekuan jarraitu behar du. Beste leku batera eramatea izugarritzko astakeria litzatekeela uste dut». (Argazkia: Xabier Letona).

Durangok azoka antolatuta zuen. Bigarrenik, horrek prestigioa hartu duela irakurle eta editorialen aldetik. Azoka beste hiriburuetan egin denean, denetatik izan da. Hemen, dena 'euskal' hitzari lotua dago. Horrek, hiriburuetan egiten direnek

ez duten monografikotasuna emate dio.

Hirugarren arrazoa neurtaltasuna da. Durangok, hiriburua ez izatearen abantaila dauka. Ez da hiriburuaren arteko lehia sortzen. Horren baitan, Euskal Herriko lekurik estrategikoena dela

«Hiruzpalau egunetan, euskal kulturaren topaleku bilakatzen da Durango»

esan behar da, oso ondo komunikatua baitago.

Nola ikusten duzu egungo Azoka?

Durangoko Azoka itzulera-rik ez duen une batera iritsi dela esango nuke. Horrek administrazioetatik atentzio berezia eskatzen du. Txiki-ekia gelditu da eremu fisikoa eta Durangok, diputazioek eta Eusko Jaurlaritzak hor Azokarentzako erakustazoka bat egitea planteatu behar dute. Azoka beste leku batera eroatea itzelezko astakeria litzatekeela uste dut. Eremu fisikoa, lurra, bilatu beharra dago.

Gerediaga Elkarteak ez du feria lokalista bat egin, ez feria probintzialista bat, Euskal Herri osorako den feria egin du. Hau guztia dela eta administrazio ezberdinek parte hartu beharko luke-teela uste dut. Hor erronka dago, eta nolabait, lekua bilatu eta topatu beharra dago.

Etorkizuna nola ikusten duzu?

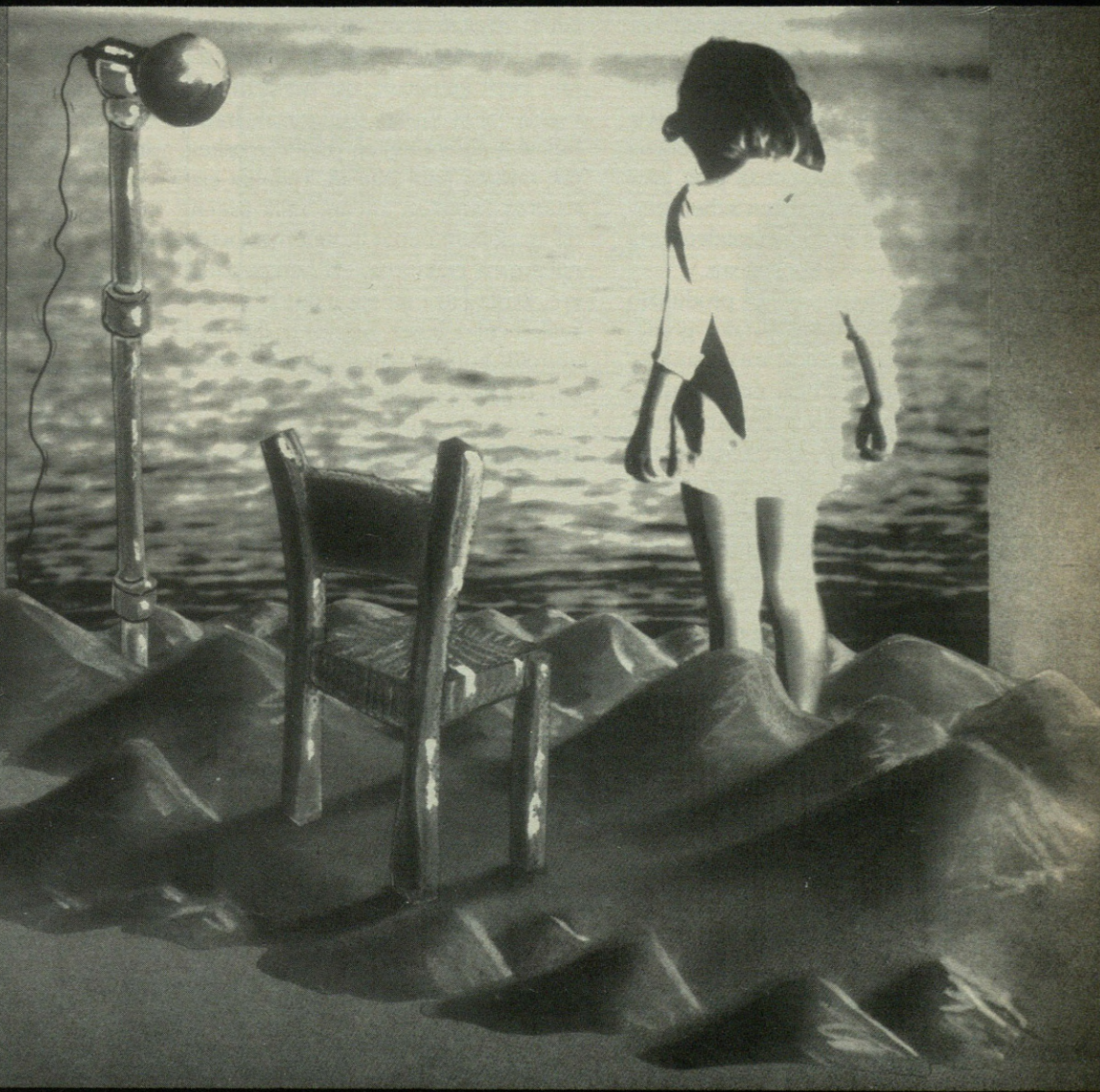
Une honetan azoka espansio unean dago eta espansio kulturala ezin du espazio fisikoak ito. Hori guztia, Udala, Foru eta Jaurlaritzaren administrazioaren erantzukizuna da.

AINHOA GERRA

ARABA *eta* BIZKAIA *ko*

BERTSOLARI TXAPELKETA

94

BABESLEA

Bizkaiko Foru
Aldundia
Diputación Foral
de Bizkaia

ANTOLATZAILEA

GASTEIZtik - BILBOra
Azaroaren 6tik Abenduaren 18ra

Nobedadeen ispiluko irudiak

DURANGOKO Azoka, urte bukaera aldera babarrunak, odolki, barazkiak eta euskal kulturaren 'sabelgintzari' begira antolatzen diren beste hainbat azokarekin batera iritsi ohi da, eta euskarazko liburu eta diskoen munduak urtero ardatz berari jarraikiz egiten duen bira motzean erreferentzia puntu seinatuena izateaz gain, alor horietan euskal kulturaren sabela zertan den erakusten digu, argitaletxe eta disketxeen hotsen konpasean.

Atzean geratu dira noski, produkzio guztia Durangoko Azokarako gordetzen zireneko garaiak. Urte osoan kieto egon, *stand by* alegia, eta bapatean, *stand*-etan bai, bazela zerbait, leheritzen ziren egunak. Feriak galdu du, maila batean, nobedadeen txinparta, izan ere liburu eta diskogintzan urte bukaera artean zain egon gabe ustutzen baitira sabeleko beharrak.

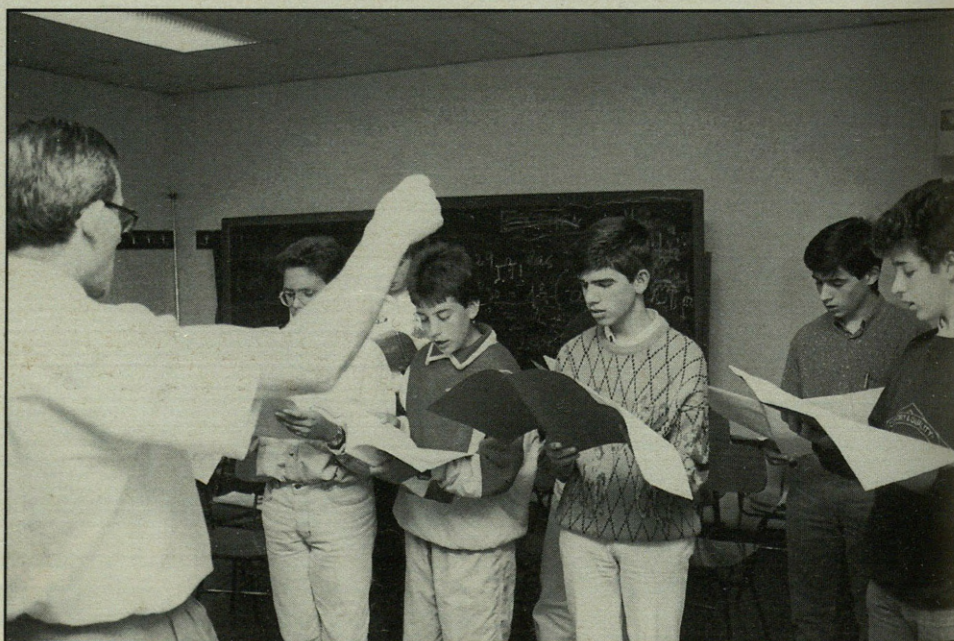
Guzti honen adierazgarri dugu, baitipat liburugintzan aurtien nabarmen daitezkeen nobedade urrien errealtatea. Argitaletxeek aurretik, udako oporren ostean, plazaratu dituzte titulu berri gehienak, eta honetan zer esanik badu Eusko Jaurlaritzak iraila bukaera aldera egiten dituen erosketak ziurtatu nahi izateak. Hainbat eta hainbat *stand*-en artean, zaila izaten da inork bere burua besteren gainetik nabarmen erakustea, eta badaezpada ere, krisia latza da eta irakurle kopuruak betiko legez jarraitzen duenez, aurretik kopuru baten salmenta ziurtatu eta gero gerokoak...

IDAZLE kontsokratuenen azken nobedadeen bila alferriki joango zarete Durangora, eta batek daki beraz, zein izango den liburu salduena; diskoetan berriez, bakarlari egin direnen haizeak

berotuko du Azoka, baita musika gazteak ere. Aukera zabala nolanahi ere, eskainiko zaigu mahaiez-mahai. Hasi-eran aipatzen nuenez, urte osokoaren erreferentzia osatua. Erdarazko kulturgintza ere gero eta hauspo sendoagoaz dager Azokan, lekua irabazten ari da, eta horrek zer pentsaturik eman dezake, normalizazioaren beste

Azpeitiko Antzerki Topaketak asmo berrietara egokitu dira, koprodukzioen formula dela medio, gero eta itzaliago antzeman zitekeena berpiztuz

Bilboko Nazioarteko Kantu Txapelketak 40 herrialdeetako 163 gazte bildu ditu abenduaren 4ra bitartean (finaleko saioa Arriagan jokatu da, 16.00etan hasita) luzatuko den egitarauan. Lehiaketak, karrera lirikoa egin nahi duten gazteen plaza izan nahi du, eta bi urtez behin egiten da. Hiru sari banatzen dituzte, 800.000 pezeta (35.000 libera inguru), 500.000 eta 300.000 pezetakoak. Etorkizuneko ahots handiak entzuteko parada dugu beraz, lehiaketak dakarrena. (Argazkia: Aitor Bayo).

muturrean dagoen euskarazko kultur-gintzaren aterpe honek, batzuek eta besteak nola zaindu behar lituzkeen zehazte aldetik, batipat.

Ekitaldi kulturalen artean, aipatzekoa da Euskal Herriko II. Poesia Eguna. Euskal Idazleen Elkartek erditik asmatu duelakoan nago, halako jendetzaren (gaztetxo nahiz heldu) arri-muan poesia bozgoragailuz zabaltzeko aukera aparta gertatzen baita Durango. Baina, nik faltan hartzen dut, okasioa aprobetxatuz, euskarazko literaturazaleen (mila irakurle inguru, omen) topaleku modukoa izan daitekeena. Guztiak bertara hurbiltzen direla kontuan harturik, zergatik ez ditugu biltzen honetaz eta hartaz hitz egiteko? Batzuen eta besteen sabelak askatzeko sikiera...

URTETAN euskarazko antzerkigintzaren gotorleku izan diren Azpeitiko Antzerki Topaketak asmo berrietara egokitu dira, gero eta itzaliago antze-man zitekeena berpiztuz. Koproduzioak izan dira horretarako formula, zeinari jarraikiz lau obra estreinatuko dituzten, abenduaren 1etik 21era: In Fragrantiren «Oleanna», Bederen 1en «Errenta», Maskaradaren «Ernesto izatearen garrantzia» eta Antxieta talde amateurren «West Side isteria». Urte osoan zehar euskarazko alorrean apenas estreinurik ez dela egin ohartuta, ez da marka makala lau nobedade batera biltzea. Durangoren bueltan dator beraz, Azpeitia.

Euskadiko Antzerki Sarea osatu den honetan, eta 40 herritan zeharreko zirkuitu iraunkorra ondorioz, Azpeitiako Topaketek egokitzea baino beste erremediorik ez zuten, eta bide onari heldu diotela antze-man daiteke, erakargarritasuna bilatze aldetik eta euskarazkoaren sustapenari dagokionez. Bi alorrotan eman da aurrerapausoa, eta etorkizunerako oholza egokitu. Izan ere, Gipuzkoako bihotzean Euskal Herriko talde esanguratsuenek beren aurtengo opariak utziko dituzte, Olentzero etorri aurretik.

J.J. PETRIKORENA

HIZKUNTZA POLITIKA

Berandu izan baino lehen

E**USKARAREN** normalizazioa eta berreskurapena xedetat dugun euskaltzaleon arteko katramila, hika mika, tarteko helburuetan ados ez jartzea zein elkarlanerako daukagun ohiturarik eza lagun, hara non erdal elebakartasunaren aldeko apostu garbia egin dutenek, euskara iraganeko kultur altxor, museoko pitxi eder, hila den herri baten testigantza izatea bilatzen duten beroriek, geure herri izatearen oinarria den euskara, gatazka arazo politiko bihurtu eta artifizialki puztu nahi duten.

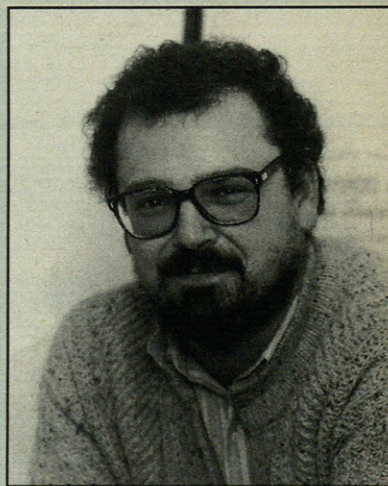
Hizkuntza politikak tarteko hizkuntza helburuak zehazteko orduan kontuan hartu behar duen errealitatea, herri honetako biztanleriaren gehiengoaren nahiak arbuiatuz, euskararen hedapenari hesiak jartzeko, berreskurapena ezinean itotzeko, ezin erabil daiteke.

AZKEN hauteskundeen ondoren, bada, ez dator haize honik eta beldur naiz, datorren urteko udaberriko hauteskundeen ondorengo haizeak, Barakaldoko bizilagun bat hil zuen Rontalde enpresaren isurketa pozointsu berria bailitzan, euskararen kimuak hiltzorian, betirako jota, utziko ez dituen.

Ingurumari honetan euskaltzaleok badugu zer pentsaturik, zertaz hausnarketa egin beharrik, geure bilategia ideia, jarrera eta jokaera berriekin eraberrituz.

EUSKARAREN kinka larria euskaraz dakigunon arazoa ez ezik gizarte osoarena, gehiengoa den erdaldun zein gutxiengoa den euskaldunena, kontuan hartu behar dugu. Botila erdi hutsik edo beterik dagoen bezalako eztabaida antzuak bazterrean utz ditzagun, euskarak etorkizunik izan dezan gu guztion ahalegina behar beharrezkoa baita, Jar dezagun, halako batean, abioan elkarlanean oina hartuko duen hizkuntza politika berria, ekimen desberdinak onartu eta uztartuko dituen.

Gero eta desegituratuago, deseginago, dagoen herri honetan baztertzailea beharrean bateratzailea izan dadin gure hizkuntza, elkar erasotzeko joku politikotik ihesi. Berandu izan baino lehen.

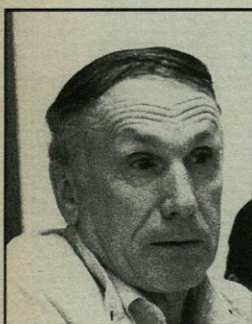
ERRAMUN OSA

TXUTXU - MUTXUKA

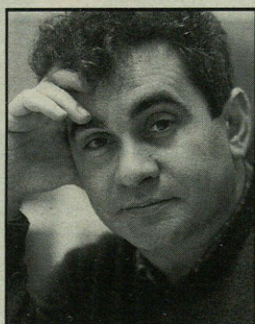
EUSENORREN ENTZIKLOPEDIA DURANGO ETA GERO ATERAKO DA

HASIERA batean Durangoko Euskal Liburu eta Disko Azokarako prest egongo zela uste bazen ere, Euseñor egitasmoaren entziklopedia orokorraren lehen liburukia ondotik plazaratuko da. Materialea prest dute, baina promozio eta publizitaterako nahikoa tarterik aurkitu ez eta, gauzak patxaraz eta ondo egitea nahiago izan du Andoni Sagarnaren gidaritzapeko taldeak. Gauzak honela, lehenengoaren ondoren, bi hilabetean behin liburuki bana plazaratuz bilduma osatzea dute helburu. Euseñorrek kalean duen Gazteen Entziklopedia berriz, Durangoko Azokarako erabat osatuta izango da.

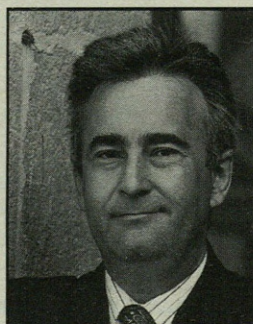
NOR - NORI - NORIK

ERRAMUN BAXOK

izendatu dute Euskal Kultur Erakundearen lehendakari, Ramuntxo Camblongen orde. Suhuskunen jaioa, Filosofiako doktore da 1983az geroztik EHUn. Pizkundearen idazkaria urteotan, Iparraldeko kulturgintzaren zutoin esanguratsuenetarikoa bilakatu zaigu Baxok. Euskal kulturak bizi duen bazterketari aurre egin eta Frantziako administrazioa 'loaldi' luzetik astintzen lanik izango du soberan jasotako karguan ●

BERNARDO ATXAGARI

oso hurbiletik erreparatzen diote literaturzale nahiz musikariek. Bere poemak, Juan Carlos Perez, Jabier Muguruza, Loquilló, Javier Gurrutxaga... eta bestek muskaratu dituzte, eta ematen dituen lezioak oihartzun zabala jasotzen ari dira. Lezio batetik abiatuta hain zuen, «Zeruak» eleberria prestatzeari heldu dio, kartzelatik irtendako andrazko baten gogoeta garratzak oinarritzat harturik ●

XABIER KINTANAK

«euskarren aldeko erle langileak», Haritzelhar euskaltzainburuak definitu duenez, «Bilbo euskarren bizitzan» hiltzaldiarekin egin zuen, azaroak 26an, euskaltzain-sarrera. Ezti asko eman duena, ezten zorrotzekoa ere bada Kintana, bizkaiera eta batuaren inguruan erakutsi duenez. Urte hauetan bildutako uztazaindu eta euskarren aurka mintzatzen diren 'erlemandoez' babestu beharraz jardun zuen hiltzaldi horretan ●

TELEDONOSTI

■ XENPELAR SARIA ERREENTERIAN

ERREENTERIAKO Ereintza Elkar-teak Udalaren babesaz urtero antolatu ohi duen Xenpelar Saria abenduaren 6tik 8ra egingo da aurtten. Euskal Herriko bertsolari gazteei zuzendua, 15 eta 20 urte bitarteko 18 neska eta mutil igoiko dira oholtzara edizio honetan, horietarik 12 gipuzkoarrak (Iñigo Iruretagoiena, Mikel Aginaga, Asier Bergaretxe, Ibai Esoain, Xabier Sukia, Alfontso Jimenez, Ainhoa Agirreazaldeg, Egoitz Aizpuru, Unai Agirre, Aitor Mendiluze, Aitor Sarriegi eta Igor Eguren), 2 Nafarroak (Oskar Estanga eta Xabier Legarreta), Bizkaiko hiru (Joseba Artza, Ander Oleaga eta Harkaitz Ugartetxea) eta Iparraldeko bat (Nagore Fernandez). Kanporaketa abenduaren 6an jokatu da, eta sailkatutako 8 finalistek abenduaren 8an txapela izango dute jokoan. Aurtengo sariak esanahi berezia izango du, Frantzisko Petrirena Rekondo «Xenpelar» hil zela 125 urte beteko baitira hain zuzen, finaleko egunean.

■ «TELEDONOSTI» MARTXAN DA

IRAGARKIETAN esan dutenez, «Donostiari begira eta donostiarrentzat» egindako telebista, «TeleDonosti», uhinetara zabaldu da, hainbat enpresariren ekimen pribatuari esker. Zorroagako Filosofia Fakultatean Udalak eskainitako aretoan antolatu dute plato nagusia, eta Mikel Azpia-zuk zuzentzen duen 15 langileko ekipoa dela medio, egunero emititzeari ekin diote, 20.00etatik 23.00etara. Programazio osoa beren esku tajutua da.

Bertso onenak, datozenak

Gasteiztik Bilborako bidean hiru geltoki igaro ditu aurtengo txapelketak. Orain Bermeon eta Durangon dute zita bertsozaleek.

Finalaurrekoen atarian orain artekoari jarri diogu arreta berezia, iritzi ezberdinak jasoz.

ASTEBETEKO etena izan ondoren berriro ere txapelketaren giroan murgilduko gara. Izan ere, aurrera egiten duen heinean, giroa berotuz joateaz gain, maila berak ere gora egingo du ziurrenik. Aurreko txapelketatik sailkatutako zortzi bertsolariez gain, orain arteko hiru kanporaketetan aurrerako pasaeu lortu duten zortzi gazteak izango dira Bermeo eta Durangoko saioetan protagonista nagusiak.

Abenduaren 4an Bermeon Mañukorta, Kepa Intsausti, Aritz Lopategi eta Unai Iturriagaz gain, Zeanurin aritutako Jon Mikel Omagoeaskoa eta Leire Bilbao; Gasteizen aurrera egin zuen Iñigo Gojenola eta Gernikan bere txartela lortu eta gero Mirari Azula. Zortzikote ederra.

Euskal Liburu eta Azokarekin bat eginez, eta seku-

lako giro euskaldunean datorren abenduaren 8an Durangon beste hauek arituko dira: Igor Elortza, Juanjo Respaldiza, Juan Mari Areitio eta Jon Enbeita. Hauez gain beste lau gazte: kanporaketetan puntu gehien lortu zuen Iratxe Ibarra markinarra, Ibon Iza arratiarra, Mikel Urdangarin eta Zigor Enbeita. Bigarren zortzikotea ere ez da makala izango.

Zeanurikoa nabarmenena

GUK, hala ere, orain artekoari erreparatu nahi izan diogu, aurrera jo aurretik, hiru kanporaketetan zelan joan diren jakiteko asmoz.

Atzera begiratuta, Zeanuriko saioa nabarmen izan da, ageri agerian. Bigarren fasea igarotako laurak lortu baitute aurrerako txartela, aritu ere, primeran aritu zirelako bertsotan. Bertsolari

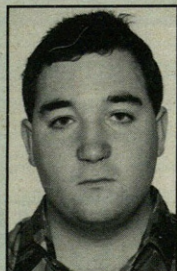
Elkartean antolatzaile zereginetan diharduen Natxi Aranburu ere iritzi berdinarekin azaldu zaigu: «Bertso zereginari erreparatuz, Zeanuriko saioa azpima-

Kanporaketarik onena Zeanurikoa izan zen; maila oso ona erakutsi zuten bertsolariek. (Argazkia: Patxi Gaztelumendi).

ARGIAK PUNTUA JARRITA

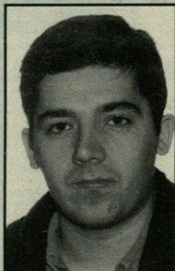
KEPA
INSAUSTI

*Tabernan ere bertso kontuan
Kepa ibiltzen al zara?*

jendearekin beti tiratzen
pozik hona eta hara
baina lanean zaindu beharra
dudanez neure patxara
bezero barik gelditu orduko
hobe ixildu badaezpada

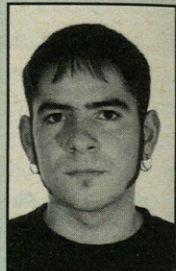
ARITZ
LOPATEGI

*Aita izan zen urte askotan
bemen txapelaren jabe*

lau txapel horrek ondo gordeta
etxean jarraitzen dabe
baina oraingo txapeldungaiak
be ez datoz bare bare
ta Arriagara danerako prest
joan badaezpada be

UNAI
ITURRIAGA

*Zazpi eskale kantuan datoz
eta zer eskatzen dute?*

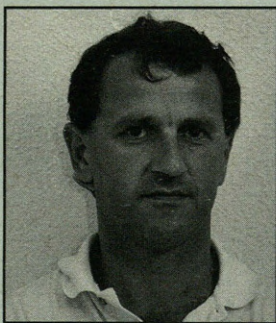
kalerik kale kantatzen dugu
ia ezerezaren truke
epaimahaikoek errukia ta
bihotz xamurra balute
limosna eta finalerako
txapela hartu nahi genuke

TAULATU ONDOTIK

Liburu eta Diska Azoka egunetan bertsoan

BIZKAI-Arabako bertsolari txapelketaren saioa berriz ere Durangon izango dugu egunokaz. Ez da lehenengo aldia. Txapelketa nagusiaren ibilbidea ere ezagutu izan dugu gure artean. Lauaxeta Saria ere gogoratzten dut, Intxaurrea, Mikel Mendizabal, Lasarte II...

1965.era atzeratzen bagara aintzinaldeko Bizkai-ko azken bertsolari txapelketa Durangon jokatu zen. Lopategi, Mugartegi, Arregi, Muniategi, Mañukorta eta bestek jokatu. Lehenengo aldiz Euskal Liburu eta Disko Azoka Andra Mari-ko eleizpean egin zen. Baimenak lortzeko indulgentziak irabazi behar eta bertsoak epaitzeko sotana-

Antton Mari Aldekoa-Otalora
Gerediaga Elkarteko lehendakaria

dun parrokiaren bat ere han izan zen. Egun hartan Abel Muniategik honako ideia bota zuen: «Hoba San Ina-ziok bere ejerzizioak euskaraz idatzi izan balitu...».

Bertsozaleatasuna lehen-

dik ere bazegoen Durangon. Joan den mendean hemengo anaia bi, zidergiñak-plateruak, hainbat bertso eta kanta egile izan ei ziren. Dantzari-dantzaren koplak belaunaldika bateonbategi jarri izan ditu. Gerraostean Bizkaiko onentsuenekin ihardun izan zuen Txo Alberdik. Gerora, ibilian, bertso eskolak sortu ziren. Hemen ere bai. Aretio, Kristina, Justo, Kapela, Santi, Unai, Igor eta beste zaletu guztiok.

Aurton Bermiotik Durangora datoz bertsolariak Arriagarako sarrera dohainik izan guran. Dohainik barik, izerdi larriak kostata esango dute.

*rratuko genuke: bizia, be-
roa, bertsolariak gustura.
Kalitatezkoa, zaletasuna
piztu egiten duten horieta-
rikoa».*

Azterketan hala ere, luzeago jo nahi izan du Natxik: «Gaien egokitasuna ere hor dago, eta gainera gutxitan aitatu arren aurkezlearen lan bikaina aipatu behar genuke, bertsolariei lasaitasuna transmititzeko orduan eta lana emateko txukuntasunean». Bertsolariek ere sarritan aipatu dute, eroso sentitzen direla erabat Bernar Mandaluniz aurkezlearen esanetara.

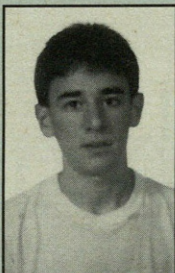
Gero eta jende gehiago

IKUSLEEI dagokienez Gasteizen hasita goranzko joera izan du Araba eta Bizkaiko txapelketa honek. Gasteizko Villasuso jauregian 200 bertsozale inguru bildu zi-

ARGIAK PUNTUA JARRITA

IGOR
ELORTZA

*Final aurretan kantatu behar
zure berri den Durangon*

aurten sentitu nahi dut
beraren epela
gauzak baldin badoaz
nahi dudana bezela
uste dut abenduan
etorriko dela

JUANJO
RESPALDIZA

*Orozkon zaude bertso kantari
Araba Bizkaiko mugan*

euskarak ere muga hemen du
eta ahul dago itxuran
kontzientzia bizitu dadin
egin beharko dugu lan
orain Bizkaian dagoen marra
Arabian ikusi guran

JUAN MARI
AREITIO

*Errigoitiko bertsolaria
sarri al duzu gogoan?*

berari buru bertso kantari
ibili ginen lehengoan
badakigu bai Txiplas laguna
kartzelan nola dagoan
beste ezer baino nahiago nuke
balego gure ondoan

ren, Zeanuriko kultur etxean
300era iritsia zen kopurua
eta 100 gehiago Gernikako
Santanape pilotalekuan.
Natxi Aranburuk adierazi
bezala, «orain artekoa eder-
to, eta oraindik aurrera zer?
Interesa handituz joango
delakoan gaude, eta gure
bertsolaritzak oraindik
onenak eman ez dituenetz,
jendetzaren partehartzea
ziurtatuta dagoela adierazi
nahi genuke».

Elkarteko arduradunak
hemendik aurrerakoaren
berri emateko oso adibide
polita erakutsi digu: «Argi
dago zale gehiago hurbil-
duko dela eta komunikabi-
deetan titularrak nabar-
menagoak izango direla,
baina...».

Horretan gaudela orain
arteko jarraipena egin duen
«Euskaldunon Egunkaria»-ko
Inigo Olabarriregana hur-
bildu gara. Bertsolari arra-

tiarrak lehen kanporaketan
parte hartu zuen, kanpoan
geratu eta orain izanen du
bere bertsolari lagunak ger-
tutik jarraitzeko betarik.

**Txapeldungai
argirik ez**

INIGOREN esanetan, «tau-
latu ondotik lasaiago nabil,
momentu guztietan badakit
zer sentitzen den une hone-
tan». Berak ere bat-batean
erantzun digu saio onena
Zeanurikoa izan zela, eta
bertsolari gazteen lana na-
barmendu gura izan du, be-
re herrikidea den Ibon Iza-
ren jardura goraipatuz.

Saioei buruz, «Gasteiz eta
Gernikakoa antzerakoak
izan ziren, erregularrak,
borregatik nabarmentzen
da Zeanurikoa».

Olabarri itxaropentsu
agertzen da, bai kanpora-
ketei dagokienez baita etor-
kizunera begira ere. «Maila

gorantz
do» esanez,
gazte kopu-
rue du go-
goan, eta
nagusienak
astiro gaz-
teenei tarte-
a utzi beha-
rraz.

Ohartzen
da baina,
orain arte
nabarmen-
du diren
bertsolari
gazteek fi-
nalaurretan
gailentzeko
zail izango
dutela, «ber-
tsolari oso onak izango bai-
tituzte ondoan».

Ez dago txapeldungai ar-
girik hala ere. «Lehia sekula
baino zabalagoa agertzen
delako», Natxi Aranburuk
dioenez. Bermeo eta Du-

JON
ENBEITA

*Zelan ikusten duzu txapela
beltza edo iluna?*

ez dot horretan pentsatu gura
etorri arte eguna
ilun eta baltz izateaz gain
gerta bait leike astuna
argi ikustea gura neukena
da neure bertso jarduna

rangoko saioetako zortzi
sailkatuak Arriagan ikusiko
ditugu, eta horien atzetik
izango gara geu ere, azken
doinuak eta gertaerak jasoz.

PATXI GAZTELUMENDI

Lekeitioko Euskal Zinema eta Bideo Bilerak Zilarrezko Antzarrak banatuko ditu

Euskarazko irudien hegaldia

Euskarazko zinemaldi bakarrak urteroko hegaldiari helduko dio abenduaren 7tik 10era bitartean, Super 8an eta bideo formatoan zinemagile amateurrek egindako lanen haritik. Eusko Jaurlaritzak laguntzarik ekarriko die iragarri zaigunez, eta dituzten asmoak ondo betetzen badira, gorago jotzeko prest dira antolatzaileak.

ZINEMAGINTZA amateurra, euskara eta Zilarrezko Antzarrak irudi berean bildu ohi dituen Lekeitioko Zinema eta Bideo Bilerak hamazazpigarren edizioa beteko

du aurten, abenduaren 7tik 11ra bitartean. Guztira 47 lan aurkeztu dira lehiaketara, eta horietarik 17 aukeratu dituzte, lau egunotan pantailaratzeko. Kopuruei da-

gokienez, iazkoaren pareko edizioa dugu honakoa. Formatoei dagokionez, beste hainbeste: 16 bideo lan eta Super 8ko bakarrak parte hartuko dute. Aukeratua

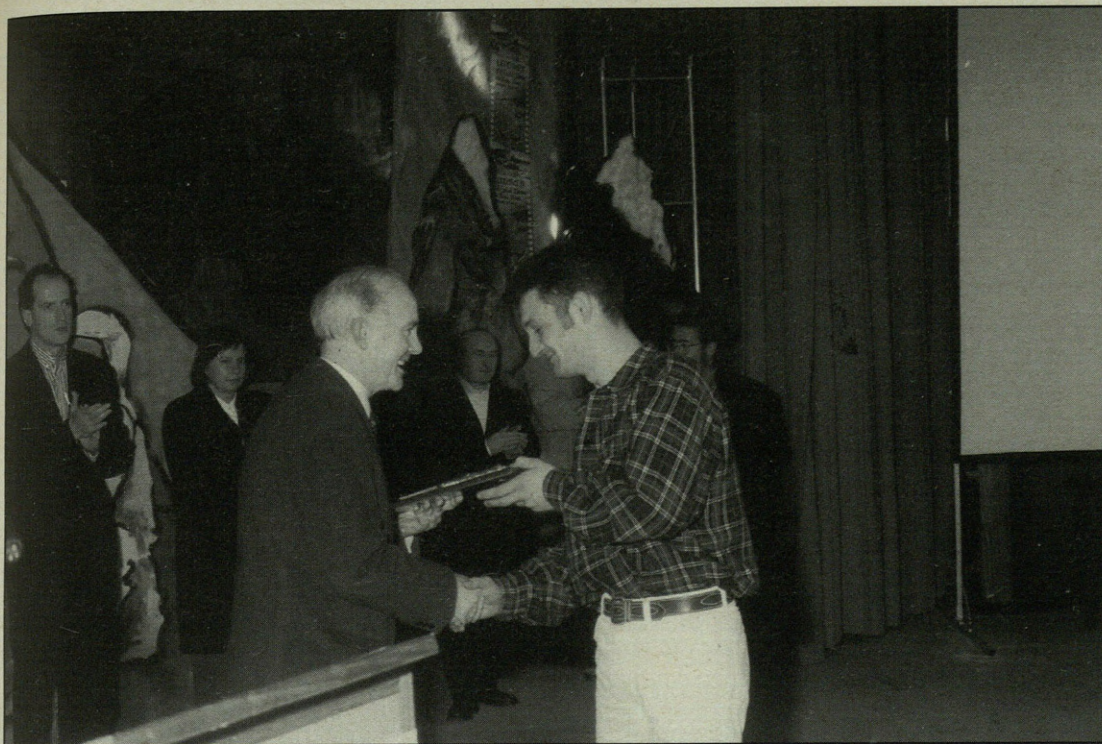
izan dena gainera, duela bi urte egindakoa da. Ikus daitekeenez, Super 8a erabat ahaztu da Euskal Herrian, bideogintzaren mesedetan. Antolatzaileen taldekoa den Jose Luis de la Torrek adierazi digunez, «*Super 8a hilda dago, eta guk urte bat edo bitan helduko badiogu ere, ez zaio aurrera begira irtenbiderik antzematen*».

Aurrekontuak eta irtenbideak

ARGUMENTU, dokumental eta animaziorik onenak sarituko dira, Xabier Zaldúa (ETBko aurkezle eta errealizatzailea), Aitor Mantxola (argazki zuzendaria filme hainbatetan), Josu Bilbao (zine zuzendaria eta ETBko errealizatzailea, eta lehiaketa honetan birritan Zilarrezko Antzarra irabazi duena) eta Mikel Lejartza ETBko programazio zuzendariak osatzen duten epaimahiaren eskutik.

Aurtengo edizioaren aurrekontua 4.535.000 pezetakoa da (195.000 libera inguru), eta babesle nagusi gisa BBK, Bizkaiko Foru Aldundiaren Kultura Departamendua eta Eusko Jaurlaritzaren Kultura Sailak jarri

FILMEA	EGILEA	EGUNA
«Anuroak (Super 8)» «Markes baten alaba» «Surfin Iparraldean» «Joe Amerikanua»	Jose Antonio Garcia Arroyo Joxemi Egaña Lurta Nicolas, Jose Luvariki Koldo San Sebastian	Abenduak 7
«Idiazabalgo gazta» «Scherzo de Bravura» «Manuel Lekuona 1894-1987» «Surfa Euskal Herrian» «Biak Bat»	Eskoriatzako Irakasle eskola Ana Maria Fernandez Mikel Mendizabal Koldo de Ariño, Itziar Oliveros Txema Anakabe, Aihert Akarregi	Abenduak 8
«Deba garaian sortetxeak» «Etendura» «Egurra eta narrua» «Bilbo badabil 94» «Lekeitioko lamia»	Luisa C. Gibaja Jabier Larrañaga Victoria Cid, Luisa C. Gibaja Imanol Agirre Maren Asier Iturburu	Abenduak 9
«Udazkena zurrunbiloan» «Etxarlassako ola zaharra» «Natura» «Labelelabes errealtate birtuala»	Jon Iriarte M. A. Otadui, Juan Luis Garikano Esteban Ramos Eve Tramullas	Abenduak 10

Guztira 47 lan aurkeztu eta gero, 17 aukeratu dituzte, bat ezik bideo formatoan eginak guztiak. Dokumental, animazio eta argumenturik onenak sarituko dira. Argazkian, iazko sari banaketa.

dute dirua. «Lekeitiokoa euskarazko zinemaldi bakarra dela kontuan harturik, eta aurrera begira ateak zabaldu behar zaizkiola ohartuta, hainbat denboraz etendako dirulaguntza eskaini digu berriro Euskal Jaurlaritzak», argitu digu Jose Luis de la Torre.

Hortik datorkie itxaropena antolatzaileei. Ohardun dira Lekeitioko Bileraren oihartzun eskasaz, «aurten komunikabide gehientsuek aipatu ere ez dute egin lehiaketan parte hartzeko deialdia», eta euskaraz aritzeak ghettoaren irudia jartzzen die begi aurrean. Guzti

honekin hautsi nahian ari dira, eta Eusko Jaurlaritzaren sostenguaz ate askotxo zabal daitezkeela irizten du.

Ateak zabaltzen hasita, bi proiektu iragarri ditu, datorren urteari begira mamitu daitezkeenak: «Instituzioak gehiago inplikatu eta profesionalen mailan ere Bilera antolatzeko gogoz gabiltza. Bestalde, Euskal Mediarekin eta, zirkuitua osatu nahi genuke bemen pantailaratzaren diren filmeak eskola, aste kultural eta antzeko ekimenetan zabaltzeko».

Helburuak helburu, euskarazko zinemaldi bakarra denak Zilarrezko Antzarren arimura prest du hegaldia. Umore ukitu batez ornituko du gainera, jarduna, lehiaketan parte hartuko duten lanez landa, nazioarteko umorezko filmeak ekarriko baitira Antzoki aretora, urtero alor diferente bati eskaini ohi zaion omenezko zikloaren barruan. Ea gora jotzen duten abenduaren 7an hasiko den hegaldian.

J.J. PETRIKORENA

«Instituzioak gehiago inplikatu eta amateurrekin bezala profesionalekin ere Bilera antolatzeko gogoz gabiltza»
JOSE LUIS DE LA TORRE

ALDA EZAZU BIKOTEA HILABETERO

EROSOAGOA DA ETA

MULTILENS botatzeko lenteak

Ukipen lentine abantail guztiak eta hilabetero berriak jatzeko erosotasuna.

Erabili... eta bota. Horren erraza.

Eta horregatik, beti ikusmen bikaina, ixurkari bakar bat eta begientzat ziurtasun osoa.

Eta ez dira lentinxa arruntak baino garestiagoak!

MULTILENS botatzeko lenteak: Erosotasuna ez baita botatzekoa.

**ZINKUNEGI
OPTIKA**

MULTIOPTICAS
Hernani, 4 - DONOSTIA

Maris Sirmais, Letoniako Dzintars abesbatzaren zuzendaria

«Euskal Herria ametsezko herrialdea da guretzat»

Estreinakoz Tolosako Abesbatzen Lehiaketara etorri eta lehen saria jaso zuten folklore eta polifonian, eta euskal obraren interpretazio onena egin. Zuzendariarekin aritu gara.

Zer moduzko lehiaketa da Tolosakoa beste batzuekin konparatuta?

Hiru aldiz besterik ez dut parte hartu nazioarteko lehiaketa batean. Nire abesbatza hamabi bider aritu da etxetik kanpora, baina ez nirekin. Beraz, ezin dezaket konparaziorik egin. Gainera, beste abesbatzak entzuteko aukerarik ez dugu izaten, kantatu ondoren gure egoitzetara joaten gara eta.

Azken saioan entzunda-

koa entzun ondoren, epai-mahaiarekin erabat ados nago, irabazle guztiak oso onak izan dira eta ongi merezita eraman dituzte sariak. **Zer nola ikusi duzue Euskal Herria?**

Guretzat ametsa zen Euskal Herrira etortzea, ez genuen ezagutzen eta ametsezko herrialdea zen guretzat.

Ezagutu ondoren iritzi bera dugu. Emanaldietan izandako harrera oso ona izan da eta orokorrean jendea oso alaia eta irribarretsua da. Euskaldunak oso irekiak dira.

Hona etorri aurretik euskal musikaren berri-rik ba al zenuen?

Ez, lehenbiziko aldia da

kantu bat entzun, entseiatu eta euskaraz interpretatu duguna. Lan hori prestatzen disfrutatu egin dugu, oso ondo pasatu dugu.

Nabari da ondo prestatu duzuela. Folklore eta polifonian lehen saria irabazteaz gain, euskal obraren interpretazio onena egin duzue.

Letoniako 40 emakumeek ahots berdinaren lehiaketako sari guztiak eraman zituzten Tolosako Lehiaketan. (Argazkia: Ander Gillenea).

Maris Sirmas duela bi urte hasi zen Dzintars abesbatza zuzentzen; Letoniako konpositoreen musika interpretatzen du taldeak, batez ere. (Argazkia: Ander Gillenea).

Hori izan da guretzat saririk onena. Asko landu dugu euskal ahoskera eta ez zaigu zaila egin. Gure hizkuntza-aren antzekoa da. Gehiago landu dugu musika alorra ahoskera baino.

Ipar Europako abesbatzen maila oso ona da, eta borien artean Letoniarena: leben bi postuak lortu dituzue, haur lebiaketan birugarrena...

Hala da. Aspaldiko gauza da abesbatzen tradizioa. Letonian abesbatza asko daude, oso maila altukoak gainera. Orain adibidez, Eskandinaviako musika abestea modan jarri da Letonian.

Mundu mailan zein eskola izan daiteke onena?

Zaila egiten zait hori zehaztea. Lurralde bakoitzak bere

ohiturak ditu eta oso eskola desberdinak aurki daitezke munduan zehar, ezin liteke bat bestearen gainetik jarri edo bat bestea baino hobea dela esan.

Aurten ganbara taldeen modalitatean sartu da lehenengo aldiz Tolosako lebiaketan. Zer iruditzen zaizu?

Asko gustatu zitzaidan. Batez ere Esloveniako ahots taldea. Letoniarrek gustura joan dira Euskal Herritik. Javi Busto konpositorearen «Gauaren zergatiaren bila» abestiaren interpretazioa bikaina izan zen eta entzuleen gustukoa, ikusi denez. Ea noiz dugun berriro entzuteko parada.

JOXEMI SAIJAR

La Casa del Café

— Juan Fricondo S. A. —
DONOSTIA

ABENDUAK

3

larunbata

■ TXOTXONGILOAK TOLOSAN

TOLOSAKO Nazioarteko Txotxongilo Jaialdiak nazioarteko hainbat ikuskari hurbiltzen ditu Euskal Herrira. Horiatarik bi aipatuko dizkizuegu aukeran: abenduaren 3an, Inmaculada ikas-tetxean, **Alemaniko Theatera taldeak** «Ez ezazue handien beldurrik izan» obra taularatuko du, 17.00etan eta 19.30etan. **Varna Puppet Theatre bulgariarra** Fronton kafetegian izango dira bestalde, 24.00etan, «Show» lanarekin. Bi saio hauekin amaituko da aurtengo egitasmoa, haurren munduari begira osatu dena.

Tere Irastorza: «Gurean autobiografia ahoz garatu da, ez da memoria idatzirik kasik»

ARGIA. Zer dela eta heldu diozue autobiografiaren gaiari Bergarako UNEDen?

TERE IRASTORZA.

Badira bi urte literaturazko ikastaroak antolatzen ditugula, eta aurren, literaturarekin ezkondu-tako autobiografiari hel-du diogu, literatura ida-tzi dutenen materialeen inguruan arakatzuz, eta idazleen obretan beren biografia nola islatzen den edo desitxuratzen den aztertuz.

A. Zer nola joratu da alor hau euskarazko literaturan?

T.I. Euskarazko literaturan oso zaila da alor honetan adibiderik aurkitzea, historikoki, Oihenart alde batera, nola bizi behar den erakusten duen literatura oso moralizantea egin delako. Euskal Herrian autobio-

grafia ahoz gauzatu da batipat, ez da memoria idatzirik kasik.

A. Zuri egitea eskatzuz gero, noren autobiografia egingo zenuke?

T.I. Norbaitena egitekotan nirea egingo nukeela uste dut. Autobiografiaren sustraia edo mamia baina, bizitza da, bizi egin behar da, eta nirea idazten hasi aurretik...

Bestela, Rilke dela, Nafarroako Margarita Erregina... aipatzen hasita asko nituzke aukeran.

■ OLAETA BALETA MIARRITZEN

MIARRITZEKO Udalak euskal kulturaren inguruan urtean zehar osatu ohi duen egitasmoan barne, abenduaren 3an, Bilboko Olaeta Baleta arituko da, Jaialdien Jauregian, 21.00etan, **ehun kantari, Ertzaintzaren Orkestra Filarmonikoa eta dantzarien parte hartzeaz** eta Guri-diren doinuen inguruan.

■ «NIAREN IDAZKERAK» BERGARAKO UNED-EN

BERGARAKO UNEDeko Euskal Kultur Departamentuak antolaturik, «Niaren idazkerak. Autobiografiak» ikastaroa abiatuko da urtarrilaren 14an, maiatzaren 27a bitarte. **Autobiografiak, memoriak eta egunkariak aztertuko dira, eta hainbat idazleren testuak erabiliko.** Xabier Pardo eta Tere Irastorza izango dira ikasleak, eta hizlariak, Pilartxo Muñoz, Eduardo Gil Bera, Txema Larrea eta Maria Asun Landa. Ikastaroak 65 eskola-ordu izango ditu, eta larunbatero, 9.30etatik 13.00etara emango da. Matrikula epea abenduaren 22an itxiko da.

■ ZORNOTZAKO ARTE BIURTEKOA

ZORNOTZAKO Euskal Artearen Biurtekoak seigarren ediziorako deialdia plazaratu du, **Euskal Herrian jaio edo bizi diren artista gazteen kreazioari begira.** Lanak aurkezteko epea abenduaren 17an itxiko da, irabazlearentzat bi milioi pezetako saria (80.000 libera inguru) gorde delarik. Sari banaketaren ondotik, erakusketa egingo da, Zornotza Aretoan, urtarilean zehar.

ABENDUAK

8

osteguna

■ CON BUEN PIE ETA KARRAKA GETXON

GETXOKO XII. Antzerki Ihardunaldien harian eskubete ikuskari eskaintzen ari zaigu. Abenduaren 8an bi antzezlan plazaratuko dira: **Con Buen Pie taldeak «Yubihelen» obra** mutua aurkeztuko du, San Nikolas plazan, 19.00etan. Egun berean, Getxo Antzokian, **Karrakak «Pecata minuta» antzeztuko du** bestalde, 20.30etatik aurrera.

DARIO URZAY

PHOTOMUSEUMEAN

ZARAUZKO Argazki Euskal Museoa Dario Urzayren lanak ikus daitezke abenduaren 11ra bitartean. Azken lau urteotan egindako argazkiak dira, **espresionismo abstraktua lantzen duten margolarien antzerakoak**, artistak jorratu dituenak. Disparadorea segundu batean edo bitan sakatuta, espazioan kamarak eta besoak egindako ibilbidea ispilatuz lortu du efektu hori mamitzea.

■ AKUARELAK BAY-SALAN

JUAN Manuel Lumbreras, Euskal Herriko Akua-
rela Margolarien Elkarteko idazkariaren azken
urteotako lanak zabaldu ditu Bilboko Bay-Sala
galeriak. **Tinta, erretxina, argizaria eta gra-
fitoa nahastuz osatutako akuarelak landu
ditu artista bilbotarrak**, testurak eta traspá-
rentziak azpimarratuz. Lan guztiak paperean
eginak dira. Alor honetan sari ugari irabazia,
Juan Manuel Lumbrerasek produkzio handia
bezain estimatua bildu du urteotan.

JUAN Luis Goenaga pintoreak Donostiako Altxerrin bildu ditu 30 oleo eta grafito, mineral eta landareen munduari eta haitzetako arteari erreparatuz osatuak. Irudi figuratiboak dira honakoak, historiaurrearekin halako lotura bat dutenak. Primitibismoaren artea. Baliatzen dituen materialen bitartez obra iraunkorraosatzea da Juan Luis Goenagaren helburua. Iruñeko Kribia galerian ere ikusgai ditu asteotan bere lanak, eta aurrera begira, datorren urtean, erakusketa antologikoa paratuko du Donostiako Koldo Mitxelena Kulturunean, orain arte egindako lanari errepaso zabal bat eman asmoz. Edorta Kortadi arituko da erakusketaren komisario lanetan.

ARGIA ALDIZKARIAREN 75.URTEMUGAN

**EUSKAL
KULTURAREN
URTEKARIA 94**

- ✓ Laster da kalean 94ko URTEKARIA
- ✓ Egin zaitez harpidedun
- ✓ Plazaratu bezain laster etxean duzu
- ✓ %25 merkeago eskuratuko duzu

ETXEAN
MERKEAGO

HARPIDETZA SARIAK

Hego Euskal Herria
1.300 pzta. / Ipar
Euskal Herria 71
libera / Espainia
1.300 / Beste
Atzerriak 1.650 pzta. /
Airez 3.300 pzta

SALPUNTUETAN

Hego Euskal Herria
1.700 pzta. / Ipar
Euskal Herria 85
libera

HARPIDETZA TXARTELA

IZENA I.DEITURA.....
 2.DEITURA HELBIDEA.....
 TFNOA HERRIA K.P. HERRIALDEA.....
 BANKU EDO AURREZKI KUTXA
 SUKURTS.HELBIDEA SUKURTS.ZKIA.
 KONTU KORRONTEA/LIBRETA |_|_|_|_| |_|_|_|_| |_|_| |_|_|_|_|_|_|_|_|_| HARP.zka.....
 Entitatea Bulegoa K.D. Kontu Zenbakia

ARGIA: Zirkuitu ibilbidea 1 eta 2 / 20160 LASARTE-ORIA / Tel: (943) 37 15 45 Faxa: (943) 36 10 48

L I B U R U A K

«MASEN
ERREBOLTA»

J. ORTEGA Y GASSET
ITZULTZAILEA: JUAN
ANTONIO LETAMENDIA
KLASIKOAK 264 orr.
FILOSOFIA eta politikaren
praktika elkartu izanagatik
ezaguna da lan hau, bere
garaian polemika itzela sor-
tu baitzuen lan honek.

Berdintasun kulturala, hi-
tzaren eragina, herrialdeen
arteko loturak eta gizaba-

nakoari egoki zaion bete-
beharrak aztertu zituen Or-
tegak, garaiko Filosofia,
Politika eta Soziologiari
ekarpen handia eginez.

Ortega y Gasseten pen-
tsamoldea ezagutzen ez
dutenentzat euskaraz ira-
kurtzeko aukera damaigu
Klasikoak argialetxearen
azken honek. Ezagutzen
dutenentzat, aldiz, derrigor
gorde beharrekoa da, bere
lanik sonatuena baita ●

«ENEKO
OKERREKOREN
AKERRA»

KARLOS SANTISTEBAN
EDEBE-GILTZA 94 orr.

ISTORIO honen abiapuntua
ondoren gertatuko denaren
seinale garbia da. Bertan
esaten zaigunez, edozein
umeri gerta ei dakioke libu-
ruan azaltzen den ezustea.
Nori ez diote txikitan aker
bat oparitu? Abiapuntua hau
izanik, edozer gerta daiteke

ondoren, kontakizunaren il-
do eroak era guztietako
komerik hartzen baititu
bere gain.

Bistan denez, haur litera-
turari lotzen zaio, bete-be-
tean, Karlos Santistebanek
plazaratu duen azken lana.
Zereginotan ezagutzen ez
bagenuen ere, poesia, na-
rratiba eta itzulpengintzan
jaioa denik ezin da ukatu,
azken hau baitu egun ogibi-
dea ●

B E G I - B E L A R R I

D I S K O A K

«Boza Barruan» edo barruko boza

kanporatzen

Jabier Muguruzak disko ausarta egin du,
sinplea baina oso duina. Konplikazio as-
korik gabekoa itxuraz baina era berean
oso aberatsa.

Ausarta esan dut, gaur egun jendea ez
baitzaio gehiegi gustatzen forma oso jakin
batzuetatik kanpo egiten den edozer eta
hauxe da Muguruzaren lan-esparrua.

Eстетikoki gordina da gitarra, kontraba-
xua eta ahotsa ardatz dituen lan hau eta
soilik ardatz hauen bueltan izan dira lan-
duak hamaika katuak.

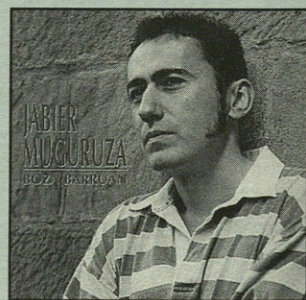
Jazz ikutu ezkatuta gabea ageri da lo-
tasagabe kantu gehienetan. Gitarra (Ro-
berto Yaben) armoniaz arduratzen da
akorde dentso bezain tensoak diskora-
tuaz; Txema Garces dugu diskoaren alde-
rik 'grabeena' osatzen eta Muguruzak ditu
bere gain melodia eta hitzezko komuni-
kazioa.

Horrela, hitzei dagokienez, testu inteli-
genteak iruditu zaizkit. Ez dute mezu
zuzenik zabaldu nahi (ala bai?). Sugerit-
zen dute, aitortzen dute, bustitzen dira,
partido hartzen dute (ala ez?). Gaiak uga-
riak dira, giza harremanak, amodioa,
etorkin afrikarrak eta beste zenbait bar-
ne-paranoia. Testoak Atxagak, honen
anaia Irazuk eta Jabier Muguruzak berak
eginak dira.

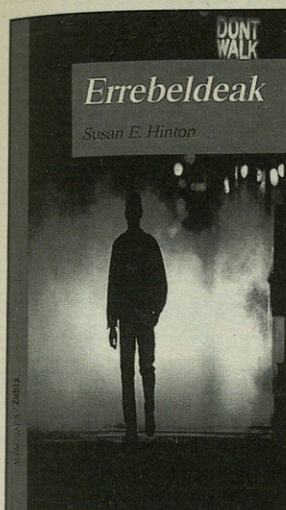
Konpaktoa errepasatzen, euskara hiz-
kuntza gutxitua, minorizatu bat dela go-
gorarazten digun zitaxo bat aurkitu dut:
«Eta arrazoi honengaitik ez dela oso txu-
kuna lan hau beste norbaiti grabatzea» dio
hitzez hitz. Saioa ez dadila alferrikakoa
izan.

Nire partetik, zorionak Jabier eta bere
taldeari, proposamen sintzero bezain
ausarta den lan honengatik.

Mikel Markez

«BOZA BARRUAN».
JABIER MUGURUZA ELKAR
ARGIALETXEA.

«ERREBELDEAK»

SUSAN E. HINTON
ITZULTZAILEA:

JOSEMARI NAVASCUES
ALFAGUARA/ZUBIA 174

orr.

FRANCIS F. Coppola zine-
magileak pantailara eraman
zuenez geroztik, espero ez
zen ospea lortu zuen liburu
honek. Idazlea bera harritu
omen zuen bat-bateko oi-
hartzunak. Ondoren idatzi-
riko lanetan apalagoa izan
zen jendearen erantzuna.

EEBBetako gizartea ere
ezustean hartu zuen lan ho-
nek. Gazteen arteko delin-
kuentzia eta ezkututzat jo-
tzen zen mundua islatzen
saia zuen idazlea eta, fil-
mean ez bezala, zenbait pa-
sartetan maisuki lortu zuen.

Kritika zorrotzak ez ditu
gobernua, polizia, familia
edo laguntaldea bezalako
egiturak alde batera uzten.
Guztiek dute zer aitortu,
ihesean doazen gazteen bi-
zitza errotik aldatu izanaren
erantzunkizuna, nonbait.

Haur eta gazteentzat ida-
tzita badago ere, gaia eta
haren tratatzeko moduaga-
tik helduei ere zer pentsatua
emango die. Filmea ikusi
edo erdaraz irakurri ahal
izateaz gain, euskaraz ere
aurki daiteke jadanik ●

«ARPA JOTZEN»

KIKE AMONARRIZ

ARGIA 123 orr.

BARREZ hasi aurretik aitor-
penik behar du lan honek.
1983. urtean liburua eskuar-
tean hartu zutenei orduko
txiste-sorta eta hau bera dela

esan behar zaie. Bigarren
argitalpena aprobetxatuko
dute bestetarik txisteak, be-
rriak bezala, irakurtzeko.

Kike Amonarriz dago,
aurekoan bezala, lan honen
gibelean. Bereak dira txiste
eta komeriak, ARGIA aldiz-
karian hainbat urtez argita-
ratu ostean ale bakarrean
bildu direnak. Urtetako lana,
parranda eta umorearen
ondorio eraberritua da aldiz-
kariaren 75. urteurrena os-
patzeko berriro kalean du-
zuen. Inigo Aiestaran «Zut-
marrazkilaria»ren eskua ber-
tan nabarmena da eta azala
Josemi Zumalabe zenarena
drama lan zahar-berriak ●

«DROGARIK EZ!»

RICARDO ALCANTARA
ITZULTZAILEA.

IBAIZABAL orr.

HAURRAK eta gazteak dro-
gamenpekotasunen mun-
dura lotzeko arrisku handia
dutela jakina da. Hortaz ja-
betzea da, hain zuzen, lan-
txo honen zerregin nagusia.

Alabaina, helburu handiei
ekitekotan hizkera ulerte-
rraza aukeratu du idazleak,
marrazkiak eta umoreaz la-
gundurik.

Gaztaro Bildumaren le-
hen alea plazaratu du hone-
kin Ibaizabal argitaletxeak,
aurki kalean izango den
sortari hasiera emanez ●

D I S K O A K

«SAY AMA»

AMA SAY. ESAN OZENKI.

MERKATURA jaurti duen hi-
rugarren lanak ez ditu ezus-
tean harrapatuko Ama Say

taldeko jarraitzaileak. Au-
rreko lanetan erakutsitako
bidetik segitu du oraingoan
ere, lana biribil eta osatua-
goa kaleratuz. Sonic
Youth-en ondoren rock
amerikarrean garatu diren
eritmoak aurki daitezke,
ingelesezko esaldiak barne.

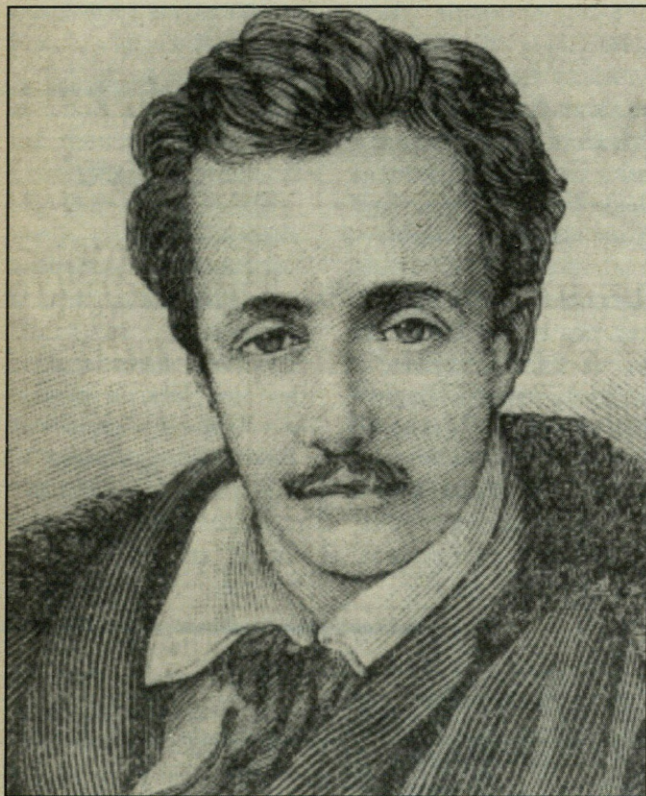
14 kanta eta laguntzaile
zerrenda luzea. Efektuak,
aho filtroak eta gitarraren
lana nabarmendu daitezke,
taldearen indarra estalkirik
gabe azaltzen dela ●

Montza

LIBURUDENDA

Okendo kalea, 4
Tel. 42 82 89 Faxe: 43 12 56
20 004 DONOSTIA

Abbadiako Parke Naturala Lapurdiko kostaldean aurki daiteken paradisu txikia da. Handitasuna, ordea, bi harehaitz handik, Bikiak ematen diote. Santa Ana Muturrerako bidean itsaslapurren gordelekua izandako badiak ageri dira.

Abbadiari esker

LAPURDIKO kostaldea ezagutzera abiatuz gero, Abbadiako Parke Naturala bisitatu beharreko lekua da. Euskal itsasertzearen geografikak dituen gorabehera gehienak hortxe aurki daitezke, Santa Ana izeneko muturrean zehar. Karehaitzetan sortzen diren tolesdurak, labar malkartsuak eta eskualdeari berezko itxura ematen dioten haitz famatuak, Bikiak edo Jumeaux izenekoak.

Ibilbidearen hasiera Hendaiaiko hondartza bera izan daiteke. Bertatik Itsas Ospitalerako bidea hartu eta Parkearen sarrera iragartzen duen kartelarekin topo egin arte, zuzen jarraituko dugu. Bertara sartu bezain pronto, kostaldearen gainean ezarritako landetan barna, aurrez aurre ageriko dira Bikiak. Kondairak dioenez, Pirinio-

etako Jaungorrik jaurti zituen haserrearen haserrez eta geroztik hortxe daude bi karehaitz erraldoiak, kostaldearen zaindari eta milaka txoriren habia.

Santa Anarako bidetik segituz, iraganaren arrastoak nabarmen ageriko dira. Gerra garaiko bunkerrak eta bonbek eragindako zulo handiek eskualde honetan gertaturiko hainbat borrokaren berri zuzena damagute. Hortik aurrera, baso txikiak zeharkatu eta oso metro gutxira Lohiako badia dakusagu aurrez-aurre, itxaslapurren habia izan eizena. Bidezidor harritsuek zehazten dituzten ibilbideak hondartza basatietara jaisten dira. Bidea ez da batere erraza izaten egun euritsueta, lokatza ugari izaten baita. Ausartuz gero, ordea, abenturetako filmetan ageri ohi den paraje berbera berriro ahal izateak merezi duela otuko zaigu.

Bueltarako, Abbadiako Gazteluaren larretan zehar joko dugu, saltoka eta lotsagabe agurtzera irtengo zaizkigun untxiei segika.

Abaddiako Gazteluaren ondoan pasatu eta geldu-netxorik ez egitea pekatua da. Eraikuntzaren handitasuna Antoine Abbadia Dublinen jaiotako zuberotarrari zor zaio, hark aginduta eraiki baitzen gaztelua 1870. urtean. Gaur egun Zientziako Akademiaren eskuetan dago eta bertan dagoen behatoki astronomikora makinan bat lagun hurbiltzen da urtero ■

JAKIN BEHARREKOAK

Zientzilari eta euskaltzalea

Antoine Abbadia zientzilari eta euskaltzale zuberotarrari zor zaio Abbadia gaztelua. Dublinen jaio zen 1810ean eta hantxe egin zituen Fisika eta Geografia ikasketak. Teoriatik praktikara pausoak gazte egin zituen. Munduan zehar aritu zen geografia eta astronomi ikerketak eginez: Niloren sorrera Etiopian, eguzki-eklipsea Norvegian...

Euskal Herrira itzuli zenean, Gazteluaren erai-

kitzeko agindua eman zuen eta 1826an hasi ziren lanak. 1870ean amaitu eta geroztik han bizi izan zen.

Zientzilariaz gain, euskaltzale fina genuen Abbadia. Berak sortu zituen Euskal-Lore Jokoak eta lehenak 1853an ospatu ziren Urruñan. Horrez gain, euskal abesti, kirol, dantza eta literaturari buruzko azterketa-lan ugari egin zuen.

Abbadia Gazteluan egun behatoki astronomi-

koa dago. Bertan antolatu ohi ditu Zientziako Akademiak bere ekitaldirik garrantzitsuenak ■

HURA OTORDUA!

OLATZ ZUGASTI
Musikari eta abeslaria

**Jatun on eta
tradizionala**

Jateari garrantzirik kendu ez baina konplikatzen ez den mahaikidea da Olatz Zugasti. Unean uneko gustuak asetzea ei da bere legea eta aukeratzekotan, etxeko janaria hautatuko luke ezbairik gabe.

Sukaldean aritzea maite ez badu ere, tokatu, hala-beharrez, sarritan tokatzen zaio. Lapiko artean jarrita erraz moldatuko da, elab-oratu gabeko janari garbiaren aldekoa baita. Olatzen etxean ez da sekulan barazkirik faltako, edozein delarik ere. Denetarik eta neurrian jaten ikasi duela esan digu, edozein janda ere gustura geratzen dena. Tripakiak mahai gainean jarritz gero, ordea, gosea piztu bezala itzaliko zaio. Antzeko zerbait gertatu ei zitzaion Txinako janaria probatzen ausartu eta ti-buroia omen zen mokadua probatu zuenean. Aukeratzeko orduan arreta gehiago jartzen ikasteko balio izan zion honek eta, bide batez, hango janariarekiko zale bihurtzeko.

Otorduak laguntzeko, ardo beltza du gustukoena. Bere burua aditutzat ez badu ere, aukeratzeko orduan Olatz Zugasti fidatzeko modukoa da.

EZAGUNA da aspaldidanik baratxuriak odolaren zirkulazioari mesede egiten diola. Ez da hau, ordea, baratxuriak sortzen duen onura bakarra. Berriki jakin ahal izan denez, izan ere, antibiotiko paregabea izan daiteke: landare honi usain berezia ematen dion allizina izeneko sustantziak eragiten du aipatu erreakzioa.

Bostongo Unibertsitatean egiten ari diren ikerketaren lehen datuak plazaratu dira jadanik eta baratxuriak antibiotikoen kontrako bakterioak hil egiten dituela baieztatu da. Horrez gain, antibiotikoak indargabetzen dituzten bakterioen garatzea eragozten du baratxuriak.

Denok dakigu, ordea, baratxuriak sortzen duen usaina, ona izan arren, ez dela bereziki atsegina. Erabili eta gero arrastorik gera ez dadin, eskuak kafe-hondarraz igurtzi behar dira. Baratxuria jan eta inork igerri ez diezagun kafe-aleak mastekatzeko izan daiteke inten-biderik errazena.

Sukaldean sarri sarri erabiltzen da baratxuria. Jakiei zapore berezia ematen diela denok dakigu. Askotan, ordea, baratxuria nahasiz gero gainerako osagaien zaporea gutxitu edo desagertarazten du. Horixe da, hain zuzen, baratxuria olio berotan frijitu eta lapikokoari gehitzen zaionean gertatzen dena. Prestatzen ari garen otordua baratxuri-zopa baino zerbait gehiago izan dadin, gainerako osagaiekin gordinik nahasi behar da ■

Baratxuriaren onurak

Bostongo Unibertsitatean egin dituzten azken ikerketen arabera, baratxuriek antibiotikoen kontra eragiten duten bakterioak hil egiten dituzte.

VIAJES

BIDAIAK

VAL THORENS

2tik 11ra

Barne: Bus + egoitza
+ Forfait + tasak + Bus
litera gehigarria: 3.900

**ABENDUAK
11 - 16 astea
BAQUEIRA**

Barne: egoitza
+ Forfait

VAL DISERE

2tik 11ra

Barne: Bus + Egoitza +
forfait + izarak
Bus litera: 2.700

PAS DE LA CASA

7tik 11ra

Barne: Egoitza +
forfait + izarak

**ERREGE EGUNEKO
ASTEA**

1etik 8ra

SESTRIERE

Barne: Bus litera + Egoitza +
forfait + tasak +
izarak

LES GETS

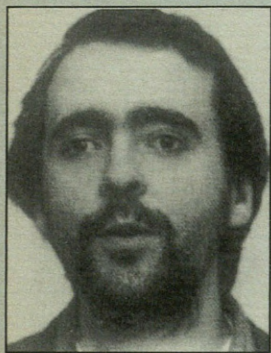
Barne: Bus +
Egoitza +
forfait + tasak

BATA ZURIA ERANTZITA

PATXI ANGULO

Elhuyar-eko kidea

Jakintzaren museoa

Pasa den irailean Bartzelonako Museu de la Ciència, Zientziaren Museoa, bisitatu nuen. Museoa Fundació La Caixa-ren obra soziala da eta antzinako eraikin berribildu batetan dago kokaturik. Atal desberdinak ditu, batzuetan erakusteka finkoak daude eta bestetan erakusketa monagrafiko iragankorrak. Zientziaren atal desberdinak azter daitezke: optika, mekanika, zinematika, kimika, geologia, historia, biologia eta abar. Museoa ez da ohizkoa, hara ez da joaten argiazkiak, mapak... ikustera edo irakurtzera, edo ez horretara bakarrik: bisitariak parte har dezake bertan, tresnak eragiten.

Mekanikaren aretoan altxa dezake pisu berdina polea desberdinekin eta egiaztatu zein den hobe. Planetaren aretoan, kristalezko zilindro batetan tifoibat eragin dezake. Optikaren aretoan prismak mugiditzake argi desberdinen errefrakzioa ikusteko. Uhi-

nen aretoan soinu-uhinen eta uhin elektromagnetikoen jokaera azter dezake tramankulo deberdinez, irratia, bozgorailuak, kiribilak...

Erakusketa iragankorretan bisita zitekeen tentsio altuaren tailerra non, zuzenean eta tentsio altuaren laguntzaz, fenomeko elektrikoek zergatia ikus zitekeen. Amazonia, azken paradisu, non Amazonia oihan tropikalaren funtzionamendua, baita desforestazioak nola suntsi dezakeen ere ikus zitezkeen. Errealitate birtualaren aretoa non, simulazio bat egiazkoa baltitz bizi zitekeen.

Museo osoa ez da egun batetan bisitatzen, ez eta honelako zutabe batean kondatzen ere. Ez zen, bestalde, hori artikulu honen helburua, gai plazaratzea baizik. Zergatik ez, Zientziaren Museoa Euskal Herrian? Are gehiago, zergatik ez Jakintzaren Museoa? Ez naiz ni zientzia gogor eta biguin sailkapenaren arabera banatzen duteneko.

Neri bapatean bururatzten zaizkidan ideiak emango ditut hemen: aurrezki kutxek eta Euskal Herriko instituzioek bultzatua, azalpen guztiak hiru hizkuntzetan euskara, gaztelania eta frantsesa (eta inglesa), Iruñean kokatua, eskola eta institutuetakoa ikasleen bisitak antolatu, erakusketa mugikorrak, hots, beste hiri eta herrietara eraman, gizakien zeregin guztietara irekita, filosofia, kirola, teknika, artea, lana, ekologia, historia... Euskal Herriko arkitektuek eraikia, izena Jakintza Etxea.

Berunik gabekoa ez da hain berdea

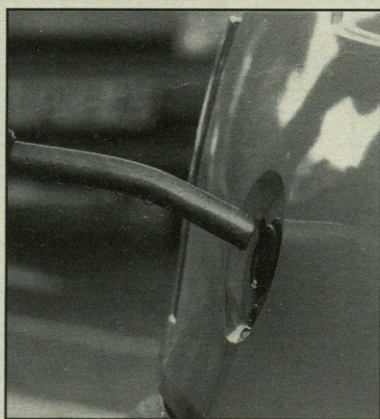
Erresuma Batuan sortu da notizia eta autogintza sektorean bazterrak nahasi ditugoeneko. Publizitate berdeak urteetan lortu duena lurretik bota dezake berunik gabeko gasolinak minbizia sortzen duela dioen notiziak.

Hainbat ikertzailek landutako txostena Londresko legebiltzarkideen artean eztabaidatu berri da. Onetsi duten testuak dioenez, berunik ez duen gasolinak minbizia eragin dezaketen sustantziak neurrigabe piltzen ditu, orain arte kontrakoa uste bazen ere. Bestetik, arnas-sisteman atzemanda hainbat gaitzen erantzule dela frogatutzat eman du Londresko Ingurugiro Batzordeak kaleratu duen ikerketa-lanak. Eztabaida honen garrantziaz jabetu gaitezen, 1996. urterako gasolina berderik ez ei da Britainia Handiko gasolindegietan salduko, azken hitza oraingoz esan gabe badago ere.

Gauza jakina da gasolinetak berunik minbizia sortu eta garunaren garapena oztopa dezakela. Arazo hauek saihesteko, hain justu, berunik gabeko gasolina berdea orain dela urte batzuk hasi zen merkaturatzen eta gaur egun Erresuma Batuko gasolina-salmenten %6 hortik sortzen da.

Londresko Ingurugiro Saileko ikerlariak egindako azterketaren arabera, ordea, berunik gabekoak dituen osagaiek gasolina arruntek sortzen dituzten kalte berberak eragiten dituzte. Bentzenoa, karbono(II) oxidoa, nitrogeno(IV) oxidoa eta sufre(IV) oxidoz osatuta dago nagusiki berunik gabeko gasolina eta berriki frogatu ahal izan denez, gasolina aurruntak sortzen duen minbizi arriskua areagotu dezakete.

Intenbidea ez da erraza. Esperimentu ugari egin bada ere, ez da oraindik aurkitu batere kutsatzen ez duen erregairik. Guztiak kaltegarriak izanik, gutxien kalteztzen duena hautatzea izan da orain arteko politika. Praktika hau zuzendu beharraz hitz egiten hasiak dira agintari politikoak ere ■

Berunik gabeko gasolinak minbizia eragin dezaketela frogatu berri da. Erresuma Batuko gasolindegietatik bi urte barru desagertu liteke gasolina

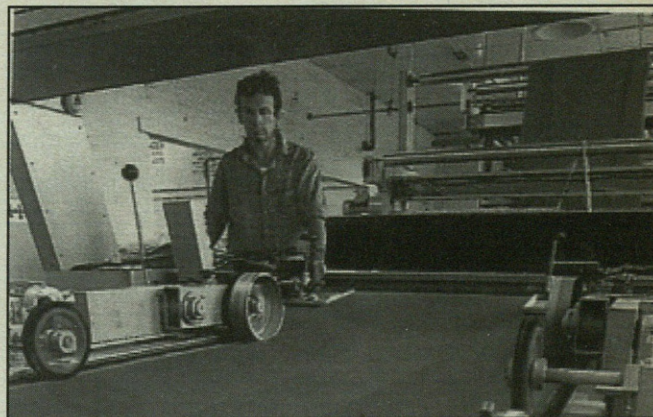
Apaingarri arriskutsuak

Garai batean kotoi, liho edo artilezko jantziak nagusi ziren gure artean. Besterik ez zegoen eta. Gaur egun, al-diz, hauen ordezkioak diren eta sustantzia kimikoez traturik dauden ehun sintetikoak nonnahi aurki daitezke.

Janzen ditugun arropak zerez eginak dauden aztertzen hasiz gero, ezuste bat baino gehiago gertatu ohi da. Arropak gure osasunean duen eragina, izan ere, itxurazkoa baino gehiago da. Hotzaz babesten gaituzten ehunak, esaterako, azalaren transpirazioa galerazten du, gorputzak kanporatu behar

dituen toxinak gure golko-rako gordez. Ehunak tinta-tzeko erabiltzen diren sustantziak, zimurtzen ez diren jantziak lortu ahal izateko erabili den tratamendua edo tratatu ostean oihala bilakatzeko diren hondakin toxikoak egungo ehungintzaren oinarritzeko materiala dira, etxeko armairuan gordetzen direnak.

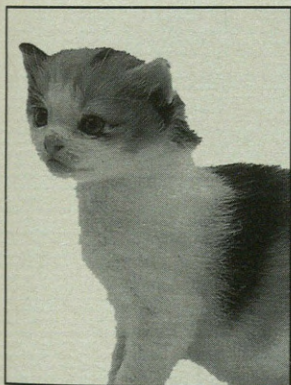
Janzteko orduan, beraz, itxurari baino beste zerbaiti begiratu behar zaio. Sustantzia naturalez egindako arropak erosi eta erabili, tratamendu kimikoak, ahal dela, saihestuz. Arropa berriak erosi, jantzi aurretik

Ehuna lantzeko erabiltzen diren sustantziek gorputzean eragin kaltegarria izan dezakete. Koloragaiak izan ohi dira arriskutsuenak

garbitu behar direla gogora ekartzea ez da ahaztu behar, oihala tratatzeko erabili diren sustantziak desagertarazten laguntzen du eta. Kotoiaren kasuan, ordea, jato-

rriko sustantzia naturalei itsatsi zaizkien koloregaiak desager daitezten gutxienez hiru aldiz garbitu beharko dela, beti ere janzkia jantzi aurretik ■

Gizakiaren lagun, landareen etsai

Etxeko animalien aldeko eta kontrako arteko ikamketan ez gara sartuko. Au-

kera egin ostean sortzen diren arazoak aipatu eta, ahal delarik, etxeko 'fauna' guztia gustura egon dadin laguntzen ahaleginduko.

Katuei landareekin jostatzeari izugarri atsegin zaielagauza jakina da. Gehienetan, ordea, iskanbila izaten da nagusi: lorontziak txikitu eta landareen arrastorik gabe geratzeko arriskuari nola

aurre egin ez dugu jakiten.

Irtenbidea irudi lezakeen baino errazagoa da. Txiki-ziorik gerta ez dadin, katua erakarriko duen landarea erabili behar da. Jar iezaziozu katuari papyro landare bat azkari-plateraren aurrean. Landare berezi honek katuaren interesa beraganatuko du, gainontzeko lorontzietatik aldentuz ■

ARANTZA (NAFARROA) ☎ (948) 63 41 79

- Natura eta lasaitasuna, basoak, errekek, mendiak.
- Euskera ikasteko leku paregabea.
- Euskaltegi, ikastola, topagune eta talde desberdinentzako eskeintza bereziak.
- Mendi ibilaldiak oinez, nahiz bizikletaz.
- Instalazio modernoak: dutxak, saunak, gimnasioa, joku gela, TB bideoa.
- Kultur eskeintzak, bisitaldiak, bestak...
- Bertako sukaldaritza.
- 65 lagunentzako tokia.
- Urte guztian zabalik. Aparkaleku pribatua.
- Prezio oso egoki eta konpetitiboak.
- Irun-Iruña, errepide nazionaletik, N-121 Berrizaungo bidegurutzetik 7 Km. tara.

txisteak

arpa jotzen

ARGIA liburutegia

ARGIAKO TXISTEAK

KIKE AMONARRIZEN ESKUTIK

I liburudenda onenetan eros ditzakezu

Lutxi Arregi: «Gertuko informazioa eskaintzea da gure helburu nagusia»

Arrasate Telebistan programazioaren ardura du Lutxi Arregik. 1989an mamitzen hasi zen proiektuak urtebete geroago ikusi zuen argia. Gertuko informazioa eskaintzea da bere xedea eta hortik segitzen du egun, garai berrietara egokitu eta asmo zaharrak betetzen.

ARGIA. Zertan oinarritzen da Arrasate Telebistaren eskaintza?

LUTXI ARREGI. Herri Telebista guztiak gertuko in-

formazioa eskaintzeko jaio ziren. Gure kasuan, komunikabideen munduan genuen esperientziatik abiatu eta alor honetan euskarak

izan beharko lukeen presentzia bermatzeari eman genion lehentasuna.

A. Arrasatek sortu duen komunikabide-azpiegituran zein leku betetzen du telebistak?

L.A. Arrasate Komunikabideak edo Arko taldearen atala gara. Teoria eta praktikan batera lan egiten da, helburuak berberak direlako. Gaiak eta hauen tratamendua aldizkari eta telebistan antzekoa da, komunikabide guztiz desberdinak izan arren. Garai berrietara egokitu behar izatetik sortu zen Telebista.

A. Nola ziurta daiteke langileen profesionaltasuna herri telebista batean?

L. A. Gure kasuan ilusioa eta gogoak ordezkatzeko dituzte momentuko gabeziak. Lantaldearen osaketan oreka lotzea funtsezkoa da horretarako. Ilusioa da, gure kasuan, profesionaltasunaren giltza.

A. Etorkizunean iraun ahal izatea zaila izango al da?

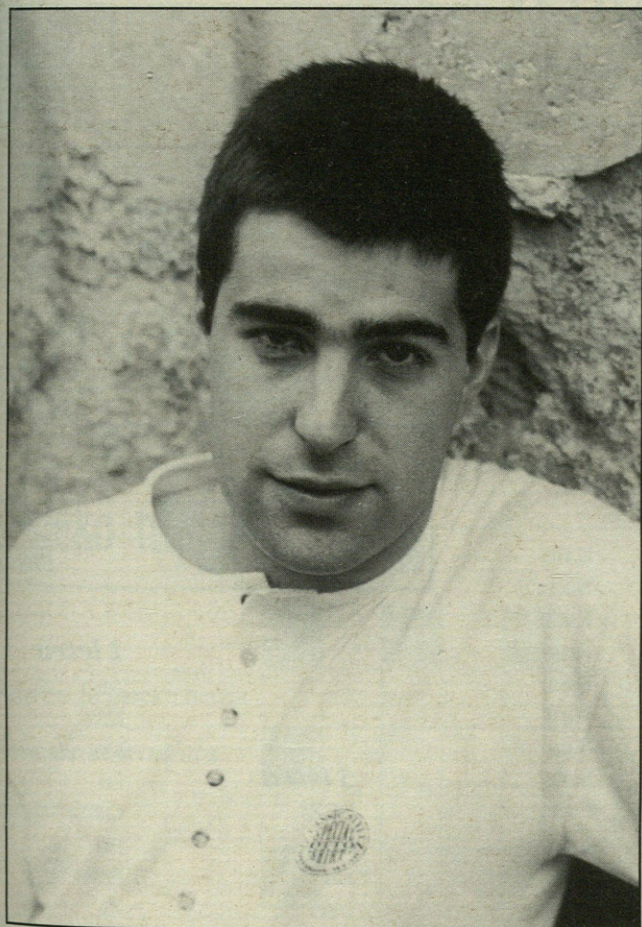
L. A. Gertuko informazioa eskaintzean datza gakoa. Hori kalitatez egin behar da eta teknikoki gauza izatea hil edo bizikoa da. Bestetik, babes ekonomikoa izatea erronka handia da, dirulaguntzak publizitateaz osatzen direlako. Bi eremuetan egingo diren saioek bertutuko dute etorkizuna.

IKUSITAKOAK
IKUSITA

Noizkoak

Albistegiak aktualitatearen ispilu zirela sinestarazi gura izan digu kazetaritza klasiakoak. Eta aktualitatea gaurkotasunaz loturik zegoela. Gero, konturatu gara albistegietan agertzen direnak notizia direla baten batek hala erabaki duelako. Egungo telediarrietan notizia kategoriaz agertzen diren asko eta asko hutsak eta hutsalak dira. Gure inguruko albistegietan kontatzen diren notizietatik proportzio berean, hamarretik lau, iraganekoak dira ala duela oso gutxi gertatutakoaren erreferentzia dute. Gauzak horrela, ehuneko hogeian-edo kokatzen da etorkizunari begira notiziatzen direnen kopuru eskasa. Esandakoa laburtuz, tele-albistegietan kontatzen zaizkigun gehienak pasatutakoak dira. Eta, hortik, albistegi osoa, hasieratik amaierara, denboraz kanpo errepikatza ez Omen doa hainbezte. «Euskadi zuzenean» dugu hizpide. Saioaren izena sarkastikoa baino erridikulua gertatzen da, errepikapenean, aurkezleak hamabi terdiak direla esan eta erlojuak lauak marrazten dituenean.

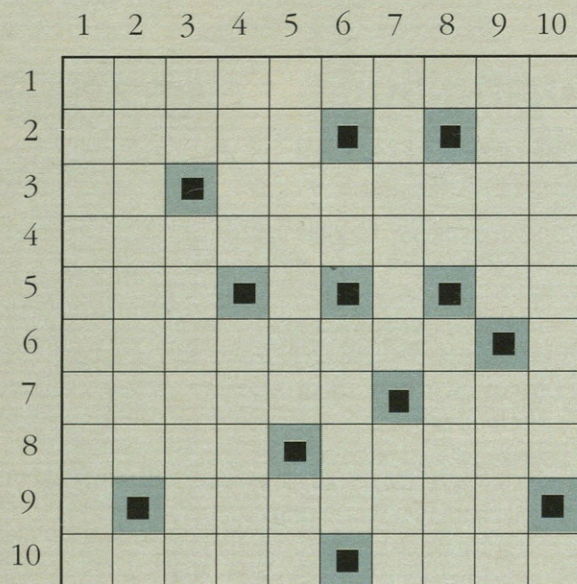
EDORTA ARANA

«Telebistako langileen profesionaltasuna ezin da ziurtatu; gurean, ilusioak ordezkatzeko dituzte momentuko gabeziak».

PILI KALTZADA

Gurutzegrama

EZKER ESKUIN: 1.- Eskatzeke dagoena. 2.- Zuberoako hiria. Bokala. Interjekzioa. 3.- Interjekzioa. Nafarroako herria. 4.- Iparraldean, berritsuak. 5.- Ukapen. Bokala. Bat. Errepikatuz, fruitu tropikala. 6.- Merezimenduak. Kontsonantea. 7.- Zeharo. Barazki mota. 8.- Burruntzali. Pluralean, landare mota. 9.- Potasioaren sinbolo kimikoa. Edari alkoholadun. 10.- Lehenagoko, izana. Buruko albo.

GOITIK BEHERA: 1.- Emakume. 2.- Saioa. Hidrogenoaren sinbolo kimikoa. 3.- Errepikatuz, txori mota. Loratze aldi. 4.- Bihia. Igarobideak. 5.- Aritmetika eragiketa. Jupiterreko satelitea. 6.- Bokala. Bizkaiko herria. Ut! 7.- Urdea. Erail. 8.- Uranioaren sinbolo kimikoa. Bi. Egiptoko hiriburua. 9.- Pluralean, musika zeinua. Toka, zaizu. 10.- Oluralean, zura ebakitzeko lanabesa. Bokala.

Kate hitzak

Letra kopuru desberdineko hitzak ageri zaizkizu ondoan. Helburua zera da, eskuineko taula osatzea, puzzlea bailitzan. Pasa ezazu hitz bakoitza dagokion lekura, kontuan harturik hitzok ezker eskuin eta goitik behera joan daitezkeela.

8 letra

Alemania
Askapena
Ikaratia
Masailak

7 letra

Bizkiak
Kazetak
Kurloia
Unatuak

4 letra

Abel
Aiar
Aker
Akta
Aroa
Baoa
Basa
Batu
Iban
Ibar
Inka
Istu

Kaio
Kana
Kasu
Kuku
Lata
Nini
Saia
Sara
Sena
Soka
Tati
Zuri

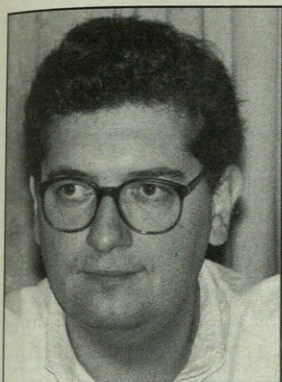
3 letra

BEZ
Ron
Sai
Uso

2 letra

An
Ka
Ko
Lu
Oz
Pu
Rt
Zi

ERANTZUN zenbakidunak bete ondoan, pasa ezazu letra bakoitza dagokion goiko taulako laukira eta grabatuan ageri den pertsonaiaren izena, gipuzkoar idazle gazte baten izena ageriko zaizu.

1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12

Kolore ilun	Nafarroa-ko herria	Maindirea	Zerri ar
Labegoa	Bahitzen duena	Pl. Haize mota	5
Aski	Lasaia		
Nafarroa Behereko herria	Neu	Gip. Zain	
9			
4			
temazain		Norat atzizkia	
Aro	7	Eako	3
		Infusio mota	Azkenekoa
		Nor pluralen	Non atzizkia
Inf. Sartu		Larrua	Bihia
Bururatu	12	Baratze	
		Fruitu mota	
		Artsenikoa	
Oxigenoa	Ez eme	Bat	Potasioa
Euskal eskola	6	Kanpo, landa	50
		Bikain	Antimonioa
			1
			Suari dario
			11
			500
Idi, hitz elarketan		Gantzu-gailua	
			2
			8

—Hieroglifikoa—

Mutil argia da baina ... txarrekoa

Aurreko asteko soluzioak

PELLO
SALABURU
L I B
M A T R A I L
S O L A S A L D I A K
L U Z E O I I I
S A R I T U M I N A
I R A U L K E T A
E R T B E N O P
U N E A A T S I
L A I L E T S U A K
K E A L A U D I O

Gurutzegrama

EZKER ESKUIN: 1. Alberdania, 2. Maiseaketa, 3. Erak, Ut' Ar, 4. Rr, Askatu, 5. Jazkoa, Ona, 6. Ku, 11. Iran, 7. Antzerki, A, 8. K, Euria, 11, 9. Otara, Sara, 10. Aska, Biral, GOTTIK BEHERA: 1. Amerikakoa, 2. Larraun, Ts, 3. Bta, Z, Teak, 4. Eskakizunak, 5. Re, Sobera, 6. Duka, r, B, 7. Akta, Ikasi, 8. Ne, Tori, 9. Itzuna, 10. Aar, Anaiak.

Hieroglifikoa:

Errepidean

Bosteko ttipiak

A 1. Ahetze, 2. Etzan, 3. Itzuri, 4. Zarea, 5. Keniar, B 1. Iholdi, 2. Oreak, 3. Olerkia, 4. Dukar, 5. Zikiri.

Kate hitzak

B	I	Z	I	I	Z	E	N
N	A	H	I	O	E	M	E
A	P	I	R	I	L	A	A
N	O	I	R	A	B	A	Z
O	A	M	A	K	I	T	L
E	G	O	N	O	Z	E	N
I	O	L	A	S	K	A	S
Z	A	R	A	U	Z	K	O
A	I	R	M	A	I	R	U
I	R	I	N	K	A	R	R
E	L	E	A	E	K	A	I

Bosteko ttipiak

- Nafarroa Behereko herria
- Erromako enperadorea
- Hirugarrena
- Pl. Jazki mota
- Biko multzotan

	1		3		5
1		2		4	
	2				
3					
	4				
5					

- Nafarroa Behereko herria
- Noka, dut
- Asko
- Etzanda dago
- Aezkoakoak

Zenbaki bakoitzeko hitz bat eta bera

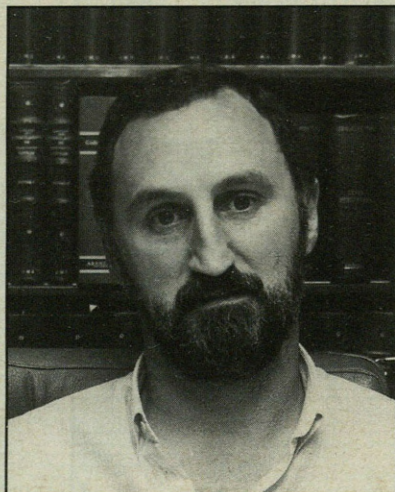
	1		3		5
1		2		4	
	2				
3					
	4				
5					

Benta-Berri, zer gertatuko litzateke..?

BENTA-BERRI auzian -desjabetzekoa zen Donostiako poligonoa, atzenezan esku pribatuetan utzi dena- gauza asko daude epaitegietan konpontzeke. Zer ondorio izango lituzkete jabego pribatuaren aldeko tesia- ren aurkako emaitzek?

Has gaitezen hipotesi errazenetik. Foru, estatu edo udal administrazioak esan dezala, modu sinplean, badaudela lur-sail horretan publikoak diren errekak edo bide desjabetuak eta, beraz, egun eraikitze fasean dauden hainbat orube Administrazioaren jabetzakoak direla, eta ez sustatzaile pribatuenak. Adierazpen honek eragin zapuztailea luke sustatzaileen usiaketa-kontuan, eta euren azken erreakzioa zein litzatekeen ez dakit: birnegoziatzeko obrak gelditzea edo etekin txikiagoez jarraitzea.

ONDORIOAK larriagoak lirateke Epaitegiak erabakiko balu desjabetza-mekanismoa ezabatzeko erabili den prozedura deuseza izan dela. Epaitegiek hala erabaki lezakete prozeduran forma-akatsak izan direlako; edo, Donostiako etxebizitzaren merkaturak kontuan hartuta, ez deritzotela bidezkoa babes ofizialeko etxebizitzak egiteko aurrikusi zen lurzoru bakarra kentzeari; edo azkenik, Iruñeko hirigintza-politika dela kausa Alli Nafarroako lehendakariak salatu duen bezalaxe, ezin delako Donostiako Planaren egokitzapena atzeratu -legearen arabera 1993ko abuzturako beharko luke amaitua- eta, atzerapen zabar horren karietara, jabe pribatuekin euren interes ekonomikoei mesede egin eta Lurzoruaren Legearen

JAVIER OLABERRI

Donostiako Udaleko zinegotzi independentea

printzipioen aurka doan hitzarmena sinatu.

Ildo honetako epaiak poligonoa hankaz-gora jarri eta krisi erabatekoa eragingo luke.

Etxebizitza-dentsitatea legeak modu orokorrean ezartzen duen mugaren gainetik igo izana zuzenbidezkoa ez dela epaitegiek erabakitzeak ere krisi sakona izango luke ondorio.

Hala erabakiko balitz 250 etxebizitza bota beharko lirateke, mugaz gaindi baimendutakoak, lekarkeen gatazka eta guzti.

IKUSPUNTU juridiko batetik inportanteena balizko epaien atzerapena da, etxebizitzaren erosleek jasan beharko bailituzkete balizko ondorioak, hirigintza alorrean ez baitauka indarririk «fede onezko hirugarren eroslearen» printzipioak eta, beraz, etxebizitza erosten duenak egin diren legez-kanpoko ekintzen arriskua beregain hartzen du. Arrunt esanda, egungo sustatzaileak presaz dabilta etorkizunean suak beraiek erre ez ditzan. Horrexegatik zaindu dute, arreta handiz, kontratuetan ez agertzea inolako atalik zeinaren arabera beraiek hartuko lituzketen berengain epaien emaitza, eta ez etxebizitzaren erosleak.

Urte erdi bada ia neronek hau salatu nuena, legezkantokotzat joz, ohartaraziz ez zirela eratu legeak eskatzen dituen «berme-kontuak», hain zuzen ere eroslearen dirua krisirik balezko itzuliko dela bermatzen dutenak; eta ez dira erosleak ohartazi, halaber, epaitegietan auziak daudela eta hauen balizko ondorioez. Aspal-diko Sofico auziko garaitik indarrean dauden lege-xedapenak hain zuzen. Donostiako alkateak agindutako ikerketa bulegoetan galdu da, sustatzaileen indar politikoaren beste erakustaldi batean; eta beraz gauzek lehengo irregulartasun egoera berebera diraute. Harik eta erosleek Merkataritza Sailaren aurrean salatzaren duten arte.

BENITO LERTXUNDI

OIARTZUN 1.994.eko ABENDUAK 10
Larunbata

MADALENSORO
Gaueko
10 t'erdietan

Oiartzungo
Udala

Laguntzaileak

Gipuzkoako Foru Aldundia
Kultura eta Turismo Departamentua

kutxa fundazioa
fundación kutxa

SARRERAK SALGAI:

OIARTZUN: Amazkar Taberna, Madalensoro.
DONOSTIA: Bilintx, Azoka, Frutisk, Musikarte Bengoa.
ERRENTERIA: Arkaitze.
IRUN: Berrio Hap, Centro Musical Irunes.
LESAKA: Zado.
BAIONA: Zabal Liburudenda.

seinale

ON

EUSKADI

GAZTEA